BUCUREŞTI – CENTRUL ISTORIC. CAMPANIA 2007 RAPORT PRELIMINAR PRIVIND CERCETĂRILE ARHEOLOGICE EFECTUATE PE STRADA SMÂRDAN

GHEORGHE MĂNUCU-ADAMEŞTEANU (MMB), ANDREI MĂGUREANU (IAB), PANAIT I. PANAIT (UNIVERSITATEA DIMITRIE CANTEMIR), ADINA BORONEANŢ (IAB), ELENA GAVRILĂ, RALUCA-IULIANA POPESCU, VENERA RĂDULESCU (MMB), MEDA TODERAŞ (IAB), ANA MARIA VELTER (MNIR), TÓTH, BOGLÁRKA, BOTÁR, ISTVÁN.

Keywords: Smârdan Street, Historical Center, house foundations, pottery, X, XVII-XIX centuries.
Abstract: During the XVII century the historical documents mentioned a „Lane going from the Princely Court towards the Greek's Church' while later on, until the second half of the XIX century the street was known as the German Lane. It acquired the present day name with the end of the Independence War in 1878.
The 2007 excavations were the first ones focusing on the entire street. No archaeological remains were identified on the segment stretching from Lipscani St to Sf. Dumitru St. Foundations of brick constructions were exposed throughout the next segment, from Sf. Dumitru St. to Şelari St. Several fragments of wall foundations were observed at street numbers 30, 37, 39 and 41 and while dismanteling the sidewalk other short wall remains were exposed at street numbers 14, 26, 27, 28, 29. The excavations also uncovered the outlines of four XIX century constructions and one from the XVIII century. Other features included two garbage pits and remains of the old street paved with timber. The trench at no. 41 also yielded an area paved with small river boulders.

A large number of pot sherds was recovered, resulted from various pottery types and also a large range of glass items. The majority was found within the cultural layer and only few from closed complexes such as pits or cellars. The ceramics was very fragmented, dating mostly from the XVII-XIX centuries. A major drawback constitutes the fact that this period is at the confluence between Late Medieval archaeology and ethnography, preventing a more refined chronology. The pottery material was grouped in two – the XVI-XVII centuries and the XVIII-XIX centuries, hoping that further publications will be more detailed. Mixed with the above mentioned fragments, isolated sherds, typical for the Dridu culture (X century) also occurred, in the soil resulted while digging the wall foundations.
Cuvinte cheie: strada Smârdan, Centrul Istoric, fundaţii de construcţii, ceramică, secolele X, XVII-XIX.
Rezumat: În documentele de secol XVII strada Smârdan este menţionată drept „*Uliţa care merge de la Curtea Domnească spre biserica Grecilor*", pentru ca mai târziu, până în a doua jumătate a secolului XIX să fie cunoscută drept "*Uliţa nemţească"*. Numele actual a fost adoptat în 1878, după sfârşitul războiului de Independenţă.

Cercetările arheologice din 2007 sunt primele care se ocupă de studiul întregii străzi în Bucureştiul medieval. Pe tronsonul dintre străzile Lipscani şi Sf. Dumitru nu au apărut materiale arheologice. Între Sf. Dumitru şi intersecţia cu str. Şelari au fost identificate fundaţii de construcţii şi ziduri atât în stradă cât şi sub trotuar. Au fost cercetate, parţial, patru construcţii de secol XIX, una din secolul XVIII, două gropi menajere (sec XVIII), vechile podiri de lemn ale străzii şi un fragment de pavaj stradal din piatră de râu (sec XVIII-XIX).

A fost recuperat un număr important de fragmente provenind de la diverse tipuri ceramice şi obiecte din sticlă. Datarea pieselor, majoritatea provenind din strat, este cuprinsă între secolele XVII-XIX. Foarte puţine dintre ele au apărut în complexe închise (gropi, pivniţe) care ar fi permis o încadrare cronologică mai clară. Materialele sunt în stare

fragmentară, la foarte puține fiind posibilă reconstituirea unui profil complet. Un alt handicap major îl reprezintă perioada de proveniență a majorității materialelor (sec. XVIII-XIX) aflată la confluența între arheologia medievală târzie şi etnografie. Studiul materialului ceramic se constituie astfel într-o prezentare succintă a descoperirilor, grupate în sec. XVI-XVII, respectiv XVIII-XIX cu speranța că în viitor ele vor beneficia de un studiu mai amplu. Alături de ceramica menționată au fost descoperite şi fragmente ceramice izolate specifice culturii Dridu, databile în secolul X, antrenate de săpăturile pentru fundațiile locuințelor din Evul Mediu.

*

La începutul anului 2007, primăria municipiului Bucureşti a demarat „Proiectul de Reabilitare Străzi şi Utilități Zona Pilot Centrul Istoric Bucureşti", zonă definită între străzile Calea Victoriei – B-dul Brătianu – strada Lipscani – Splaiul Independenței. Într-o primă etapă, estimată să se desfăşoare în perioada 2007-2008, s-a început reabilitarea tramei stradale şi a infrastructurii - conducte, canale, cabluri, etc.

Cercetările arheologice din Centrul Istoric

Cele mai vechi referiri se pot lega de interesele de colecționar ale colonelului Pappasoglu, acesta menționând un inel cu safir şi a unei mari țevi de tun, găsite când s-au săpat temeliile binalelor şi un iatagan turcesc, descoperit într-o pivniță a fostului palat domnesc[1].

În anul 1953 se constituie Şantierul Arheologic Bucureşti, cu un colectiv format din 13 membri, dintre care 7 erau arheologi. La 4 iulie 1953, la Academie, are loc o şedință în cadrul căreia se împart sectoarele mari de activitate ale Şantierului Bucureşti:

I – Ion Ionaşcu şi Dumitru Berciu vor răspunde de zona dealul Radu Vodă, cu bisericile Radu Vodă, Bucur şi Dobroteasa;

II – Letiția Lăzărescu, Dinu V. Rosetti şi Gheorghe Astancăi vor coordona cercetările din perimetrul Curtea Veche, cu biserica Sf. Anton şi strada Soarelui;

III – Sebastian Morintz, Gheorghe Cantacuzino şi Constantin S. Nicolaescu-Plopşor vor observa zona care cuprinde Movila Gorganului, dealul Arhivelor Statului cu biserica Mihai Vodă şi "Curtea Arsă"[2].

Săpăturile arheologice desfăşurate în cursul anilor 1953-1954 în cuprinsul Centrului Istoric au evidențiat dificultatea intervenției arheologice, terenul fiind marcat de numeroase evenimente din Evul Mediu - invazii, cutremure - dar şi de refacerile majore pe care le-a cunoscut Curtea Domnească până la încetarea existenței sale, la sfârşitul secolului al XVIII-lea. În anii următori (1955-1960) cercetarea a îmbrăcat cu precădere forma strângerii de informații din excavațiile cu caracter edilitar.

Anul 1967, când se reiau lucrările prin cercetarea arheologică a unei pivnițe de pe strada Soarelui nr. 10, ce făcea parte din subsolurile palatului ridicat în secolul al XVI-lea de domnitorul Mircea Ciobanul, a marcat debutul celei mai importante etape de cercetări arheologice, încheiată în anul 1970. Urmează o lungă perioadă, până în anul 1989, în care cercetarea arheologică se limitează, în general, la supravegherea şi culegerea de informații de pe şantierele de construcții[3].

[1] Pappasoglu 2000, p. 16.

[2] Arh. Naț. – fond 1829/dosar 289, caiet 1, p. 72.

[3] Mulțumim şi pe această cale prof. Dr. Panait I. Panait care prin vizitele pe şantier şi prin numeroasele informații oferite a contribuit la o mai bună înțelegere a situațiilor din şantier şi la completarea documentației.

Momentul de după 1989, este marcat de caracterul de salvare a vestigiilor istorice, arheologice şi arhitecturale pe care îl ia cercetarea arheologică, în continuare nesusținută de fonduri. De asemenea, perioada este caracterizată şi de lipsa unui program consecvent pentru cercetarea şi punerea în valoare a descoperirilor din Centrul Istoric.

Scurte considerații privind dezvoltarea zonei Centrului istoric

Spre sfârşitul secolului al XIV-lea şi începutul celui următor, la Bucureşti exista o mică fortificație zidită din cărămidă. Cea mai veche fortăreață a Bucureştilor, cunoscută astăzi, a fost dezvelită în cursul anilor 1967-1969. La 5,00 m sub caldarâmul străzii Soarelui, au fost identificate fundațiile unei construcții făcute din cărămidă, de formă uşor trapezoidală, care sugerează un turn cu laturile de 12,00 x 14,50 m; fortificația era înconjurată de un şanț de apărare: în umplutura sa s-au găsit bârne de lemn carbonizate, fragmente de vase din a doua jumătate a secolului al XIV-lea (oale borcan cu buza triunghiulară şi fragmente ale unui castron acoperit cu smalț galben verzui)[4]. Judecând după faptul că tot materialul lemnos este carbonizat, se poate presupune că întregul ansamblu a fost nimicit prin foc, probabil la începutul secolului al XV-lea[5].

Aceasta ar reprezenta singura fortificație ridicată din cărămidă din Țara Românească[6], toate celelalte construcții cu caracter militar, din secolele XIV-XV, fiind construite din piatră[7].

Peste fortificația din cărămidă, Vlad Țepeş va înalța, din piatră, cetatea Bucureştilor. De o parte şi alta a străzii Soarelui, la numerele 7-9 şi 8-12, au fost scoase la iveală fundațiile şi subteranele unui edificiu făcut din piatră - bolovani de râu sau blocuri de talie. Această construcție de formă dreptunghiulară, orientată est-vest (cu o lungime de 30,45 m şi o lățime de 22,75 m), suprapune complet cetatea de cărămidă şi şanțul de apărare.

Înfățişarea sa corespunde denumirii de *castrum,* aşa cum apare menționată în cele mai multe documente ale vremii (4 iunie 1460 - *Castro fluvii Dombovicha*; 10 august 1460 - *Castro Bokaresth*)[8]. *Castrum* Bucureşti avea o suprafață de 918 mp, din care curtea interioară avea 111,60 mp. El depăşea, în dimensiuni, casele domneşti ale lui Mircea cel Bătrân de la Târgovişte (256 mp) şi era aproape egal cu palatul lui Petru Cercel, din a doua jumătate a secolului al XVI-lea, care avea 928 mp[9].

Noua Curte de la Bucureşti a fost folosită concomitent cu cea de la Târgovişte, în a doua jumătate a secolului al XV-lea şi în prima jumătate a secolului al XVI-lea: între 1459 şi 1500 se cunosc 68 de acte domneşti emise în Bucureşti, în timp ce numărul documentelor emise la Târgovişte, între 1418 şi 1500, este de 84 [10].

La 13 mai 1563 avem şi prima mențiune a Târgului sau a Pazarului, aflat în vecinătatea Curții Domneşti, document unde apar numeroşi negustori autohtoni şi

---

[4] Panait 1969, p. 310-318.

[5] Inventarul ceramic, fragmentar, nu permite diferențieri cronologice mai clare, pentru a putea preciza etapa de funcționare şi momentul distrugerii acestei fortificații.

[6] Cantacuzino Gh. I. 2001, p. 235: această construcție poate reprezenta un popas pe drumul către Dunăre, şanțul înconjurător fiind o măsură de pază în acest sens.

[7] Exclusiv din cărămidă au fost construite doar edificiile religioase - vezi biserica Cotmeana, ridicată în anul 1383, menționată într-un document din anul 1388, cf. Theodorescu 1987, p. 461-462.

[8] Pentru cercetările arheologice de aici vezi Panait, Ştefănescu 1973, p. 22-24.

[9] Panait, Ştefănescu 1973, p. 29-31.

[10] Cantacuzino Gh. I. 2001, p. 233.

străini, pentru ca la 1558[11], sub denumirea de "Ulița cea Mare", strada Lipscani de astăzi[12], să înregistrăm primul nume al unei străzi.

Dezvoltarea oraşului reiese şi din faptul că un singur târg (pazar) devenise insuficient, astfel că la 6 martie 1657, funcționa "Târgul de sus", amplasat între Banca Națională şi biserica Zlătari, pentru ca în anul 1693 să apară şi "Târgul de afară", aflat inițial în vecinătatea bisericii Oborul Vechi[13].

Atestarea mahalalelor mărginaşe de la Gorgan (1639)[14], mănăstirii Sf. Sava (1664), Săpunarilor (1667), bisericii lui Colțea clucerul (1669), Stejaru (1691), popii Stoica Sterpu (1692), ulterior Brezoianu, Sfânta Vineri (1693), Oțetari (1695), Broşteni (1696), Oltenița (1696), arată dezvoltarea rapidă pe care o cunoaşte oraşul, dar şi limitele vetrei locuite la acest sfârşit de veac XVII[15].

Sfârşitul Curții Vechi se leagă de numele domnitorului Constantin Vodă Hangerli care, la 25 aprilie 1792, hotărăşte scoaterea la licitație a terenului - mai puțin Biserica „Buna Vestire" şi Puşcăria – toată zona fiind parcelată. Vânzarea s-a încheiat 1798, iunie 14[16], întreaga zonă fiind expusă la transformări radicale. O mică parte din ceea ce a reprezentat odinioară Curtea Domnească din Bucureşti este conservată în cadrul rezervației arheologice care adăposteşte Muzeul Curtea Veche - Palatul Voievodal[17].

Istoricul străzii Smârdan

Artera de circulație, în general, constituie o componentă de seamă a unei aşezări moderne şi chiar nelipsită începând din antichitate şi respectată şi în prezent. Nu există oraş fără căi de comunicație locală şi străzi fără de oraş. Binomul acesta Oraş-Stradă a evoluat complementar, condiționându-se reciproc.

Oraşul Bucureşti a avut un nucleu, un centru transmis generațiilor următoare, aceeaşi vatră. Către aceasta s-au îndreptat ulițele dar şi principale artere de circulație, unele cu rol statal, toate având loc de trecere prin actualul Centru Istoric.

Traseul străzii bucureştene nu a fost cercetat arheologic decât accidental, eventual prin urmărirea săpăturilor edilitare. Suprafața stradală acoperă, de multe ori, în zona centrală, zone locuite anterior, în care au rămas mărturii istorice.

Documentele scrise atestă primele ulițe în Bucureşti abia în secolul al XVI-lea şi atunci fără o denumire proprie. De fapt mult timp problemele de nomenclatură citadină au rămas destul de confuze. Dacă inițial denumirea, în general, definea specificul geografic, caracteristica zonei sau a ocupației locuitorilor, în alte cazuri se referea la comportamentul acestora, la starea socială, la etnie. Mai mult cartierul (mahalaua), culoarea (sectorul), strada au avut rolul de transmitere către viitorime a caracteristicilor ce-i defineau pe locuitorii zonei. Aşa s-au impus în ultimele veacuri, denumiri ale breslelor meşteşugăreşti sau alte activități comerciale specifice: ulița abagiilor, blănarilor, cavafilor, işlicarilor, orzarilor şi lista s-ar putea completa. La sfârşitul secolului al XIX-lea a trebuit ca primarii şi ajutoarele lor să procedeze la

[11] Caselli 1934, p. I-II: în cartoanele mănăstirii Zlătari, pachetul 17 bis de la Arhivele Statului, aflăm că la 1558, în domnia a doua a lui Mihnea Vodă, Jipa portarul are prăvălii în „Ulița Mare"; Olteanu 2002, p. 26: cea mai veche mențiune, într-un document din 5 iunie 1589.
[12] Ionescu Şt. 1961, p. 5 şi nota 1.
[13] Giurescu 1979, p. 69.
[14] Ionnescu-Gion 1899, p. 196 şi nota 5: hrisov de la Matei Basarab din anul 1639.
[15] Panait 1992, p. 54.
[16] Potra 1982, p. 444, documentul 369: starostele de negustori arată domnitorurului că ultimii 6 stânjeni de teren au fost cumpărați de Nicola, fiul lui popa Panait, cu 860 de taleri.
[17] Panait 1971, p. 83-88; Panait, Ştefănescu 1973, p. 56-73.

definirea tuturor arterelor de circulaţie, indiferent de categorie: stradă, uliţă, intrare, alee, fundătură etc.[18]

Actuala stradă Smârdan este una din vechile artere ale oraşului medieval fiind consemnată în izvoarele scrise sub diferite denumiri.

În documentele secolului al XVII-lea apare sub numele de „*Uliţa care merge de la Curtea Domnească spre biserica Grecilor*" (document din 1 mai 1672) [19], pentru ca într-un document din anul 1765, iunie 7, să fie menţionată sub numele de "*uliţa ce merge de la hanul lui Şerban Vodă la vale, spre Curtea domnească*"[20].

Cel mai vechi plan al Capitalei ridicat în 1770 redă cursul uşor curbat al acestei artere, aşa cum s-a păstrat până acum, care pornea de vizavi de colţul de SE al Hanului Şerban Vodă - latura din Lipscani, coborând spre Dâmboviţa[21].

În secolul al XIX-lea, pe această stradă numită "*Uliţa Nemţească*" se construiesc câteva hoteluri de mare însemnătate – Brenner, Concordia, Colaro. În Planul „Bucuresci capitala României", din anul 1871, publicat de maiorul Dimitrie Pappasoglu, apare ca "Uliţa Germană". După 1878 şi-a dobândit actualul nume care evocă una din bătăliile câştigate de oştirea română în satul Smârdan de lângă Vidin, în prezent cartier al oraşului sud-dunărean[22].

Această arteră – "*Podul spre hanul Şerban Vodă*" - era podită cu lemn în cursul secolului al XVIII-lea, ca şi celelalte uliţe din jurul Curţii Domneşti, aşa cum apar pe planurile ofiţerului topometru austriac Ferdinand Ernst şi al baronului Franz Purcel, din 1789-1791: pe aceste planuri nu apar numele tuturor străzilor dar cele aşternute cu bârne de lemn sun haşurate[23].

Podirea este în mod cert mult mai veche decât menţiunile din intervalul 1789 - 1791 (cercetările arheologice coboară spre prima jumătate a secolului al XVIII-lea perioada de funcţionare a celui mai vechi „pod de lemn", descoperit)[24] şi această uliţă poate face parte, cu multă probabilitate, din uliţele podite văzute de juristul parizian Pierre Lescalopier, în anul 1574, care consemna „*oraşul e podit cu trunchiuri de copaci*"[25].

Cum o atare lucrare trebuia reparată destul de frecvent, pe străzile vechi se cunosc mai multe etape constructive, aşa cum s-a constatat pe strada Smârdan, în dreptul casei cu nr 30. Cercetările arheologice au dezvelit trei străzi suprapuse; săpătura arheologică nu a putut să coboare sub a treia stradă, astfel că nu putem face precizări asupra perioadei de funcţionare a celui mai vechi "pod de lemn".

Sistemul podirii străzilor era mai elaborat pe căile principale ale oraşului (Podul Mogoşoaia, Podul Şerban Vodă, etc) şi ceva mai simplu pentru uliţe: „Astfel, pe mijlocul străzii de pământ se săpa de-a lungul un şanţ de o palmă sau două adâncime, fără a-l căptuşi cu cărămidă (cum se făcea pe străzile importante) şi după aceea, pe această platformă de pământ a străzii se aşează un rând de grinzi nefasonate, în sens transversal, la cca 3 metri distanţă şi peste ele se băteau podinele de uzură cu piroane de fier. Profilul acestor străzi era albiat, înăditura podinelor fiind chiar pe mijloc. Apele după pod se scurgeau printre podini pe pământ, apoi în şanţul din mijloc şi de aici în batacuri sau, printre alte străzi, în Dâmboviţa[26].

[18] Teodorescu, E. Teodorescu 1997, p. 245.
[19] Potra 1961, p. 164-165, doc 83.
[20] Potra 1982, p. 230, doc 194.
[21] Ionaşcu 1959, p. 113-132.
[22] Almaş, Panait 1974, p. 118-119.
[23] Florescu 1935, p. 143-145.
[24] Vezi şi anexa cu determinările dendrocronologice.
[25] Călători II, 1968, p. 426.
[26] Săndulescu 1936, p. 9-11.

Începând cu anul 1823, la propunerea făcută de Hartel, arhitectul oraşului, strada Smârdan se numără printre primele pavate cu caldarâm. Pe 6 iulie 1826 marii boieri arată că este nevoie urgentă să fie mutate „*o prăvălioară cu olane şi o casă învelită cu paie*", pentru a se putea face o bună aliniere a caldarâmului de piatră[27].

Ulterior s-a optat pentru pavajul din piatră cubică de gresie şi granit, cioplită la Comarnic, în cariera de la Văleni şi la altele din Dobrogea. Strada Smârdan a intrat în lucru în 1860-1862 (purta numele de Germană). Pentru zona din capul străzii Şelari şi până în dreptul străzii Sf. Dumitru, s-a făcut probă cu gresie neagră cu vine de feldspat, din munții Prahovei.[28] De la Sf. Dumitru şi până în dreptul străzii Stavropoleos, s-a pus gresie de pe valea Bradului, de la Tătucu.[29]

De subliniat este faptul că strada Smârdan (Germană), alături de strada Franceză, este prima stradă din Bucureşti pe care s-a încercat - între 1860-1862, pe porțiuni mici, primul pavaj sistematic (din piatră cubică) în Țara Românească, din piatră cioplită extrasă din Munții Carpați (localitățile Comarnic şi Văleni, primele puncte unde s-au deschis cariere în țară)[30].

Din anul 1864, s-a folosit de asemenea, pe arterele centrale (prima a fost Calea Mogoşoaia), granit din Scoția: acesta era adus cu vaporul până la Brăila, cu şlepurile până la Giurgiu sau Oltenița şi, de aici, cu carele până la Bucureşti[31]. Cu această piatră vor fi pavate şi străzile Smârdan (Germană) şi Franceză, acțiune care va înceta în 1872-1873, după care, din cauza proastei calități a granitului adus din Scoția, se va încerca cu piatră din altă parte[32].

Gheorghe Mănucu-Adameşteanu (MMB), Panait I. Panait (prof. Dr. Universitatea Creştină „Dimitrie Cantemir"), Andrei Măgureanu (IAB).

Cercetările arheologice din campania 2007

În urma demarării lucrărilor de reabilitare stradală, conform legislației în vigoare a fost alcătuită, pentru a efectua supraveghere şi cercetarea arheologică a zonei vizate de lucrări, o echipă din arheologi de la Muzeul Municipiului Bucureşti (MMB) şi de la Institutul de Arheologie „Vasile Pârvan" din Bucureşti (IAB). Responsabil ştiințific de şantier a fost desemnat dr. Gheorghe Mănucu-Adameşteanu, arheolog expert (MMB). Colectivul de arheologi a fost compus din Elena Gavrilă, Raluca Popescu, Mirela Ciocănel şi Dan-Cosmin Pârvulescu (MMB) şi din Andrei Măgureanu, responsabil de colectiv, Adina Boroneanț şi Meda Toderaş (IAB). Acestora li s-a alăturat un colectiv de arhitecți, coordonați de doamna dr. Monica Mărgineanu-Cârstoiu, alcătuit din Virgil Apostol, Ştefan Bâlici, Claudia Apostol şi Petru Mortu. Materialul ceramic a fost desenat de Giorgiana Ducman de la MNIR.

Materialul numismatic a fost identificat şi prelucrat de Ana Maria Velter de la Cabinetul Numismatic al Muzeului Național de Istorie a României.

Pentru analizele dendrocronologice Muzeul Municipiului Bucureşti a încheiat un subcontract cu Muzeul Național de Istorie a României, acesta derulându-se prin colegul Eugen - Silviu Theodor.

Lucrările de supraveghere au început pe data de 28 martie 2007. În conformitate cu proiectul tehnic al beneficiarului, într-o primă etapă, strada Smârdan a fost decapată mecanic până la cota de 0,80 m – 0,90 m, față de nivelul trotuarului, pe lungimea cuprinsă între strada Şelari (la Sud) şi strada Lipscani (la Nord).

[27] Potra 1975, p. 253-254, doc 167.
[28] Săndulescu 1936, p. 24.
[29] Săndulescu 1936, p. 23-25.
[30] Săndulescu 1936, p. 40.
[31] Săndulescu 1936, p. 45.
[32] Săndulescu 1936, p. 60.

La terminarea săpăturilor mecanice au fost identificate, pe traseul străzii, elemente constructive în dreptul nr 30, 37, 39 şi 41. Toate acestea se află concentrate între strada Şelari şi strada Sf. Dumitru. La demontarea trotuarelor au mai fost dezvelite scurte tronsoane de zidărie în dreptul nr 14, 26, 27, 28, 29 şi 43. După localizarea obiectivelor (Pl.1) s-a trecut la cercetarea arheologică: prezentarea lor se va face în ordinea numerelor de stradă.

Smârdan 14. La nr. 14 au fost identificate sub trotuarul actual două fragmente de ziduri, unul în partea sudică (Z. 1) a clădirii actuale şi un al doilea în partea nordică (Z. 2). Situaţia din teren nu a permis cercetarea în adâncime: zidurile sunt mult prea aproape de clădirea actuală şi în zonă sunt cabluri de curent şi conducte de apă atât în spaţiul dintre clădire şi ziduri cât şi în faţa acestora.

Z. 1 este construit din cărămizi legate cu mortar. Rosturile sunt neglijent umplute, inegale, cu mortar scurs din rosturi. Lungimea păstrată este de 6,40 m, iar înălţimea maximă surprinsă este de 0,63 m. Datorită traversării în lung de către cablurile de curent, atât la exterior, cât şi la interior, zidul are o grosime păstrată de doar 50 cm.

Z. 2 este mai bine păstrat, având o lungime de 9,30 m, înălţimea maximă surprinsă de 0,56 m şi grosimea de 0,54 – 0,60 m. Traseul zidului este orientat Nord – Sud. După aproximativ 3,80 m zidul îşi schimbă traiectul cu aproape 30^0 spre Vest.

Smârdan 26. Sub trotuarul de la nr. 26 a apărut tronsonul unui zid de cărămidă puternic afectat de intervenţiile moderne. Fragmentul de zidărie s-a păstrat pe o lungime maximă de 1,50 m şi o grosime de aproximativ 0,30 m.

Smârdan 27. La nr. 27 au fost identificate sub trotuarul actual două fragmente de ziduri, unul în partea nordică (Z. 1) a clădirii actuale şi un al doilea în partea sudică (Z. 2).

Z 1 este construit din cărămizi legate cu mortar. Lungimea păstrată este de 1,86 m, iar înălţimea maximă surprinsă este de 0,44 m. Asizele de cărămidă sunt înecate într-o tencuială groasă de mortar realizată neglijent. Zidul a fost traversat în paralel cu axul lung de o conductă modernă acoperită pentru protecţie cu un strat de nisip şi cărămizi. Din această cauză, zidul are o grosime la stradă de doar 25 cm.

Z 2 este mai mare, având o lungime de 7,00 m şi o înălţime maximă surprinsă de 0,64 m. Rosturile sunt neglijent umplute.

Datorită diferenţelor dintre dimensiunile cărămizilor şi a modului de realizare a celor două ziduri, credem că nu fac parte din aceeaşi construcţie.

Smârdan 28. În dreptul unei curţi betonate, sub trotuarul actual, a apărut un fragment de zidărie. Zidul a fost masiv distrus de intervenţiile moderne - şanţurile pentru cablul electric, racordurile de apă, fiind surprins colţul de Sud al clădirii. Este construit din cărămidă legată cu mortar de var. Cărămida se prezintă într-o stare avansată de degradare, măcinându-se foarte uşor, condiţii în care nu se pot preciza dimensiunile pentru cărămizile folosite în acest zid, nici una dintre cărămizi neavând o latură întreagă.

În exteriorul laturii de Sud, lipit de perete, pe o suprafaţă de mici dimensiuni (25 x 37 cm) a apărut un mic pavaj. Acesta este format din dale mici de bazalt (?) făţuite la exterior. Piesele au dimensiuni cuprinse între 4 x 4 cm şi 4 x 6 cm.

Smârdan 29. În capătul de Nord al clădirii actuale a fost surprins, sub trotuarul actual, un fragment de zidărie cu o lungime cercetată de 1,56 m şi o înălţime totală de 0,30 m, având un număr maxim de 4 asize de cărămidă. A fost păstrată doar faţa exterioară a zidului, partea interioară fiind distrusă de un cablu acoperit cu cărămizi pentru protecţie: grosimea păstrată este de doar 0,40 m.

Smârdan 30. În suprafaţa cercetată au fost surprinse mai multe structuri de zid şi segmente ale infrastructurii stradale, cele mai noi fiind de la începutul secolului XX.

Strada de lemn (Pl.2). În faţa lui Z. 5, de o parte şi de alta a martorului stratigrafic dispus perpendicular pe zid, la o distanţă de 0,80/1,00 m spre Est, a fost cercetată o porţiune din podul de lemn(Pl.3/1). Este vorba despre un segment lung de 3,40 m şi lat de 1,00 m, alcătuit din două rânduri de lemne. Primul rând aflat la o adâncime de -1,52 m faţă de nivelul actual, constă în fragmente de bârne dispuse pe axul lung al străzii, în timp ce al doilea nivel, aflat la – 1,69 m, este realizat din scânduri dispuse perpendicular pe axul străzii.

Un al doilea segment de stradă (pod 3) se află la aproximativ 1,50 m Sud faţă de podul 4. Are o lungime de 6,00 m (Pl.3/2).

Cel de al treilea segment (pod 2) apare la 1,00 m Sud faţă de pod 3, în faţa capătului Nordic al lui Z. 1. Este cel mai prost conservat segment al străzii, în zona cercetată fiind surprinse doar fragmente din bârnele dispuse pe axul lung al străzii.

În faţa zonei A, în exteriorul Z. 1, la baza fundaţiei şi deasupra ultimului nivel al bârnelor din lemn de la vechea stradă, la -1,50, s-a descoperit în pământul negru – corespunzător străzii, o monedă emisă la Sadagura pentru Moldova (1771-1774)[33].

Construcţii. În dreptul săpăturii de la nr. 30 au apărut mai multe fragmente de zidărie. În urma cercetărilor s-a putut constata prezenţa unui număr de trei case. Fiecare a primit convenţional un număr.

Casa 1. În partea de Sud a suprafeţei cercetate în faţa casei de la nr. 30, a apărut o construcţie de zid, masivă, din care au fost cercetate 6 fragmente de zid de dimensiuni diferite. Frontul casei la stradă este reprezentat de Z. 1 (Pl.4/2). Surprins la 0,28 m faţă de nivelul trotuarului actual, are o lungime de 21,70 m, fiind orientat Nord – Sud. Grosimea lui actuală variază între 1,25 – 1,35 m, fiind traversat de conducte şi cabluri moderne. Adâncimea la care a fost surprinsă talpa fundaţiei este de 2,40 m faţă de nivelul actual al trotuarului. Fundaţia zidului pare să fie sprijinită în moduri diferite. Astfel, în partea de Nord este construit pe o structură de bârne şi pari de lemn dispusă astfel: pari, în secţiune rotunzi, groşi de 15 – 20 cm, înfipţi vertical, peste care se punea o bârnă, cu secţiune rectangulară, în poziţie orizontală, paralel cu axul lung al zidului (Pl.4/1). În partea de Sud a zidului a fost preferat un alt sistem: cel al bârnelor dispuse radial sub fundaţie

Zidurile Z. 1a şi Z. 1e reprezintă laturile de Sud, respectiv de Nord ale casei. Ele sunt construite asemănător şi au acelaşi nivel de fundare ca şi Z. 1, fiind totuşi mai subţiri ca acesta. Grosimile lor sunt de 1,30 m (Z.1a), respectiv 1,20 m (Z. 1e). În încăperea 2, zidul 1 are un arc din cărămizi.

Au fost identificate trei ziduri despărţitoare orientate Est – Vest şi numerotate Z. 1b, Z. 1c şi Z. 1d. Ele sunt construite în manieră asemănătoare, din cărămidă legată cu mortar. Diferă uşor grosimile lor, Z. 1b şi Z. 1c având o grosime de 1,00 m, în timp ce Z. 1d atinge 1,20 m. Adâncimea fundaţiei coboară până la 1,30 m, fiind mult mai sus faţă de cea a zidurilor 1, 1a şi 1e.

Casa 1b. La aproximativ 1,00 m Vest de Z.1 a fost cercetat un alt zid lung (Z. 2), dispus paralel cu axul străzii şi cu Z. 1. Acesta a fost surprins pe o lungime de 18 m, din care doar o treime a putut fi cercetată în adâncime, restul fiind identificat sub trotuarul actual. Fundaţia este de tipul celei înecate în mortar şi coboară sub cota de 2,90 m, nivel pe care cercetarea a fost oprită din motive de siguranţă. Este foarte

[33] Vezi Ana Maria Velter, comentariul şi catalogul numismatic.

probabil ca acest zid să reprezinte o retragerea a frontului de clădiri, realiniere menită să răspundă nevoii de lărgire a străzii.

Casa 2. Este o construcţie de cărămidă din care s-au mai păstrat doar două fragmente de zid de fundaţie (notate Z. 3 şi Z. 5) şi un fragment de la un zid despărţitor (Z. 3a)

Zidul 5, aflat la – 0,48 m sub nivelul trotuarului actual, are un traseu orientat Nord – Sud. Este vorba despre o fundaţie lungă de 5,40 m, înaltă de 0,48 m. Lăţimea surprinsă, zidul fiind suprapus de trotuarul actual, este de aproximativ 1,00 m. Fundaţia a fost construită pe piloţi de lemn.

Z. 3 are o construcţie identică cu Z. 5, fiind făcut de asemenea pe pari de lemn. Se află la aproape 5,60 m Sud faţă de Z. 5, însă, spre deosebire de acesta, Z. 3 a fost afectat puternic de intervenţiile moderne, ambele feţe ale zidului fiind distruse.

În zona dintre cele două fundaţii au fost observate găuri de la pari înfipţi vertical, ce respectă traseul indicat de Z. 3 şi Z. 5. Credem că este un argument suficient pentru a putea spune că cele două ziduri sunt de fapt segmentele unuia singur.

Z. 3a este un zid despărţitor, realizat din cărămidă legată cu mortar. Nu prezintă pari de susţinere. Este destul de subţire cu o grosime ce variază între 0,40 şi 0,50 m la bază şi 0,25 m la nivelul de surprindere.

Casa 3. În suprafaţa dintre Z. 3 la Est, trotuarul actual la Vest şi Z. 3a la Sud, au apărut resturile de zidărie ale unei alte construcţii.

Este vorba despre o casă cu ieşirea la stradă destul de mică, din care am surprins trei ziduri: Z. 4 orientat Nord – Sud, care reprezintă latura de Est (frontul de la stradă), Z. 4a orientat Est – Vest şi care reprezintă latura de Sud şi Z. 4b, orientat şi el Est – Vest, reprezentând latura de Nord a construcţiei.

Z. 4 are lăţimea de 0,24 – 0,26 m fiind realizat din cărămizi dispuse pe două şiruri paralele. A fost surprins la adâncimea medie de 0,60 m faţă de nivelul trotuarului actual, pe o lungime de 3,30 m. Înălţimea maximă atinsă este de 2,20 m, zidul fiind realizat din fundaţie zidită, cu cărămizi legate cu mortar, rosturile fiind destul de bine umplute.

Z. 4a a fost surprins, la adâncimea de 0,65 m faţă de nivelul trotuarului, pe o lungime de 1,14 m, el continuând sub trotuarul actual. Are aceeaşi lăţime cu Z. 4, asiza fiind formată tot din două şiruri de cărămizi dispuse paralel cu axul lung al zidului. El depăşeşte uşor, cu 0,20 m, spre Est, faţa de la stradă a lui Z. 4. Nu are aceeaşi adâncime de fundare, talpa fundaţiei sale fiind cu aproape 1,00 m mai sus ca cea a lui Z. 4. A fost afectat de o groapă.

Z. 4b a fost surprins la -0,44 m: s-a păstrat doar pe o lungime de 0,30 m, fiind distrus de traseul unei ţevi de apă. Este realizat în aceeaşi tehnică cu celelalte două ziduri.

Pavaj 1. În zona dintre Z. 4, Z. 4b şi trotuar a fost surprins la – 0,72 m, faţă de nivelul trotuarului, o suprafaţă pavată cu cărămidă. Pavajul, lung de 1,06 m şi lat de 0,50 m este lipit de Z. 4, fiind cu 0,22 m mai jos ca nivelul de surprindere al zidului. Cărămizile, fragmentare, sunt dispuse pe un singur rând şi nu sunt legate cu mortar sau alt liant.

Pavaj 2. La Sud de pavajul 1, dar cu 0,50 m mai jos ca acesta, a apărut un al doilea pavaj. Şi acesta a fost cercetat parţial, dezvoltarea săpăturii pe latura de Vest fiind împiedicată de trotuarul actual. Pavajul a apărut la adâncimea de 1,32 m faţă de nivelul trotuarului şi are o lungime de 0,92 m şi o lăţime de 0,66 m. Spre Est este delimitat de Z. 4, spre Nord pare să fie suprapus de pavajul 1, iar spre Sud a fost

distrus de o groapă. Este realizat mult mai neglijent ca primul pavaj, printre cărămizile dispuse orizontal apărând şi fragmente dispuse pe cant.

Groapa 1. În partea sudică a casei 3 a fost identificată o groapă menajeră. Groapa a tăiat la Nord pavajul 2, a afectat la Sud fundaţia lui Z. 4a. Nivelul ei de surprindere a fost la adâncimea de 0,60 m. Fundul său este la – 2,45 m, într-un strat de lut nisipos de culoare galben-verzuie. Umplutura acesteia era formată din fragmente de cărămizi, pigment de cărbune, bucăţele de var. Aici s-au descoperit şi trei monede de bronz, emisiuni Rusia pentru Moldova, bătute la Sadagura: 1 Para – 3 Denghi, 1771 şi 2 ex 2 Para – 3 Kopeici, 1772-1774 (vezi catalogul numismatic).

Groapa 2. În exteriorul lui Z. 4, a fost identificată la – 1,65 m o nouă groapă. Cu o formă relativ circulară (în grund), având un diametru surprins de aproximativ 1,00 m, groapa coboară până la cota de 2,50 m faţă de nivelul trotuarului. Fundul gropii este drept.

Groapa este suprapusă de Z. 3 spre Est şi Z. 4a spre Sud şi taie un bloc de arsură. Umplutura constă în pământ negru, lutos, cu fragmente de mortar. Pe fundul gropii este un strat de mortar amestecat cu fragmente de cărămidă, cu o grosime ce variază între 0,10 şi 0,16 m.

Structură din bolovani şi bloc de arsură. Un ultim complex identificat în această zonă este format din două componente: un pavaj realizat din bolovani mari de râu şi un bloc de arsură.

Bolovanii au apărut la – 1,54 – 1,70 m, adâncime măsurată de la nivelul trotuarului actual. Ei sunt răspândiţi pe o suprafaţă lungă de 1,80 m şi lată de 0,70 m. La Est sunt suprapuşi de Z. 3. La Sud de zona cu bolovani, dar lipit de aceasta, a apărut un bloc masiv de arsură. Surprins la – 1,42 m faţă de nivelul actual, se prezintă în grund cu o formă ovală, fiind suprapus şi tăiat de Z. 4 şi de groapa 2 la Est. Arsura este puternică, compactă, dură, având o grosime de 0,50 m .

Smârdan 31. La această adresă a fost surprins, sub trotuarul actual, un fragment de zidărie, cu lungimea maximă de 1,92 m şi înălţimea cercetată de 0,38 m. Capătul de Sud a fost distrus de intervenţii moderne, în timp ce capătul de Nord nu a fost afectat: a fost traversat pe toată lungimea de un cablu cu protecţie de cărămidă, care a distrus partea interioară. Grosimea păstrată a zidului este de 0,31 m.

Smârdan 37. La numărul 37 (Pl.5/1) au fost surprinse fundaţiile mai multor ziduri din cărămidă, numerotate de la 1 la 3.

Fundaţie 1 (Z 11, Z 12) (Pl.5/2)**.** Fundaţia este suprapusă de trotuarul actual, aflat la 0,48 m deasupra zidului. Lăţimea surprinsă este de 0,50 m. Zidul se păstrează pe o înălţime maximă de 0,76 m. Limita dintre fundaţie şi elevaţie este marcată de o retragere a elevaţiei faţă de linia fundaţiei. Traseul zidului a suferit mai multe intervenţii moderne, fiind spart de gropile a şase ţevi din plumb şi o conductă de apă, care au afectat structura zidului. În capătul de sud al fundaţiei, pe o lungime de 2,24 m, zidul suprapune o groapă plină cu dărâmătură compactată provenită de la o construcţie anterioară.

Fundaţie 2 (Z 13). Adâncimea de surprindere este de - 0.58 m faţă de nivelul actual al trotuarului. Zidul, suprapus parţial de trotuarul actual al străzii, are o lungime de 3,00 m, fiind spart pe o porţiune de 0,66 m de traseul unei ţevi de apă din plumb. Z 13 se păstrează pe o înălţime maximă de 0,36 m şi este cu 0,30 m mai sus decât fundaţia 3.

Fundaţie 3 (Z 14). În capătul de Nord al secţiunii de la nr. 37, în profilul de Est, a fost identificat un alt zid de cărămidă, la - 0,58 m faţă de nivelul actual al trotuarului. Zidul este suprapus parţial de trotuarul actual al străzii, ieşind de sub acesta cu 0,62 m: el a fost identificat pe o lungime de 1,66 m şi pe o înălţime maximă

de 0,60 m. Fața zidului a fost afectată de groapa unui canal de beton aflat la 0,46 m sub nivelul fundației zidului. Fundația a fost amenajată într-un pământ negru lutos (mâl) care conține şi resturi de cărbune (Pl.6).

Smârdan 39. Casa de la nr. 39 (Pl.7/1), construită la sfârşitul secolului al XIX-lea, se află pe Lista Monumentelor Istorice din municipiul Bucureşti, publicată în Monitorul Oficial al României, anul 172 (XVI), nr 646 bis, partea I, din 16 iulie 2004, la p. 599, nr. 2034. În fața casei de la nr. 39 au fost identificate resturile a două construcții denumite convențional „fundație 1" şi „fundație 2", puternic afectate de intervențiile moderne (Pl.7/2).

Fundație 1 (Z 9, Z 9a)(Pl.8/1**).** Z 9 a fost surprins pe o lungime de 2,80 m, această dimensiune reprezentând şi deschiderea la stradă a clădirii respective. El are o înălțime maximă de 2,24 m şi este suprapus de trotuarul actual. Cota la care a fost surprinsă talpa fundației este de 2,20 m față de nivelul trotuarului. Fața de la stradă a zidului, pe toată lungimea, a fost distrusă de o conductă de apă.

Zidul de sud al clădirii (Z 9a) este mai bine conservat având o lățime de 0,60 m şi o lungime cercetată de 1,00 m. Celălalt zid de colț al clădirii, cel de Nord a fost distrus aproape în totalitate.

În jumătatea nordică a clădirii a apărut o structură realizată din cărămidă, cu o formă boltită. Din păcate, datorită intervențiilor moderne, arcul de închidere al structurii nu a mai putut fi observat. Cel mai probabil este vorba despre bolta unei guri de aerisire.

Fundație 2 (Z 10) (Pl.8/2). Zidul a fost surprins pe o lungime de 5,10 m, această dimensiune reprezentând şi deschiderea la stradă a clădirii respective. Şi în acest caz zidul a fost puternic afectat de intervențiile moderne (conducte pentru apă, țevi din plumb). Z 10, suprapus de trotuarul actual, are o înălțime de 2,30 m. A fost atinsă adâncimea de 2,88 m față de nivelul trotuarului, fără a se surprinde talpa fundației.

Se poate, totuşi, observa că fundația 2 a fost construită mai adânc ca fundația 1. De asemenea, se mai poate constata că fundația 2 a fost construită mai retras față de frontul clădirii fundației 1. Datorită faptului că mortarul fundației 1 a îmbrăcat fundația 2 putem considera că fundația 1 este ulterioară fundației 2.

Smârdan 41. În acest perimetru au fost cercetate următoarele structuri.

Pavaj din pietre de râu. La 0, 20 m Sud de Z 6 au fost identificate resturile unui pavaj din piatră de râu. Acesta a fost surprins pe o zonă aproximativ circulară cu dimensiunile de 1,40 x 1,40 m la cota de -0,40 m față de nivelul actual. Pavajul este alcătuit dintr-un singur rând de pietre de râu, de diferite dimensiuni, acestea variind între 7 cm şi 22 cm.

Stradă podită cu lemn (Pl.9/1). Paralel cu Z. 6 şi Z. 7 a fost identificat traseul unei străzi pavate cu bârne de lemn prelucrate. Acesta a fost surprins pe o lungime de 7,70 m, cu orientarea N-S. Lățimea maximă surprinsă este de 0,94 m şi a putut fi observată doar pe o lungime de 3,64 m. Pe lungimea de 4,06 m au fost surprinse doar resturi sporadice de bârne prinse în profilul vestic al secțiunii (Pl.10/1). „Podul de lemn" apare la -1,27/1,39 m față de nivelul actual al trotuarului: el este alcătuită din bârne de lemn de diferite dimensiuni, dispuse paralel pe un singur rând, perpendicular pe axul lung al străzii (Pl.10/2). Au fost surprinse şi două bârne dispuse paralel cu axul lung al străzii, cu lungimea de 0,80, respectiv 0,46 m. Lungimea maximă a bârnelor dispuse paralel este de 0,86.m. Sub stradă era depunere de pământ negru-lutos, groasă de cca. 0,66 m.

Casa 1. Casa cercetată în Smârdan nr. 39 – 41 este formată din două pivnițe cu ziduri construite solid din cărămidă şi o încăpere dispusă pe latura de Nord. Din

păcate partea de Sud a casei a fost distrusă de lucrări edilitare moderne, respectiv două canalizări de la începutul secolului trecut.

Pivnița 1 a fost păstrată parțial, limita sa sudică fiind distrusă de două canalizări moderne. Ea este delimitată spre Vest de Z. 6 şi spre Nord de Z. 7a. Z. 6 este orientat Nord – Sud. Este un zid cu o fundație adâncă, atingând cota de – 2, 65 m față de nivelul de surprindere. Fundația a fost turnată în groapă. Partea inferioară are un traseu uşor diferit față de primii 80 cm, ai căror traseu corespunde cu cel al zidului 7. Aceasta ne sugerează o corecție sau o reparație majoră.

Z. 7a este zidul despărțitor dintre cele două bolți (pilonul) din care pornesc cele două arcuri de boltă. Lățimea la bază este de 1,36 m. Pereții pivniței erau zugrăviți, după cum o arată resturile de tencuială de pe arcul de boltă ce porneşte din Z. 7a.

Pivnița 2 (Pl.9/3) s-a păstrat mai bine, fiind surprinse ambele porniri de arce de boltă. Este delimitată de Z. 7a spre Sud, de zidul Z. 7 spre Vest şi de Z. 7b spre Nord. Şi această pivniță a fost tencuită, urme fiind prinse pe arcul de boltă ce porneşte din Z. 7a.

Z. 7 (Pl.9/2, Pl.11), orientat Nord – Sud, surprins pe o lungime de 7,20 m, a fost spart de mai multe intervenții moderne (țevi de apă, conducte ş.a.). La exteriorul zidului a fost surprinsă o lărgire a fundației zidului la – 1,96/2,00 m față de nivelul actual al trotuarului şi la – 1,20 m de la nivelul de surprindere al zidului, alcătuită din două asize de cărămizi prinse cu mortar de var, de la acest nivel în jos, fundația fiind înecată în mortar. Înălțimea atinsă a fundației zidului a fost de 2,70 m. Pe partea interioară a zidului au fost surprinse urmele unor guri de aerisire, corespunzătoare pivnițelor.

Pe latura de Nord este o încăpere delimitată de zidurile Z. 7b la Sud, Z. 8 la Vest şi Z. 8a la Nord. Datorită spațiului redus de vecinătatea imediată a trotuarului actual, cercetarea acestei încăperi nu a putut fi dezvoltată, adâncirea în umplutura sa fiind limitată. Z. 8 are o lungime de 2,70 m, fața sa exterioară fiind distrusă de protecția de beton a cablurilor telefonice şi de groapa pentru un cablu de curent.

Canalizări (Pl.9/4). Au fost identificate două canalizări, paralele, la o distanță de 30-40 cm una de alta, orientate est-vest. Aceste structuri au suferit distrugeri însemnate datorate intervențiilor contemporane.

Primul canal este construit din cărămizi legate cu mortar, cu o boltă aplatizată. A fost surprins pe o lungime de 5,60 m. În partea vestică a secțiunii canalul este distrus de conducta principală de canalizare, suprinsă pe o lungime de 2,20 m. A fost identificat la cotele -0,92 m (în capătul de est al secțiunii) -1,23 m (în capătul de vest al secțiunii), fiind vizibilă o uşoară înclinare a acestuia. Lățimea variază între 1,00-1,20 m. Baza canalului a fost prinsă la -2,70 m față de nivelul trotuarului actual.

Al doilea canal, de formă şi mod de construcție asemănător primului, a fost surprins pe o lungime de 5 m. A fost identificat la cotele -1,28 m (în capătul de est al secțiunii) -1,60 m (în capătul de vest al secțiunii), fiind vizibilă o uşoară înclinare a acestuia. Lățimea maximă surprinsă este de 1,00 m. Baza canalului nu a fost surprinsă datorită faptului că mai mult de jumătate din lățimea lui intră în martorul dintre secțiuni, iar spațiul mic dintre cele două canalizări nu permitea dezvoltarea cercetării.

Smârdan 43. Sub trotuarul din fața clădirii din Smârdan nr. 43, a fost surprins un fragment de zid cu o lungime de 5,50 m şi o înălțime cercetată de 0,50 – 0,56 m, construit din cărămidă legată cu mortar de var într-o manieră îngrijită, cu rosturile bine umplute. În capătul de Est, pe fața exterioară a zidului, pe o lungime 1,07 m, se păstrează resturi de tencuială groasă de 0,8 cm.

Gheorghe Mănucu-Adameşteanu, Andrei Măgureanu, Adina Boroneanţ, Elena Gavrilă, Raluca Popescu şi Meda Toderaş.

CERAMICA, STICLA. Sec. XVII – XIX.

Cercetarea arheologică a recuperat un important număr de fragmente ce provin de la variate tipuri ceramice şi de la o gamă largă de obiecte din sticlă. Datarea pieselor, majoritatea provenind din strat, acoperă perioada cuprinsă între secolele XVII - XIX. Foarte puține s-au găsit în complexe închise (gropi, pivnițe) care să permită o încadrare cronologică mai clară. La această se adaugă şi faptul că materialele sunt în stare fragmentară, la foarte puține putându-se reconstitui un profil complet. Un alt dezavantaj major îl constituie perioada din care provin majoritatea materialelor – sec XVIII-XIX – aflată la confluența dintre arheologia medievală târzie şi etnografie, etapă ce a beneficiat mai puțin de atenția arheologilor[34] sau etnografilor. Toate acestea ne determină să ne rezumăm, în această etapă, la o succintă prezentare a descoperirilor – grupate în sec XVI-XVII, respectiv XVIII-XIX - cu speranța că cercetările arheologice de pe strada Smârdan vor beneficia de un studiu mai amplu.

Tot aici mai trebuie să amintim că au fost descoperite şi fragmente ceramice izolate (panse de vase borcan specifice culturii Dridu), databile în secolul X, antrenate de săpăturile pentru fundațiile locuințelor din Evul Mediu (Fig 3/6; 12/1-2). Cercetările mai vechi effectuate în perimetrul Centrului Istoric au pus în evidență numeroase bordeie, care pe baza inventarului ceramic au fost datate în secolele IX-XI[35].

Secolele XVI-XVII[36]

Oala cu toartă. S-au descoperit fragmente de la vase de capacitate mare, nesmălțuite, cu corp bitronconic. Uneori, pe umăr se află un decor format din dungi trasate cu humă albă (Smârdan 30, Casa 2, Cat. 4-5). Torțile sunt lucrate în bandă lată (Casa 2, Cat. 6). Un alt fragment provine de la un vas decorat pe umăr cu două registre de câte 5 linii paralele, orizontale, incizate în pasta crudă (Smârdan 30, Casa 1, Cat. 2 - Fig 1/2).

Menționăm şi un fragment de la un vas de capacitate medie, cu corp bitronconic, buza evazată, arcuită, cu marginea teşită spre interior, toarta lucrată în bandă lată, cu ataşul superior sub marginea buzei. Pe umăr, cu humă albă, se află două registre de linii subțiri, orizontale (Smârdan 30, Casa 1, Cat. 1- Fig. 1/1, 13/1).

Ulcica. Câteva fragmente provin din partea inferioară a unor recipiente de capacitate mică (ulcele). Se pare că această categorie s-a „bucurat" de o atenție mai mică din partea meşterului olar, vasele fiind arse incomplet (Smârdan 30, Casa 2, Cat. 7). Un fragment aparține unui vas cu picior profilat (Smârdan 30, Casa 1, Cat. 3 - Fig. 1/3).

Alte fragmente conturează piese cu corp bitronconic, pereți subțiri, buză înaltă, evazată, cu marginea rotunjită. Ceramica a fost supusă unei arderi complete (Smârdan 30, Casa 2, Cat. 8 - Fig. 4/1). Toarta este lucrată în bandă lată, cu ataşul superior sub marginea buzei şi ataşul inferior în zona diametrului maxim; pe umăr, cu humă albă, apare un registru de patru linii paralele, orizontale. Piesele sunt nesmălțuite (Smârdan 30, Casa 2, Cat. 9).

---

[34] Din zona Centrului Istoric au fost publicate câteva depozite ceramice din secolul al XIX-lea, pentru care vezi Mănucu-Adameşteanu, Dan Căpățână, Ingrid Poll, B. Constantinescu 2001, p. 19-55; Mănucu-Adameşteanu, Elisabeta Drăgan, Ingrid Poll, D. Căpățână 2002, p. 95-106.

[35] Bucureşti 1959, p. 151 şi fig. 46-48; Panait 1973, p. 235; Mănucu-Adameşteanu 1992, p. 67-68.

[36] Pentru ceramica din această perioadă vezi Bucureşti 1959, passim; Mănucu-Adameşteanu, D. Căpățână 2002, passim; Păunescu 2002, p. 79-94.

Farfuria. Un fragment din partea inferioară a vasului prezintă piciorul inelar străbătut de două orificii pentru agăţat. Central, decorul este format dintr-o spirală şi o linie în val, realizate cu humă albă, peste care s-a suprapus smalţ incolor (Smârdan 30, Casa 1, Cat. 4 - Fig. 1/4, 13/2).

Un decor asemănător întâlnim pe o altă farfurie cu fund inelar: sub buză, o linie în val iar în centru cu şapte spirale ce pornesc din mijlocul vasului şi se dezvoltă echidistant spre pereţi. Decorul este realizat cu smalţ verde deschis pe fond de smalţ verde închis (Smârdan 39 - 41, Casa 1, dintre zid şi trotuarul de după pivniţă, Cat. 1 – Fig. 18/2).

La unele exemplare din sec. XVII inelul montat pe fundul vasului este mult subţiat. Un exemplar din această categorie ceramică are interiorul smălţuit în verde (Smârdan 30, Casa 2, Cat. 15).

Sec. XVIII – XIX

Pentru această perioadă semnalăm o varietate mult mai mare de forme, situaţie determinată de numărul foarte mare de fragmente şi nu ca urmare a unei diversificări a repertoriului ceramic.

Ulciorul. Un fragment de toartă, ovală în secţiune, cu diametrul de 3 cm, provine de la un ulcior de capacitate mare. Toarta este acoperită parţial cu smalţ verde închis. (Smârdan 30, Casa 2, Cat. 3).

Fragmente din partea inferioară a unuor recipiente de capacităţi diferite le-am încadrat în categoria ulcioarelor, având în vedere grosimea mare a pereţilor 0,8 - 0,9 cm. Forma completă a pieselor nu a putut fi încă stabilită. Exemplarele au picior înalt, sprijinit pe o bază discoidală, plată. La baza piciorului, 2-3 caneluri paralele formează decorul. Toată suprafaţa exterioară este acoperită cu angobă. (Smârdan 30, Casa 2, Cat. 1, 2). Alte două fragmente din partea inferioară a recipientelor, de capacităţi diferite, prezintă aceleaşi caracteristici ale formei şi decorului (Smârdan 30, Groapa 1, Cat. 1, 2).

Oala cu toartă. Câteva fragmente provin de la vase de capacitate medie ce au buza evazată cu marginea subţiată şi răsfrântă; în interior buza este uşor albiată. Piesele, în mare majoritate, nu au fost smălţuite; în foarte rare cazuri smalţul, verde închis, a fost aplicat doar pe buză. Decorul este format dintr-un registru de caneluri paralele realizat pe umăr (Smârdan 30, sub trotuar, Cat. 1).

Ulcica. Mai multe fragmente provin din partea inferioară a unor recipiente de capacitate mică, nesmălţuite. Decorul este format din dungi verticale realizate cu humă albă, (Smârdan 30, Casa 2, Cat. 10).

Cana. Remarcăm unele exemplare înalte cu buză evazată, marginea subţiată şi teşită oblic spre spre exterior. Toarta, în bandă lată, are ataşul superior sub marginea buzei. În exterior, piesele au fost acoperite cu angobă iar buza este smălţuită în verde (Smârdan 30, Casa 2, Cat. 11; Smârdan 30, Groapa 1, Cat. 1 - Fig. 3/1). Piesele sunt datate la sfârşitul sec. XVIII.

Farfuria întinsă. Un fragment, cu profil întreg, provine de la un exemplar cu buza lată, evazată, cu marginea rotunjită, pereţii arcuiţi. Peste smalţul de fond galben-deschis a fost aplicat un decor stilizat din care se observă doar câteva îmbinări de smalţ maro-închis şi verde crud (Smârdan 30, Casa 2, Cat. 12; Fig. 14/2). O farfurie asemănătoare ca formă, cu precizarea că decorul amintit mai sus este încadrat de câte trei linii paralele realizate cu smalţ verde şi maro, provine probabil din acelaşi atelier ceramic (Smârdan 30, Groapa 1, Cat. 3).

Farfuria adâncă. Sondajele executate pe str Smârdan 30 (casa 2) au surprins fragmente ceramice, cu profil întreg, de la farfurii adânci cu buza uşor îngroşată, teşită, având marginea ornată cu mici crestături. Sub buză şi marcând circumferinţa

fundului se păstrează dungi cu smalţ verde, combinate cu dungi de smalţ cafeniu deschis. Smalţul aplicat pe restul suprafeţei este exfoliat (Cat. 13 - Fig. 4/2; 14/3).

La alte fragmente, sub buză, decorul este compus din două linii de smalţ maro şi o linie în val tot cu smalţ maro pe fond de smalţ galben (Smârdan 30, Groapa 1, Cat. 4- Fig. 3/4).

Datate la sfârşitul sec XVIII – începutul sec XIX (descoperite într-o groapă cu monede emise între 1770-1774), menţionăm două exemplare de farfurii adânci (fragmentare, dar cu profil complet), lucrate din pastă de lut omogenă, fină. Exemplarele au buza lată de cca 3,5 cm, evazată, cu marginea rotunjită, pereţi arcuiţi, fundul uşor profilat. În interior a fost aplicat smalţ verde (Smârdan 30, Groapa 1, Cat. 2, 3 - Fig. 3/2, 3, 13/3, 4).

Strachina. Fragmentele din acest tip ceramic prezintă buză dreaptă, înălţată vertical, cu marginea rotunjită, pereţii arcuiţi. La fragmentele recuperate decorul linear realizat pe marginea buzei, pe buză şi sub buză este cu humă albă, peste care a fost aplicat smalţ incolor (Smârdan 30, Groapa 1, Cat. 4).

Platoul. Un exemplar fragmentar, cu profil întreg, se remarcă prin pereţii groşi de 1,2 cm., înalţi de 6 cm, foarte puţin arcuiţi. Buza este îngroşată şi teşită orizontal, fundul drept. Suprafaţa interioară a fost smălţuită în verde, peste angobă. Prezenţa în aceeaşi groapă a trei piese emise la Sadagura între 1770-1774, asigură o datare la sfârşitul sec XVIII – începutul sec XIX (Smârdan 30, Groapa 1, Catalog 6 – Fig. 3/5, 13/5).

Castroane. Un tip aparte îl formează recipientele de capacitate medie ce prezintă buza dreaptă, cu marginea rotunjită. În exteriorul buzei, lipite de această, formând un semicerc, sunt dispuse diametral, cele două torţi, circulare în secţiune. Interiorul vaselor, buza pe ambele suprafeţe şi torţile sunt smălţuite în verde deschis (Smârdan 30, Casa 2, Cat. 17- Fig. 4/3).

Castronaş. În str. Smârdan 30, sub trotuar, este găsit fragmentul unui castron cu profil întreg, având pereţii evazaţi, buza evazată cu marginea rotunjită, fundul drept. În interior a fost aplicat smalţ alb-gălbui, peste angobă. (Smârdan 30, sub trotuar, Cat. 1).

Ligheanul. Acest tip de recipient, des întâlnit în contextele arheologice bucureştene din secolul XIX, se caracterizează prin pereţii groşi, evazaţi, fund drept, buza arcuită cu marginea subţiată şi rotunjită. Pe buză se află, de obicei, un decor format dintr-o linie în val iar sub buză linii paralele, orizontale, realizate cu humă.albă, peste care se aplică smalţ incolor sau maro-roşcat (Smârdan 30, sub trotuar, Cat. 4, 5, 6).

Sfeşnicul. Piesele au atât suportul pentru lumânare şi corpul cilindric iar tăviţa pentru colectarea cerii topite de formă discoidală (D – 7,7 cm). Exemplarele au fost prevăzute cu mâner de secţiune ovală, păstrat de cele mai multe ori fragmentar sau doar ca amprentă. Marginea tăviţei este decorată cu mici crestături, acelaşi ornament întâlnindu-se şi pe brâul în relief aflat pe corpul piesei, sub tăviţă. Suportul de fixare a cerii şi tăviţa au fost smalţuite în verde iar restul piesei este doar angobat (Smârdan 30, sondaj B 3, deasupra „podului de lemn", Cat. 1).

Un alt fragment provine din partea inferioară a piesei. Corpul cilindric se sprijină pe un picior discoidal cu baza dreaptă, gol în interior. Se păstrează ataşul inferior al mânerului. Marginea piciorului discoidal precum şi brâu în relief aflat pe corpul cilindric sunt ornate cu mici crestături succesive. Partea superioară a piesei a fost smălţuită în verde iar partea interioară este doar angobată (Smârdan 30, Casa 1, Cat. 5).

Piesă decorativă pentru perete. În str. Smârdan 41, în exteriorul zidului B, sub „podul de lemn", a fost descoperită o piesă decorativă destinată a orna pereții unei construcții din secolul al XVIII-lea. Exemplarul constituie, până în prezent, un unicat în cercetările arheologice din Bucureşti. Corpul piesei este tronconic, cu deschiderea pătrată (latura – 19,8 cm), buza teşită orizontal, piciorul cilindric, gol în interior, prevăzut cu două orificii pentru a fi agățat. Centrul este ornat cu o semisferă, decorată cu trei caneluri concentrice şi terminată, în vârf, cu o pastilă aplatizată. Smalțul aplicat în interior este verde intens. Piesa a fost inclusă într-un zid, în exteriorul piciorului păstrându-se urme de mortar (Cat. 1 – Fig. 11/1, 17).

Materiale de construcție. Fragmentele, uneori smălțuite la interior, provenind de la tuburi de conducte care au funcționat în cursul secolului al XIX-lea, au o grosime a peretelui cuprinsă între 1,1 cm (Smârdan 30, Cas 2, Cat. 18) şi 1,5 cm (Smârdan 30, sub trotuar, la curățarea zidului (Cat. 7).

Piese de sticlă. Au fost descoperite destul de puține, multe în stare fragmentară: frecvente sunt recipientele farmaceutice, majoritatea fiind folosite în cursul secolului al XIX[37].

Cana. Au fost descoperite două tortițe ovale în secțiune, subțiate spre ataşul inferior. Una dintre torți are în partea superioară un mic ornament în formă de „S". Piesele au fost lucrate, prin turnare, din pastă de sticlă de culoare alb-verzuie (Smârdan 30, Casa 2, Cat. 21 - Fig. 4/6). O altă toartă, ovală în secțiune, cu diametrul mai mic spre ataşul inferior, este străbătută oblic de nervuri paralele (Smârdan 30, Casa 1, Cat. 8 - Fig. 2/3).

Fructiera. S-a descoperit un fragment de picior înalt, cu baza tronconică. Piesa este lucrată, prin turnare, din pastă de sticlă transparentă (Smârdan 30, Casa 2, Cat. 20 - Fig. 4/5; 14/5).

Bolul. Un fragment provine de la un vas de capacitate medie (bol ?) sprijinit pe o talpă discoidală concavă (Smârdan 30, Casa 1, Cat. 7 - Fig. 2/2).

Paharul. Este o formă care are pereții groşi (0,3 cm), drepți, formați din opt fațete egale, fund drept. Este lucrat, prin turnare, din pastă de sticlă transparentă, cu irizații multicolore (Smârdan 30, sub trotuar, Cat. 8).

Flaconul. Piesa este de capacitate mică, cu gâtul scurt, buza răsfrântă, umerii arcuiți (Smârdan 30, Casa 1, camera 4, Cat. 6 - Fig. 2/1).

Sticluță cu corp cilindric, I=7,8 cm şi D= 3,5 cm, a fost găsită în secțiunea B într-un lăcaş pentru bârnă, din zid. (Smârdan 30, Casa 1, Cat. 9 - Pl. 2/4).

Ultimele două piese menționate au avut, desigur, întrebuințări farmaceutice.

[37] Bucureşti 1959, passim; Mănucu-Adameşteanu, Ingrid Poll 2002, p. 57-78; Mănucu-Adameşteanu, Elisabeta Drăgan, Ingrid Poll, D. Căpățână 2002, p. 106-107.

CATALOG

CERAMICĂ ŞI STICLĂ

Lista prescurtărilor
DB – Diametru bază
DG – Diametru gură
GR – Grosime
Î – Înălțimea
L – Lățimea

I. **Str**. **Smârdan 30**
Sub trotuar

1. Oală cu toartă de capacitate medie (nr. colecție 129)
Condiții de descoperire: sub trotuar, de la curățare de ziduri.
Descriere: buză evazată, cu marginea subțiată şi răsfrântă, în interior cu o albiere; gât înalt. Urme de ardere secundară.
Decor: pe umăr un registru de caneluri paralele.
Material/Tehnică: pastă de lut semifină, ardere oxidantă, buza smălțuită atât în interior cât şi în exterior cu verde închis.
Dimensiuni: GR perete: 0,5 cm.
Stare de conservare: fragment de buză, gât şi umăr.
Datare: sec. XIX.

2. Oală cu toartă (nr. colecție 128)
Condiții de descoperire: după demontare trotuar.
Descriere: buză evazată, cu marginea subțiată şi răsfrântă, în interior cu o albiere, gât înalt. Urme de ardere secundară.
Decor: pe umăr un registru din două caneluri paralele.
Material/Tehnică: pastă de lut semifină, ardere oxidantă, smălțuită doar buza, cu verde închis.
Dimensiuni: GR perete: 0,5 cm.
Stare de conservare: fragment de buză, gât şi umăr.
Datare: sec. XIX.

3. Castronaş (nr. colecție 132)
Condiții de descoperire: după demontare trotuar.
Descriere: pereți evazați, buză evazată cu marginea rotunjită, fund drept.
Decor: nu are.
Material/Tehnică: pastă de lut fină, ardere oxidantă, interiorul smălțuit cu galben deschis, peste angobă.
Dimensiuni: Î: 5,5 cm; GR perete: 0,7 cm.
Stare de conservare: fragment cu profil întreg.
Datare: sec. XIX.

4. Lighean (nr. colecție 130)
Condiții de descoperire: de sub trotuar, de la curățare ziduri.
Descriere: pereți evazați, buză arcuită, cu marginea subțiată şi rotunjită, fund drept.
Decor: linie în val pe buză şi linii orizontale paralele pe pereți, realizate cu humă albă (în prezent ştearsă).
Material/Tehnică: pastă de lut semifină, ardere oxidantă, în interioor smalț maro-roşcat (exfoliat).
Dimensiuni: Î: 16 cm.; GR perete: 1,3 cm.
Stare de conservare: fragment cu profil întreg.
Datare: sec. XIX.

5. Lighean (nr. colecție 131)
Condiții de descoperire: de sub trotuar, de la curățare ziduri.
Descriere: pereți evazați, fund drept.
Decor: pe pereți linii în val şi linii orizontale paralele, realizate cu humă albă.
Material/Tehnică: pastă de lut fină, ardere oxidantă, în interior smalț maro-roşcat.
Dimensiuni: GR perete: 1 cm.
Stare de conservare: fragment.
Datare: sec. XIX.

6. Lighean (nr. colecție 133)
Condiții de descoperire: după demontare trotuar.
Descriere: pereți evazați, fund drept.
Decor: nu are.
Material/Tehnică: pastă de lut fină, ardere oxidantă, în interior smalț galben-muştar.
Dimensiuni: GR perete: 1,1 cm.
Stare de conservare: fragment.
Datare: sec. XIX.

7. Olan (nr. colecție 125)
Condiții de descoperire: de sub trotuar, de la curățare ziduri.
Descriere: buză tăiată drept, pereți arcuiți. Pe marginea buzei şi în interior urme de mortar.
Decor: nu are.
Material/Tehnică: pastă de lut grosieră, ardere oxidantă (miezul negru), nesmălțuit.
Dimensiuni: GR perete: 1,5 cm.
Stare de conservare: fragment.
Datare: sec. XIX.

8. Pahar (nr. colecție 134)
Condiții de descoperire: după demontare trotuar.
Descriere: pereți înalți, drepți, cu opt fațete egale, fund drept.

Decor: nu are.
Material/Tehnică: pastă de sticlă, prelucrată prin turnare.
Dimensiuni: DB: 6,2 cm; GR perete: 0,3 cm.
Stare de conservare: fragment din partea inferioară a paharului.
Datare: sec. XIX.

Casa 1.
1. Oală cu toartă, de capacitate medie (nr. colecţie 34; fig. 1/1, 13/1)
Condiţii de descoperire: - 3,00 m.
Descriere: corp tronconic, buza evazată, arcuită, cu marginea teşită spre interior, toarta în bandă lată cu ataş superior sub marginea buzei.
Decor: pe umăr două registre de linii orizontale realizate cu humă albă.
Material/Tehnică: pastă de lut fină, ardere oxidantă, nesmălţuită.
Dimensiuni: L toartă: 2,9 cm; GR toartă: 0,3 cm; GR perete: 0,2 cm.
Stare de conservare: fragment.
Datare: sec XVI-XVII

2. Oală cu toartă, de capacitate mare (nr. colecţie 36; fig. 1/2).
Condiţii de descoperire: - 3,00 m.
Descriere: fragment umăr.
Decor: două registre de câte cinci linii paralele, orizontale, incizate în pasta crudă.
Material/Tehnică: pastă de lut semifină, ardere oxidantă, nesmălţuită.
Dimensiuni: 15,4 x 8,5 cm; GR perete: 0,7 cm.
Stare de conservare: fragment umăr.
Datare: sec XVI-XVII.

3. Ulcică cu picior profilat (nr. colecţie 35; fig. 1/3).
Condiţii de descoperire: - 3,00 m.
Descriere: fragment din partea inferioară, fund profilat cu baza dreaptă, pereţi arcuiţi.
Decor: nu are.
Material/Tehnică: pastă de lut semifină, ardere oxidantă, nesmălţuită. Urme de ardere secundară.
Dimensiuni: DB: 6,4 cm; GR perete: 0,5 cm.
Stare de conservare: fragment din partea inferioară.
Datare: sec. XVI - XVII

4. Farfurie cu fund inelar (nr. colecţie 43; fig. 1/4, 13/2).
Condiţii de descoperire: fragmente găsite la adâncimi diferite - 0,40-0,80 m şi -1,72 m.
Descriere: farfurie cu fund inelar, uşor evazat, teşit, cu două orificii de prindere.
Decor: în interior, zona centrală este decorată cu cornul; motivul decorativ, realizat cu humă, consta dintr-o linie în spirală încadrată de o linie în val şi un rând de puncte. Vasul a fost acoperit pe toată suprafaţa cu smalţ incolor.
Material/Tehnică: pastă de lut semifină, cu paiete de mică, ardere oxidantă, smalţ incolor.
Dimensiuni: DB: 6,9 cm; GR perete: 0,7 cm.
Stare de conservare: fragmentară.
Datare: sec XVI-XVII.

5. Sfeşnic (nr. colecţie 104)
Condiţii de descoperire: -1,00-1,60 m.
Descriere: corp cilindric, picior discoidal cu baza dreaptă, gol în interior, se păstrează şi ataşul inferior al mânerului.
Decor: marginea piciorului discoidal este ornamentată cu mici crestături; un brâu ornamentat cu crestături se află şi în partea superioară a piesei descoperite.
Material/Tehnică: pastă de lut fină, ardere oxidantă, partea superioară a piesei a fost smălţuită în verde, partea inferioară a fost doar angobată.
Dimensiuni: DB: 10,5 cm.
Stare de conservare: fragmentar.
Datare: sec. XVIII-XIX.

6. Vas de sticlă-flacon de capacitate mică (nr. colecţie 44; fig. 2/1).
Condiţii de descoperire: - 1,72 m.
Descriere: fragment din partea superioară, gât scurt, buză răsfrântă, umeri arcuiţi.
Decor: nu are.
Material /Tehnică: pastă de sticlă incoloră, turnare.
Dimensiuni: DG: 2,3 cm.
Stare de conservare: fragment.
Datare: sec XVIII-XIX.

7. Vas de sticlă (nr. colecţie 48; fig. 2/2)
Condiţii de descoperire: -1,00-1,60 m.
Descriere: fragment din partea inferioară a unui recipient (?); se păstrează doar piciorul profilat.
Decor: nu are.
Material/Tehnică: pastă de sticlă transparentă, prelucrată prin turnare.
Dimensiuni: DB: 8 cm; GR perete: 0,4 cm.
Stare de conservare: fragment.
Datare: sec. XVIII – XIX.

8. Cană de sticlă (nr. colecţie 64; fig. 2/3).
Condiţii de descoperire: -1,00-1,60 m.
Descriere: toartă ovală în secţiune; diametrul descreşte treptat dinspre ataşul superior spre ataşul inferior.
Decor: nervuri paralele dispuse oblic, prin torsionare, pe verticala toartei.
Material/Tehnică: pastă de sticlă transparentă, prelucrată prin turnare.
Dimensiuni: D max: 2,1 cm; D min: 1,2 cm.

Stare de conservare: fragment toartă.
Datare: sec. XVIII – XIX.

9. Sticluță (nr. colecție 127; fig. 2/4).
Condiții de descoperire: - 1,24 m, descoperită într-o spărtură din zid.
Descriere: corp cilindric, gât scurt, buză răsfrântă în formă de pâlnie, fund drept.
Decor: nu are.
Material/Tenică: pastă de stică prelucrată prin suflare şi modelare.
Dimensiuni: Î: 7,8 cm; DB: 3,5 cm; DG: 2,3 cm.
Datare: sec. XVIII-XIX.

10. Lulea (nr. colecție 57)
Condiții de descoperire: - 1,72 m.
Descriere: muştuc de pipă, formă circulară.
Decor: smalț de culoare galbenă.
Material/Tehnică: pastă de caolin, fină, ardere oxidantă, în exterior smalț galben.
Dimensiuni: D: 2,4 cm.
Stare de conservare: fragment.
Datare: sec XVIII-XIX.

Sondaj B 2
1. Ulcior de capacitate mare (nr. colecție 106).
Condiții de descoperire: -1,10-1,55 m.
Descriere: fragment din partea inferioară a unui ulcior de capacitate mare; fund uşor profilat, baza dreaptă.
Decor: nu are.
Material/Tehnică: pastă de lut fină, ardere oxidantă (miezul cenuşiu), nesmălțuit, în exterior acoperit cu angobă albă.
Dimensiuni: DB: 11,5 cm; GR perete: 0,6 cm.
Stare de conservare: fragment din partea inferioară a vasului.
Datare: sec. XVIII - XIX.

2. Ulcior de capacitate mică (nr. colecție 105).
Condiții de descoperire: - 1,10-1,55 m.
Descriere: fragment din partea inferioară a unui ulcior de capacitate mică; fund profilat cu baza dreaptă.
Decor: circumferința tălpii piciorului este marcată de două caneluri paralele.
Material/Tehnică: pastă de lut semifină, ardere oxidantă, nesmălțuit, în exterior acoperit cu angobă albă.
Dimensiuni: DB: 6,5 cm; GR perete: 0,8 cm.
Stare de conservare: fragment din partea inferioară a vasului.
Datare: sec. XVIII - XIX.

3. **Farfurie** (nr. colecție 107).
Condiții de descoperire: - 1,10-1,55 m.
Descriere: fragment de farfurie cu buza lată, evazată, cu marginea rotunjită.
Decor: pe buză se află un decor abstract, încadrat de câte trei linii paralele; decorul este realizat cu smalț verde şi maro pe fond de smalț alb gălbui.
Material/Tehnică: pastă de lut fină, ardere oxidantă, în interior şi pe marginea buzei smalț policrom (alb gălbui, maro, verde) peste angobă.
Dimensiuni: L. buză: 6,4 cm; GR perete: 0,6 cm.
Stare de conservare: fragment
Datare: sec. XVIII-XIX.

4. Strachină (nr. colecție 108)
Condiții de descoperire: - 1,10-1,55 m.
Descriere: fragment de strachină cu buza îngustă, îngroşată, dreaptă şi cu marginea rotunjită, pereți evazați.
Decor: buza este decorată în interior şi pe margine de trei linii orizontale, paralele, realizate cu smalț galben pe fond de smalț incolor; în exterior, circumferința buzei este decorată cu trei caneluri orizontale, paralele.
Material/Tehnică: pastă de lut fină, ardere oxidantă, în interior smalț incolor şi smalț galben.
Dimensiuni: GR buză: 0,7 cm; GR perete: 0,5 cm.
Stare de conservare: fragment buză.
Datare: sec. XVIII-XIX.

Groapa 1
1. Cană de capacitate mare (nr. colecție 37; fig. 3/1).
Condiții de descoperire: groapă - 2,00-2,20 m.
Descriere: fragment din partea superioară a vasului; buză evazată şi răsfrântă în formă de guler.
Decor:. interiorul şi buza în exterior smălțuite cu verde, exteriorul angobat.
Dimensiuni: 6,3 x 9,4 cm; GR perete: 0,4 cm.
Material/ Tehnică: pastă de lut fină, ardere oxidantă,
Stare de conservare: fragment de buză, gât şi umăr.
Datare: sf. XVIII-începutul sec XIX.

2. Farfurie (nr. colecție 38; fig. 3/2, 13/3).
Condiții de descoperire: groapă - 2,00-2,28 m
Descriere: corp tronconic, pereți arcuiți, buză lată, evazată, cu marginea rotunjită, fund plat, uşor profilat.
Decor: smălțuită în interior cu două nuanțe de verde, peste angobă.
Material/Tehnică: pastă de lut fină, ardere oxidantă. Pe fund incizată o cruce, cu brațele inegale.

Dimensiuni: Î: 6,2 cm; DG: 24 cm; DB: 9,5 cm; GR perete: 0,7 cm.
Stare de conservare: restaurată, cu profil întreg.
Datare: sf. XVIII-începutul sec XIX.

3. Farfurie (nr. colecţie 39; fig. 3/3, 13/4).
Condiţii de descoperire: groapă - 2,00-2,28 m.
Descriere: corp tronconic, pereţi arcuiţi, buză lată, evazată, cu marginea rotunjită, fund plat, uşor profilat.
Decor: la interior smalţ verde
Material/Tehnică: pastă de lut semifină, ardere oxidantă, smălţuită în interior cu verde închis, peste angobă.
Dimensiuni: Î: 6,2 cm.
Stare de conservare: fragmentară, cu profil complet.
Datare: sf. XVIII-începutul sec XIX.

4. Farfurie (nr. colecţie 40; fig. 3/4).
Condiţii de descoperire: groapă - 2,00-2,28 m.
Descriere: fragment din partea superioară; pereţi evazaţi, buza teşită spre interior, cu marginea exterioară crestată.
Decor: sub buză două linii paralele, orizontale şi linie în val, trasate cu smalţ cafeniu, pe fond de smalţ galben.
Material/Tehnică: pastă de lut fină, ardere oxidantă, în interior şi pe marginea exterioară a buzei smalţ galben, decorul cu smalţ cafeniu, peste angobă.
Dimensiuni: 4,2 x 8,3 cm; 6,6 x 6,8 cm; GR perete: 0,5 cm.
Stare de conservare: două fragmente din partea superioară a recipientului.
Datare: sf. XVIII-începutul sec XIX.

5. Farfurie (nr. colecţie 41).
Condiţii de descoperire: groapă - 2,00-2,28 m.
Descriere: buză lată, uşor arcuită, cu marginea rotunjită, pereţi arcuiţi, fund drept.
Decor: smalţ verde-gălbui la interior.
Material/Tehnică: pastă de lut fină, ardere oxidantă, în interior şi pe marginea exterioară a buzei, urme de smalţ verde-galbui peste angobă.
Dimensiuni: 7,3 x 10,3 cm; 5,1 x 9,6 cm; GR perete: 0,8-1,00 cm.
Stare de conservare: două fragmente (unul din partea superioară şi altul din partea inferioară a vasului) ce permit reconstituirea profilului.
Datare: sf. XVIII-începutul sec XIX.

6. Platou mare (nr. colecţie 42; Fig. 3/5, 13/5).
Condiţii de descoperire: groapă - 2,00-2,28 m.
Descriere: buza îngroşată, teşită orizontal, pereţi arcuiţi, fund drept.
Decor: la interior smalţ de culoare verde.
Material/Tehnică: pastă de lut semifină, ardere oxidantă, în interior şi pe marginea buzei smalţ verde peste angobă.
Dimensiuni: Î: 6,00 cm; DB: 18 cm; GR perete: 0,9-1,2 cm.
Stare de conservare: fragmentar, cu profil întreg.
Datare: sf. XVIII-începutul sec XIX.

7. Borcan de capacitate medie (nr. colecţie 112; fig. 3/6).
Condiţii de descoperire: groapă - 2,00-2,20 m.
Descriere: pansă umăr.
Decor: incizii orizontale pe tot corpul.
Material/Tehnică: pastă de lut, cu paiete de mică, ardere oxidantă, în interior miez cenuşiu.
Dimensiuni: GR perete: 0,6 cm.
Stare de conservare: fragment.
Datare: sec X.

Sondaj B 3 (deasupra podului de lemn)
1. Sfeşnic (nr. colecţie 58; fig. 14/1).
Condiţii de descoperire: -1, 50-1, 85 m.
Descriere: corp cilindric şi tăviţă discoidală pentru colectarea cerii topite; se păstrează amprenta ataşului inferior al mânerului.
Decor: marginea tăviţii decorată cu mici crestături, acelaşi ornament sub tăviţă.
Material/Tehnică: pastă de lut fină, ardere oxidantă; tăviţa şi suportul de susţinere a lumânării, smălţuite în verde, restul corpului este doar angobat.
Dimensiuni: Î: 11,5 cm (păstrată); DG: 3,7 cm; D tăviţă: 7,7 cm.
Stare de conservare: fragmentar.
Datare: sec XVIII-XIX.

Casa 2
1. Ulcior de capacitate mică (nr. colecţie 62)
Condiţii de descoperire: - 1,70 m.
Descriere: picior de ulcior, profilat, cu baza dreaptă.
Decor: două caneluri paralele marchează baza piciorului.
Material/Tehnică: pastă de lut semifină, ardere oxidantă, în exterior acoperit cu humă albă.
Dimensiuni: DB: 6,2 cm.
Stare de conservare: fragment din partea inferioară a vasului.
Datare: sec XVIII-XIX.

2. Ulcior de capacitate mare (nr. colecţie 63).
Condiţii de descoperire : - 1,60 m.

Descriere: picior de ulcior, profilat, cu baza dreaptă.
Decor: două caneluri paralele marchează baza piciorului.
Material/Tehnică: pastă de lut semifină, ardere oxidantă, în exterior acoperită cu humă albă.
Dimensiuni: DB: 8,7 cm.
Stare de conservare: fragment.
Datare: sec XVIII-XIX.

3. Ulcior de capacitate mare (nr. colecţie 59).
Condiţii de descoperire: - 0,20-0,50 m.
Descriere: toartă ovală în secţiune, prevăzută cu o pastilă de lut perforată.
Decor: nu are.
Material/Tehnică: pastă de lut semifină, în compoziţie cu paiete de mică, ardere oxidantă, smalţ verde închis doar pe jumătatea superioară a piesei.
Dimensiuni: D: 3,4 cm
Stare de conservare: fragment toartă.
Datare: sec XVIII-XIX.

4. Oală cu toartă (nr. colecţie 45).
Condiţii de descoperire: - 1,70 m.
Descriere: fragment pansă, arcuită.
Decor: nu are.
Material/Tehnică: pastă de lut semifină, cu paiete de mică, ardere oxidantă, nesmălţuită.
Dimensiuni: 9,5 x 7,5 cm; GR perete: 0,5 cm.
Stare de conservare: fragment pansă.
Datare: sec XVII-XVIII

5. Oală cu toartă de capacitate mare (nr. colecţie 61).
Condiţii de descoperire: - 0, 20-0,50 m.
Descriere: două fragmente de pansă.
Decor: nu are.
Material/Tehnică: pastă de lut semifină în compoziţie cu paiete de mică, ardere oxidantă, nesmălţuită, în exterior pete de angobă albă.
Dimensiuni: 6,7 x 4 cm; 6,8 x 3,6 cm; GR perete: 0,4 cm.
Stare de conservare: două fragmente de pansă de la umăr.
Datare: sec XVIII.

6. Oală cu toartă (nr. colecţie 60).
Condiţii de descoperire: -1,70 m.
Descriere: fragment de toartă, lucrată în bandă lată.
Decor: nu are
Material/Tehnică: pastă de lut semifină, ardere oxidantă, nesmălţuită.
Dimensiuni: l: 3 cm.
Stare de conservare: fragment de toartă.
Datare: sec XVII-XVIII.

7. Ulcică (nr. colecţie 65).
Condiţii de descoperire: - 1, 70 m.
Descriere: fund de vas cu baza dreaptă.
Decor: nu are.
Material/Tehnică: pastă de lut semifină, ardere oxidantă incompletă, nesmălţuită.
Dimensiuni: DB: 6 cm; GR perete: 0,7 cm.
Stare de conservare: fragment fund.
Datare: sec XVII-XVIII

8. Ulcică (nr. colecţie 109; fig. 4/1).
Condiţii de descoperire: nivel stradă lemn, - 1,71 m.
Descriere: buză evazată, cu marginea rotunjită, pereţi arcuiţi.
Decor: nu are.
Material/Tehnică: pastă de lut fină, cu paiete de mică, ardere oxidantă, nesmălţuită.
Dimensiuni: GR perete: 0,3 cm.
Stare de conservare: fragmentară, profil complet fără fund.
Datare: sec. XVII-XVIII

9. Ulcică (nr. colecţie 110).
Condiţii de descoperire: nivel stradă lemn, - 1,71 m.
Descriere: buză evazată cu marginea rotunjită, pereţi arcuiţi, toartă în bandă lată, cu ataş superior sub marginea buzei şi ataş inferior în zona diametrului maxim.
Decor: pe umăr un registru de patru linii paralele realizat cu humă albă.
Material/Tehnică: pastă de lut fină, cu paiete de mică, ardere oxidantă, nesmălţuită, în exterior firnis roşu.
Dimensiuni:L toartă: 2,2 cm; GR perete: 0,3 cm.
Stare de conservare: fragmentară, partea superioară până aproape de bază.
Datare: sec. XVII-XVIII.

10. Ulcică (nr. colecţie 66).
Condiţii de descoperire: - 0,20-0,50 m.
Descriere: fund de vas cu baza dreaptă.
Decor: în exterior dungi verticale cu humă albă.
Material/Tehnică: pastă de lut semifină, ardere oxidantă, nesmălţuită, dungi cu humă albă.
Dimensiuni: DB: 6 cm; GR perete: 0,5 cm.
Stare de conservare: fragment.
Datare: sec XVIII-XIX.

11. Cană înaltă (nr. colecţie 67 a, b)
Condiţii de descoperire: - 0,20-0,50 m.
Descriere: buză evazată, cu marginea subţiată şi teşită, toarta în bandă lată, cu ataş superior sub marginea buzei.
Decor: pete de vopsea cafenie pe gât şi umăr.

Material/Tehnică: pastă de lut semifină, ardere oxidantă, smalț verde închis pe buză, angobă albă în exterior şi parțial în interior.
Dimensiuni: 5 x 3,4 cm; 3,5 x 6,3 cm; l. toartă: 2,5 cm; GR perete: 0,4 cm.
Stare de conservare: două fragmente.
Datare: sec XVIII-XIX.

12. **Farfurie** (nr. colecție 46; fig. 14/2).
Condiții de descoperire: - 1,70 m.
Descriere: pereți evazați, buză cu marginea rotunjită, fund drept.
Decor: pete de smalț cafeniu şi verde pe fond de smalț galben deschis.
Material/Tehnică: pastă de lut fină, ardere oxidantă, în interior şi pe marginea buzei smalț galben deschis pentru fond şi pete de smalț verde şi cafeniu.
Dimensiuni: Î: 5,00 cm; GR perete: 0,5 cm.
Stare de conservare: fragment cu profil complet.
Datare: sec XIX.

13. Farfurie (nr. colecție 68; Fig.4/2,. 14/3).
Condiții de descoperire: - 0,20-0,50 m.
Descriere: farfurie cu pereți arcuiți**,** buza îngroşată şi teşită, cu marginea crestată, fund cu baza dreaptă.
Decor: sub buză şi marcând circumferința fundului câte o dungă cu smalț verde; ele sunt combinate cu dungi de culoare maronie trasate pe toată suprafața corpului.
Material/Tehnică: pastă de lut fină, ardere oxidantă, în interior angobat, smalț verde şi vopsea maronie, pentru decor.
Dimensiuni: Î: 5,2 cm; DG: 20,3 cm; DB: 8,5 cm; GR perete: 0,7 cm.
Stare de conservare: fragmentară, cu profil complet.
Datare: sec XIX.

14. Farfurie (nr. colecție 69).
Condiții de descoperire: - 0,20-0,50 m.
Descriere: fragment din partea inferioară a vasului, fund drept, pereți evazați.
Decor: smalț verde.
Material/Tehnică: pastă de lut semifină, ardere oxidantă, în interior urme de smalț verde peste angobă.
Dimensiuni: DB: 10 cm; GR perete: 0,8 cm.
Stare de conservare: fragmentară.
Datare: sec XIX.

15. Farfurie (nr. colecție 70).
Condiții de descoperire: - 1,70 m.
Descriere: farfurie cu fund inelar, subțiat la partea inferioară, pereți evazați.
Decor: nu are.
Material/Tehnică: pastă de lut semifină, în compoziție cu paiete de mică, ardere oxidantă, în interior smalț verde.
Dimensiuni: Î.: 4,2 cm; GR perete: 0,8 cm.
Stare de conservare: fragment din partea inferioară.
Datare: sec XVII-XVIII.

16. Platou (nr. colecție 71).
Condiții de descoperire: - 1,70 m.
Descriere: fragment din partea inferioară, fund drept.
Decor: smalț galben.
Material/Tehnică: pastă de lut semifină, cu paiete de mică, ardere oxidantă, în interior smalț galben.
Dimensiuni: 12,8 x 6,2 cm; GR perete: 0,7 cm.
Stare de conservare: fragment.
Datare: sec XVII-XVIII.

17. **Castron** (nr. colecție 72; fig. 4/3).
Condiții de descoperire: - 0,20-0,50 m.
Descriere: fragment de buză, cu marginea rotunjită; toartă, circulară în secțiune, lipită în exteriorul buzei, formând un arc.
Decor: nu are.
Material/Tehnică: pastă de lut fină, ardere oxidantă, în interior şi pe toartă smalț verde deschis.
Dimensiuni: 4,0 x 5, 7 cm; GR perete: 0,5 cm.
Stare de conservare: fragment din partea superioară, buza cu umăr.
Datare: sec XIX.

18. Conductă-tub (nr. colecție 73).
Condiții de descoperire: - 0,20-0,50 m.
Descriere: fragment de conductă cu buza tăiată drept.
Decor: nu are.
Material/Tehnică: pastă de lut semifină, ardere oxidantă.
Dimensiuni: 7 x 9,5 cm; GR perete: 1,1 cm.
Stare de conservare: fragment.
Datare: sec XIX.

19. Creuzet pentru topit metale (nr. colecție 74; Fig 4/4, 14/4).
Condiții de descoperire: - 0,20-0,50 m.
Descriere: formă conică, în interior se păstrează urme de metal oxidat.
Decor: nu are.
Material/Tehnică: ceramică arsă puternic.
Dimensiuni: Î: 7,1 cm; DG: 5,6 cm.
Stare de conservare: crăpat, ciobit la buză.
Datare: sec XIX.

20. Fructieră din sticlă (nr. colecție 75; fig. 4/5, 14/5).
Condiții de descoperire: - 0,20-0,50 m.

Descriere: fragment de fructieră cu picior tronconic şi vasul pentru fructe tot tronconic.
Decor: nu are.
Material/Tehnică: pastă de sticlă, transparentă, lucrată prin turnare.
Dimensiuni: Î: 7,3 cm; GR. perete: 0,3 cm.
Stare de conservare: fragment.
Datare: sec. XIX.

21. Cană din sticlă de capacitate medie (nr. colecţie 76; Figl. 4/6).
Condiţii de descoperire: - 0,20-0,50 m.
Descriere: fragment de toartă, ovală în secţiune, ce se micşorează spre partea inferioară.
Decor: la exteriorul ataşului superior un ornament în forma literei „S".
Material/Tehnică: pastă de sticlă de culoare verzuie, lucrată prin turnare.
Dimensiuni: D: 0,9 – 1,5 cm.
Stare de conservare: fragment.
Datare: sec. XIX.

22. Cană din sticlă de capacitate medie (nr. colecţie 77).
Condiţii de descoperire: - 0,20-0,50 m.
Descriere: fragment de toartă, ovală în secţiune.
Decor: la exteriorul ataşului superior a existat un ornament.
Material/Tehnică: pastă de sticlă de culoare verzuie, lucrată prin turnare.
Dimensiuni: D: 0,9 – 1,5 cm.
Stare de conservare: fragment.
Datare: sec. XIX.

Deasupra „podului de lemn"
1. Oală cu toartă de capacitate medie (nr. colecţie 78; fig. 5/1).
Condiţii de descoperire: la est de pivnita 1, deasupra „podului de lemn" -1,30 m.
Descriere: fragment din partea superioară a vasului, buză evazată, cu marginea rotunjită, pereţi arcuiţi.
Decor: pe umăr dungi orizontale, paralele, trasate cu humă albă.
Material/Tehnică: pastă de lut semifină, ardere oxidantă, nesmălţuită. Urme de ardere secundară.
Dimensiuni: 4,9 x 7,8 cm; GR perete: 0,5 cm.
Stare de conservare: fragment buză şi umăr.
Datare: sec. XIX.

2. Oală cu toartă de capacitate medie (nr. colecţie 79; fig. 5/2).
Condiţii de descoperire: la est de pivniţa 1, deasupra „podului de lemn" - 1,30 m.
Descriere: fragment pansă, pereţi arcuiţi.
Decor: pe umăr două registre de dungi orizontale, paralele, încadrează o linie în val. Decorul este realizat cu humă albă.
Material/Tehnică: pastă de lut fină, în compoziţie cu paiete de mică, ardere oxidantă, nesmălţuită. Urme de ardere secundară.
Dimensiuni: 6,6 x 6,4 cm; GR perete: 0,4 cm.
Stare de conservare: fragment pansă umăr.
Datare: sec. XIX.

3. Ulcică cu picior profilat: (nr. colecţie 81; Fig. 5/3).
Condiţii de descoperire: deasupra bârnelor străzii, la est de pivniţa 1 - 2,10-2,20 m.
Descriere: fragment din partea inferioară, fund profilat cu baza dreaptă, pereţi arcuiţi.
Decor: nu are.
Material/Tehnică: pastă de lut semifină, cu paiete de mică, ardere oxidantă incompletă, nesmălţuită. Urme de ardere secundară.
Dimensiuni: DB: 5,4 cm; GR perete: 0,7 cm.
Stare de conservare: fragment din partea inferioară.
Datare: sec. XIX.

4. Farfurie faianţă (nr. colecţie 96; Fig. 5/4).
Condiţii de descoperire: la est de pivniţa 1, - 1,30 m.
Descriere: buză de farfurie cu marginea ondulată.
Decor: marginea buzei ondulată, subliniată de o nervură paralelă.
Material/Tehnică: faianţă locală, pastă de caolin lucrată prin turnare.
Dimensiuni: 4,1 x 8,2 cm; GR perete: 0,3 cm.
Stare de conservare: fragment buză.
Datare: sec. XIX.

5. Clondir de sticlă (nr. colecţie 86; fig. 5/5).
Condiţii de descoperire: deasupra bârnelor străzii, - 2,10-2,20 m.
Descriere: gura circulară, cu marginea buzei rotunjită, gâtul înalt profilat sferic, corpul dreptunghiular, cu umerii rotunjiţi.
Decor: nu are
Material/Tehnică: pastă de sticlă de culoare verzuie, turnare.
Dimensiuni: GR perete: 0,3 cm.
Stare de conservare: cca 10 fragmente.
Datare: sec XIX.

Pod lemn
1. Oală cu toartă (nr. colecţie 101).
Condiţii de descoperire: - 1,75 m, printre lemnele de la stradă.
Descriere: fragment din partea superioară a vasului; buză înaltă, evazată, cu marginea rotunjită, pereţi arcuiţi. Sub buză se păstrează amprenta de la toartă.

Decor: pe umăr două linii orizontale, paralele şi registru de linii orizontale intersectat de linii verticale, realizate cu humă albă.
Material/Tehnică: pastă de lut în compoziţie cu paiete de mică, ardere oxidantă, nesmălţuită. Urme de ardere secundară.
Dimensiuni: 9,5 x 8,4 cm; GR perete: 0,3 cm.
Stare de conservare: fragment din partea superioară a vasului.
Datare: sec XVII – XVIII

Pivniţa 1
1. Ulcică (nr. colecţie 80; fig. 6/1).
Condiţii de descoperire: - 1,50-1,70 m.
Descriere: fragment din partea inferioară a vasului, baza dreaptă.
Decor: nu are.
Material/Tehnică: pastă de lut semifină, cu paiete de mică, ardere oxidantă, nesmălţuită. Urme de ardere secundară.
Dimensiuni: DB: 5,2 cm; GR. perete: 0,7 cm.
Stare de conservare: fragment din partea inferioară.
Datare: sec. XVIII-XIX.

2. Cană cu picior înalt (nr. colecţie 82; Fig. 6/2).
Condiţii de descoperire: - 1,40 m.
Descriere: fragment de picior, fund profilat, baza dreaptă.
Decor: nu are.
Material/Tehnică: pastă de lut semifină, ardere oxidantă, nesmălţuită.
Dimensiuni: DB: 5,5 cm; GR perete: 0,7 cm.
Stare de conservare: fragment din partea inferioară a vasului.
Datare: sec. XVIII-XIX.

3. Strachină (nr. colecţie 83; fig 6/3).
Condiţii de descoperire: - 1,50-1,70 m.
Descriere: fragment de strachină, pereţi evazaţi, fund uşor profilat.
Decor: buza delimitată de pereţii vasului printr-o linie neagră şi o dungă cafenie, realizate cu smalţ; pe pereţii farfuriei dungi maro închis, verticale, intercalate de un decor abstract, realizat cu cafeniu deschis.
Material/Tehnică: pastă de lut fină, ardere oxidantă; în interior smalţ cafeniu şi maro închis, peste angobă.
Dimensiuni: GR perete: 0,9 cm.
Stare de conservare: două fragmente.
Datare: sec. XVIII-XIX.

4. Strachină (nr. colecţie 84; fig. 6/4).
Condiţii de descoperire: - 1,50-1,70 m.
Descriere: buză înaltă, verticală, cu marginea teşită orizontal, pereţi arcuiţi, fund uşor profilat, baza dreaptă.
Decor: pe circumferinţa lăţimii buzei şi sub buză câte o bandă realizată cu smalţ cafeniu; pe înălţimea buzei registru de linii orizontale, cu smalţ maro închis; pe pereţi linii orizontale, linie în val şi suită de linii verticale cu smalţ maro închis, bandă cu smalţ cafeniu.
Material/Tehnică: pastă de lut fină, ardere oxidantă, în interior smalţ cafeniu, maro închis pentru decor, smalţ galben pentru fond, peste angobă.
Dimensiuni: Î: 9,5 cm; GR perete: 0,7 cm.
Stare de conservare: fragmentară, cu profil complet.
Datare: sec. XVIII-XIX.

5. Castron (nr. colecţie 98; fig. 6/5).
Condiţii de descoperire: - 1,50-1,70 m.
Descriere: pereţi curbaţi, fund drept.
Decor: linii verticale cu smalţ verde deschis pe fond de smalţ verde închis.
Material/ Tehnică: pastă de lut semifină, ardere oxidantă, în interior smalţ verde închis şi verde deschis.
Dimensiuni: 9,7 x 15,5 cm; GR perete: 0,7 cm.
Stare de conservare: fragment.
Datare: sec. XVIII-XIX.

6. Lulea (nr. colecţie 85; fig. 6/6).
Condiţii de descoperire: - 1**,**00 - 1,50 m.
Descriere: găvan de formă octogonală.
Decor: motive vegetale ştanţate pe fiecare latură a găvanului.
Material/Tehnică: pastă de lut fină, ardere oxidantă, nesmălţuită.
Dimensiuni: D găvan: 2,8 cm; D mustiuc: 2,1 cm.
Stare de conservare: fragmentară.
Datare: sec XVIII-XIX.

Pivniţa 2
1. Ulcior (nr. colecţie 90).
Condiţii de descoperire: - 2,20-2,50 m.
Descriere: fragment umăr, pereţi curbaţi.
Decor: registru de linii orizontale şi linii în val, realizate cu smalţ verde deschis pe fond de smalţ verde închis**.**
Material/Tehnică: pastă de lut fină, ardere oxidantă, în exterior smalţ verde deschis şi verde închis.
Dimensiuni: 11 x 9,5 cm; GR perete: 0,5 cm.
Stare de conservare: fragment umăr.
Datare: sec XVII-XVIII

2. Oală cu toartă, de capacitate medie (nr. colecţie 87; fig. 15/1).
Condiţii de descoperire: - 2,20-2,50 m.
Descriere: fragment din partea superioară, buza evazată, cu marginea rotunjită, pereţi arcuiţi.

Decor: spirale realizate cu humă albă, pe umăr.
Material/Tehnică: pastă de lut, ardere oxidantă, nesmălțuită. Urme de ardere secundară.
Dimensiuni: 8,1 x 7,5 cm; GR perete: 0,5 cm.
Stare de conservare: fragment de buză, gât şi umăr.
Datare: sec XVII-XVIII.

3. Oală cu toartă, de capacitate mare (nr. colecție 88).
Condiții de descoperire: - 1,10 m.
Descriere: fragment din partea inferioară a vasului, fund drept.
Decor: nu are.
Material/Tehnică: pastă de lut semifină, ardere oxidantă incompletă, nesmălțuită.
Dimensiuni: 7,4 x 8,5 cm; GR perete: 0,9 cm.
Stare de conservare: fragment din partea inferioară.
Datare: sec XIX

4. Oală cu toartă, de capacitate mare (nr. colecție 89).
Condiții de descoperire: - 0,90-1,20 m.
Descriere: fragment de toartă, în bandă lată, care se prinde cu ataşul superior sub marginea buzei.
Decor: nu are.
Material/Tehnică: pastă de lut semifină, ardere oxidantă, nesmălțuită.
Dimensiuni: L : 3,6 cm.
Stare de conservare: fragment de toartă.
Datare: sec XIX.

5. Căniță (nr. colecție 91; fig. 15/2).
Condiții de descoperire: - 2,20-2,50 m.
Descriere: pereți arcuiți, picior scurt, baza dreaptă.
Decor: pete de smalț cafeniu şi verde, pe fond de smalț gălbui.
Material/Tehnică: pastă de lut fină, ardere oxidantă, în exterior smalț galben, verde şi cafeniu, peste angobă.
Dimensiuni: DB: 3,3 cm.
Stare de conservare: fragment din partea inferioară.
Datare: sec XVII-XVIII.

6. Tigaie cu trei picioruşe (nr. colecție 92; fig. 7/1).
Condiții de descoperire: -0,90-1,20 m.
Descriere: picioruş de formă conică.
Decor: la interior smalț verde.
Material/Tehnică: pastă de lut semifină**,** ardere oxidantă, acoperit cu angobă albă; interiorul vasului a fost smălțuit cu verde.
Dimensiuni: Î: 6,8 cm.
Stare de conservare: fragment.
Datare: sec XIX.

7. Farfurie (nr. colecție 93; fig. 7/2, 15/5).
Condiții de descoperire: - 2,20-2,50 m.
Descriere: farfurie cu fund inelar, pereți arcuiți.
Decor: mijlocul vasului este decorat cu cercuri concentrice, realizate cu smalț verde deschis pe fond de smalț incolor iar pereții sunt decorați cu cercuri concentrice intersectate de pete verticale, cu aceleaşi culori de smalț.
Material/Tehnică: pastă de lut semifină, ardere oxidantă, în interior smalț incolor şi smalț verde, peste angobă. Pe spate urme de ardere secundară.
Dimensiuni: DB: 8,8 cm; GR perete: 0,8 cm
Stare de conservare: fragmentară.
Datare: sec XVII-XVIII.

8. Farfurie (nr. colecție 94; fig. 7/3, 15/6).
Condiții de descoperire: - 2,20-2,25 m.
Descriere: farfurie cu fund inelar, perforat de două orificii pentru prindere, pereți arcuiți.
Decor: mijlocul vasului smălțuit în verde, de unde pornesc, radial, spre pereți, benzi cu aceeaşi culoare de smalț, pe fond de angobă albă.
Material/Tehnică: pastă de lut semifină, ardere oxidantă, în interior smalț verde pentru decor, angobă albă.
Dimensiuni: DB: 8 cm; GR perete: 0,5 cm
Stare de conservare: fragmentară.
Datare: sec XVII-XVIII.

9. Farfurie (nr. colecție 95 a, b; fig. 7/4).
Condiții de descoperire: a. Pivnița 1 – 0,30 m – 0,50 m; **b.** Pivnița 2 – 1,08 m.
Descriere: fragmente de buză, cu marginea rotunjită.
Decor: decor abstract, în tehnica sgrafitto, acoperit cu smalț verde; fond alb gălbui.
Material/Tehnică: pastă de lut semifină, ardere oxidantă, în interior smalț verde şi alb gălbui.
Dimensiuni: 5,3 x 7,2 cm; 3,5 x 9,8 cm; GR perete: 0,9 cm.
Stare de conservare: două fragmente de buză.
Datare: sec. XVI-XVII.

10. Castron (nr. colecție 111).
Condiții de descoperire: - 0,90-1,20 m.
Descriere: buză de castron, cu marginea rotunjită; în exteriorul buzei, sugerând probabil un mâner, este aplicată parțial o bandă ceramică decorată cu alveole, realizate cu impresiuni cu degetul.
Decor: bandă ceramică decorată cu alveole.
Material/Tehnică: pastă de lut fină, ardere oxidantă, în interior şi în exterior aplicat smalț în două nuanțe de verde.
Dimensiuni: 3,3 x 5,6 cm; GR perete: 0,6 cm.

Stare de conservare: fragment de buză.
Datare: sec XIX.

11. Castron (nr. colecție 97; fig. 15/4).
Condiții de descoperire: - 0,90-1,20 m.
Descriere: buză îngroşată, răsfrântă spre interior, cu lățimea dublu canelată, corp tronconic, fund cu baza dreaptă.
Decor: nu are.
Material/Tehnică: pastă de lut semifină, ardere oxidantă, în interior şi pe lățimea buzei aplicat smalț verzui; în exterior urme de ardere secundară.
Dimensiuni: Î: 9 cm; GR perete: 0,7-1,2 cm.
Stare de conservare: fragmentar, cu profil întreg.
Datare: sec XIX.

12. Sfeşnic (nr. colecție 99; fig. 15/3)
Condiții de descoperire: - 0,90-1,10 m.
Descriere: corp cilindric cu picior profilat, tăviță discoidală, cu marginile ridicate, pentru colectarea cerii topite.
Decor: smalț verde.
Material/Tehnică: pastă de lut fină, ardere oxidantă, pe jumătatea superioară smălțuit în verde, pe jumătatea inferioară acoperit cu angobă albă.
Dimensiuni: Î: 11,2 cm; D. tăviță: 9 cm; D. picior: 3, 3 cm.
Stare de conservare: fragmentar.
Datare: sec XIX

13. Sfeşnic (nr. colecție 100).
Condiții de descoperire: - 1,08 m.
Descriere: picior de sfeşnic, formă cilindrică, evazat spre bază.
Decor: un brâu crestat în partea superioară a fragmentului.
Dimensiuni: Î: 9,4 cm; GR perete: 0,9 cm.
Stare de conservare: fragment din partea inferioară a piesei.
Datare: sec XIX.

V. Str. Smârdan 37
Fundație 1
1. Ulcior (nr. colecție 24).
Condiții de descoperire: - 1,40 m.
Descriere: toartă de ulcior, ovală în secțiune şi goală în interior; spre exterior este prevăzut un bumb cu trei orificii.
Decor: nu are.
Material/Tehnică: pastă de lut semifină, ardere oxidantă, smălțuit cu cafeniu doar bumbul.
Dimensiuni: D: 2,7 cm.
Stare de conservare: fragment de toartă.
Datare: sec XVII – XIX.

2. Sfeşnic (nr. colecție 25; fig. 16/1).
Condiții de descoperire: - 0, 94 m.
Descriere: corp cilindric-gol în interior, picior discoidal cu baza dreaptă şi marginea uşor ridicată şi crestată; în partea superioară se păstrează un fragment din tăvița de colectare a cerii topite.
Decor: mici crestături pe marginea bazei discoidale.
Material/Tehnică: pastă de lut semifină, parțial smălțuit peste angobă.
Dimensiuni: I: 10,7 cm (păstrată); DB: 11cm.
Stare de conservare: fragmentar.
Datare: sec XIX.

3. Conducte - fragmente (nr. colecție 26, 27)
Condiții de descoperire: - 1,40 m.
Descriere: fragmente de conductă prevăzute la un capăt cu mufă.
Decor: nu are.
Material/ Tehnică: pastă de lut semifină, ardere oxidantă, nesmălțuite.
Dimensiuni: 11,2 x 6,5 cm; 9,5 x 5,7 cm (păstrate); GR perete: 1,00-1,2 cm.
Stare de conservare: două fragmente.
Datare: sec XVIII-XIX.

4. **Conductă** (nr. colecție 28).
Condiții de descoperire: - 1,40 m.
Descriere: fragment conductă.
Decor: nu are.
Material/Tehnică: pastă de lut semifină, ardere oxidantă, în interior smalț incolor.
Dimensiuni: 10,8 x 5,6 cm (păstrate); GR perete: 1 cm.
Stare de conservare: fragment.
Datare: sec XVIII-XIX.

VI. Str. Smârdan nr. 41
Interior pivnița 2
1. Ulcior de capacitate mare (nr. colecție 1; Fig. 8/1).
Condiții de descoperire: interior pivniță.
Descriere: picior înalt, baza uşor profilată.
Decor: trei caneluri paralele marchează baza piciorului.
Material/Tehnică: pastă de lut fină, ardere oxidantă, în interior smalț verde închis, în exterior angobă albă şi scurgeri de smalț verde.
Dimensiuni: DB: 8,5 cm.
Stare de conservare: fragment (partea inferioară).
Datare: sec XVIII – XIX.

2. Ulcior de capacitate mare (nr. colecție 2; Fig. 8/2).
Condiții de descoperire: la interior, -1,00-1,20 m.
Descriere: fragment de toartă, lucrată în bandă lată.

Decor: dungi verticale realizate cu humă (în prezent şters).
Material/Tehnică: pastă de lut semifină, ardere oxidantă, smalţ verde închis.
Dimensiuni: L: 4,7 cm; GR: 1,3 cm.
Stare de conservare: fragment toartă.
Datare: sec XVIII - XIX.

3. Cană cu picior înalt (nr. colecţie 47; Fig. 8/3).
Condiţii de descoperire: în interior pivniţă, **-** 0,90 m.
Descriere: fragment din partea inferioară, picior uşor profilat cu baza dreaptă.
Decor: nu are.
Material/Tehnică: pastă de lut semifină, ardere oxidantă incompletă, nesmălţuită.
Dimensiuni: DB: 5,4 cm.
Stare de conservare: fragment picior.
Datare: sec. XVIII - XIX.

4. Bol (nr. colecţie 33; Fig. 8/4, 16/3).
Condiţii de descoperire: interior pivniţă.
Descriere: corp tronconic, buza cu marginea rotunjită, fund drept.
Decor: nu are.
Material/Tehnică: pastă de lut fină, ardere oxidantă, nesmălţuit.
Dimensiuni: Î: 3,2 cm; DG: 8,8 cm; DB: 6,8 cm; GR perete: 0,5 cm.
Stare de conservare: întreg, foarte puţin ciobit la buză.
Datare:sec XIX.

5. Conductă (nr. colecţie 20; Fig. 8/5).
Condiţii de descoperire: interior pivniţă.
Descriere: fragment de conductă pentru apă, la unul din capete prevăzută cu mufă pentru îmbinare.
Decor: nu are.
Material/Tehnică: pastă de lut semifină, ardere oxidantă, nesmălţuită.
Dimensiuni: 10,8 x 7,5 cm (păstrate); GR perete: 0,7 –1,3 cm.
Stare de conservare: fragment.
Datare: sec XIX.

6. Ornament traforat (nr. colecţie 22; fig. 8/6).
Condiţii de descoperire: interior pivniţă.
Descriere: ornament de la o piesă albă de porţelan.
Decor: volute în relief şi motive geometrice (romburi) traforate.
Material/Tehnică: porţelan, lucrat prin turnare.
Dimensiuni: 7,5 x 6 cm (păstrate), GR perete: 0,8 – 0,9 cm.
Stare de conservare: fragment.
Datare: sec XIX.

7. Fragment toartă de la o piesă de sticlă (nr. colecţie 23).
Condiţii de descoperire: interior pivniţă.
Descriere: toartă de la o cană de sticlă, ovală în secţiune, cu lateralele teşite vertical şi o nervură mediană la exterior.
Decor: nu are.
Material/Tehnică: pastă de sticlă de culoare verde, prelucrată prin turnare (import).
Dimensiuni: l: 2,4 cm; GR perete: 1,4 cm.
Stare de conservare: fragment de toartă.
Datare: sec XIX.

Exterior zid A (sub podul de lemn)
1. Ulcior (nr. colecţie 5; fig. 9/1).
Condiţii de descoperire: - 1,45-1,62 m.
Descriere: fragment gât.
Decor: un brâu crestat delimitează buza de gâtul vasului.
Material/Tehnică: pastă de lut fină, ardere oxidantă, nesmălţuit.
Dimensiuni: 3,2 x 3 cm (păstrate); GR perete: 0,5 cm.
Stare de conservare: fragment gât.
Datare: sec. XVII – XVIII.

2. Oală cu toartă de capacitate mică (nr. colecţie 6).
Condiţii de descoperire: - 1,45-1,62 m.
Descriere: fragment pansă, uşor arcuită, din partea inferioară a vasului.
Decor: nu are.
Material/Tehnică: pastă de lut semifină în compoziţie cu paiete de mică, ardere oxidantă, nesmălţuită; urme de ardere secundară.
Dimensiuni: 5,5 x 7,2 cm (păstrate); GR perete: 0,5 cm.
Stare de conservare: fragment pansă, partea inferioară.
Datare: sec XVII-XVIII.

3. Oală cu toartă de capacitate medie (nr. colecţie 8; fig. 9/2).
Condiţii de descoperire: - 1,45-1,62 m.
Descriere: fragment de buză, dreaptă, înaltă, evazată, uşor arcuită, cu marginea rotunjită; umăr uşor arcuit.
Decor: în exteriorul buzei două caneluri paralele, orizontale; pe umăr linii paralele, orizontale, realizate cu humă albă.
Material/Tehnică: pastă de lut semifină în compoziţie cu paiete de mică, ardere oxidantă, nesmălţuită. Urme de ardere secundară.
Dimensiuni: 4,8 x 8,0 cm (păstrate); GR perete: 0,5 cm.
Stare de conservare: fragment buză şi umăr.
Datare: sec XVII-XVIII.

4. Borcan de capacitate medie (nr. colecţie 9; fig. 9/4, 16/2).
Condiţii de descoperire: - 1,45-1,62 m.
Descriere: fragment din partea superioară a vasului; buza dreaptă cu marginea subţiată şi rotunjită, umăr profilat.
Decor: registru de şapte caneluri orizontale, paralele, amplasate pe umărul vasului.
Material/Tehnică: pastă de lut semifină, ardere oxidantă, nesmălţuită. Urme de ardere secundară.
Dimensiuni: Î: 6,4 cm (păstrată); D Max.: 10,3 cm; GR perete: 0,5 cm.
Stare de conservare: profil, partea superioară a vasului.
Datare: sec XVII-XVIII.

5. Oală cu toartă de capacitate medie (nr. colecţie 51, 52, 53; Fig. 9/3)
Condiţii de descoperire: - 1,45-1,62 m.
Descriere: trei fragmente de panse, cu profil arcuit, de la trei vase diferite.
Decor: registru de linii paralele orizontale şi respectiv registru de linii paralele orizontale, intersectate de linii verticale, realizate cu humă albă.
Material/Tehnică: pastă de lut semifină, ardere oxidantă, nesmălţuite, decor cu humă albă.
Dimensiuni: 4,1 x 4,8 cm; 4,6 x 5 cm; 3,2 x 6 cm.
Stare de conservare: trei fragmente panse.
Datare: sec XVII-XVIII.

6. Oală cu toartă de capacitate medie (nr. colecţie 11, 49, 50).
Condiţii de descoperire: - 1,20 m; -1,45-1,62 m.
Descriere: trei fragmente de toartă lucrate în bandă lată, de la trei vase diferite.
Decor: pe ataşul inferior, la unul dintre fragmente, sunt incizate trei linii scurte, verticale.
Material/Tehnică: pastă de lut semifină, ardere oxidantă incompletă, nesmălţuite.
Dimensiuni: l: 2,7 cm; 2,4 cm; 2,7 cm.
Stare de conservare: fragmente de torţi.
Datare: sec XVII-XVIII.

7. Cană cu picior înalt (nr. colecţie 12).
Condiţii de descoperire: -1,45-1,62 m.
Descriere: fragment picior cu fundul plat.
Decor: nu are.
Material/Tehnică: pastă de lut semifină, arderea oxidantă incompletă, nesmălţuită.
Dimensiuni: DB: 5,5 cm.
Stare de conservare: fragment.
Datare: sec XVII-XVIII.

8. Cană cu picior înalt (nr. colecţie 13).
Condiţii de descoperire: - 1,45-1,62 m.
Descriere: fragment picior cu fundul plat.
Decor: nu are.
Material/Tehnică: pastă de lut semifină, arderea oxidantă, nesmălţuită.
Dimensiuni: DB: 5,2 cm.
Stare de conservare: fragment.
Datare: sec XVII-XVIII.

9. Cană cu picior înalt (nr. colecţie 30; fig. 16/4).
Condiţii de descoperire: - 1,20 m.
Descriere: fragment din partea inferioară a unei căni cu picior înalt, profilat, cu baza dreaptă; pereţii arcuiţi.
Decor: nu are.
Material/Tehnică: pastă de lut semifină, ardere oxidantă, nesmălţuită, în exterior acoperită cu firnis roşcat.
Dimensiuni: DB: 5,3 cm.
Stare de conservare: fragment din partea inferioară a vasului.
Datare: sec XVII-XVIII.

10. Farfurie (nr. colecţie 14).
Condiţii de descoperire: - 1,45-1,62 m.
Descriere: fragment farfurie cu buza mult evazată, foarte lată, cu marginea rotunjită şi îngroşată.
Decor: decor vegetal stilizat, realizat cu smalţ verde şi cafeniu, peste angobă.
Material/Tehnică: pastă de lut fină, ardere oxidantă, smalţ verde şi cafeniu, peste angobă.
Dimensiuni: 9 x 7,5 cm (păstrate); l. buză: 6,8 cm; GR perete: 0,5 cm.
Stare de conservare: fragment.
Datare: sec XVII-XVIII.

11. Farfurie (nr. colecţie 15; fig. 10/1).
Condiţii de descoperire: - 1,45-1,62 m.
Descriere: fragment de farfurie cu pereţii mult evazaţii, fund plat, uşor profilat.
Decor: două linii paralele, concentrice, realizate cu vopsea neagră marchează fundul vasului, iar o alta a fost plasată sub buză.
Material/Tehnică: pastă de lut fină, ardere oxidantă, smălţuită în interior cu verde.
Dimensiuni: 9,8 x 9,2 cm (păstrate); GR perete: 0, 7 cm.
Stare de conservare: fragment.
Datare: sec XVII-XVIII.

12. Farfurie (nr. colecţie 16; fig. 10/2).
Condiţii de descoperire: - 1,45-1,62 m.
Deascriere: fragment, pansă.
Decor: două linii concentrice marchează umărul vasului; pe buză decor cu motive geometrice, în tehnica sgrafitto.

Material/Tehnică: pastă de lut semifină, ardere oxidantă, smălțuită în interior şi parțial în exterior cu alb-gălbui.
Dimensiuni: 7,8 x 4,6 cm (păstrate); GR perete: 0,8 cm.
Stare de conservare: fragment, pansă.
Datare: sec XVII-XVIII.

13. Castronaş (nr. colecție 32; fig. 10/3, 16/5).
Condiții de descoperire: 1,45-1,62 m.
Descriere: castron cu pereții arcuiți, buza evazată, cu marginea teşită vertical, fund drept.
Decor: pe buză linie în val, pe pereți decor stilizat realizat cu smalț cafeniu pe fond de smalț verde deschis şi alb, peste angobă; decorul este realizat cu gaița.
Material/Tehnică: pastă de lut fină, ardere oxidantă, în interior smalț alb, cafeniu şi verde, peste angobă
Dimensiuni: Î: 3,4 cm.
Stare de conservare: fragmentară, cu profil întreg.
Datare: sec XIX (antrenat).

14. Castron ? (nr. colecție 18, 19).
Condiții de descoperire: - 1,45-1,62 m.
Descriere: fragment pansă uşor arcuită şi fragment buză cu marginea rotunjită, uşor îngroşată.
Decor: nu are.
Material/Tehnică: pastă de lut semifină, ardere oxidantă, smălțuit în interior şi pe marginea exterioară a buzei cu verde.
Dimensiuni: 5,3 x 8 cm; 5 x 5,8 cm (păstrate); GR perete: 0,8 – 0,9 cm.
Stare de conservare: fragment buză şi fragment pansă, de la două vase diferite.
Datare: sec XVII-XVIII.

15. Conductă (nr. colecție 21; Fig. 10/4).
Condiții de descoperire: - 1,45-1,62 m.
Descriere: fragment de conductă.
Decor: nu are.
Material/Tehnică: pastă de lut semifină, ardere oxidantă, smălțuită în interior cu verde, în exterior urme de smalț incolor.
Dimensiuni: 7,3 x 6,9 cm (păstrate); GR perete: 1,3 cm.
Stare de conservare: fragment tub de conductă.
Datare: sec XVII-XVIII.

Exterior zid B (sub podul de lemn)
1. Piesă decorativă de ceramică (nr. colecție 102 cm; Fig. 11/1, 17).
Condiții de descoperire: - 1,73 m.
Descriere: corp tronconic, cu deschiderea pătrată, buza teşită orizontal; în centru o semisferă, picior cilindric, gol în interior, prevăzut cu două orificii. Se păstrează urme de mortar, la exteriorul piciorului.
Decor: semisfera decorată cu trei caneluri concentrice; în centrul semisferei un buton aplatizat.
Material/Tehnică: pastă de lut semifină, modelată la roata olarului, laturile îndreptate cu un cadru de lemn; ardere oxidantă, în interior şi pe marginea buzei aplicat smalț verde, peste angobă.
Dimensiuni: Î: 14 cm; L. latură: 19,8 cm; D. picior: 9 cm; GR perete: 0,8 cm.
Stare de conservare: profil întreg, restaurată parțial.
Datare: sec. XVIII.

2. Ulcior (nr. colecție 3; fig. 11/2).
Condiții de descoperire: sector B, exterior.
Descriere: fragment de toartă, lucrată din trei bare împletite.
Decor: pete de smalț verzui peste fond de smalț incolor.
Material/Tehnică: pastă de lut semifină, ardere oxidantă, smalț incolor şi pete de smalț verde.
Dimensiuni: L: 10,5 cm; l: 2,4 cm; Grosime: 1,2 cm.
Stare de conservare: fragment toartă.
Datare: sec. XIX.

Exterior zid C. (deasupra podului de lemn, care este la - 1,27-1,35 m)
1. Ulcior de capacitate mare (nr. colecție 4).
Condiții de descoperire: - 1,13 m.
Descriere: fragment pansă uşor arcuită.
Decor: dungi orizontale, paralele, realizate cu humă albă.
Material/Tehnică: pastă de lut fină, perete cenusiu; în exterior smalț incolor şi dungi de humă albă.
Dimensiuni: 6,3 x 7,3 cm (păstrate); GR perete: 0,8 cm.
Stare de conservare: fragment pansă.
Datare: sec. XVIII – XIX.

2. Ulcică (nr. colecție 10).
Condiții de descoperire: - 1,13 m.
Descriere: fragment pansă, uşor arcuită.
Decor: în exterior registre de linii paralele, orizontale, realizate cu humă albă.
Material/Tehnică: pastă de lut fină, ardere oxidantă, humă albă pentru decor.
Dimensiuni: 5 x 4 cm (păstrate); GR perete: 0,6 cm.
Stare de conservare: fragment pansă.
Datare: sec. XVIII – XIX.

3. Oală cu toartă de capacitate medie (nr. colecție 54).
Condiții de descoperire: - 1,15 m.

Descriere: fragment de toartă, în bandă lată.
Decor: nu are.
Material/Tehnică: pastă de lut semifină, ardere oxidantă, nesmălțuită**.**
Dimensiuni: l: 2,2 cm; GR: 0,6 cm.
Stare de conservare: fragment de toartă.
Datare: sec. XVIII – XIX.

4. Cană cu picior înalt (nr. colecție 55; fig. 12/3).
Condiții de descoperire: - 1,13 m.
Descriere: fragment picior cu baza dreaptă.
Decor: nu are.
Material/Tehnică: pastă de lut semifină, ardere oxidantă incompletă, nesmălțuită.
Dimensiuni: DB: 5 cm.
Stare de conservare: fragment picior.
Datare: sec. XVIII – XIX.

5. Farfurie (nr. colecție 17; Fig. 12/4).
Condiții de descoperire: - 1,13 m.
Descriere: fragment buză cu marginea rotunjită.
Decor: două linii în spirală, realizate cu humă.
Material/Tehnică: pastă de lut semifină, ardere oxidantă, decor cu humă cenuşie. Piesa a fost pregătită pentru smălțuire.
Dimensiuni: 4,7 x 3,7 cm (păstrate); GR perete: 0,6 cm.
Stare de conservare: fragment buză.
Datare: sec. XVIII – XIX.

6. Castronaş (nr. colecție 56).
Condiții de descoperire: -1,13 m.
Descriere: pereții arcuiți, buza evazată, cu marginea subțiată.
Decor: linii paralele, orizontale, pe lățimea buzei şi pe pereți, realizate cu smalț verde deschis pe fond de smalț incolor.
Material/Tehnică: pastă de lut semifină, ardere oxidantă, în interior smalț incolor şi verde deschis.
Dimensiuni: 4 x 5,4 cm (păstrate); GR perete: 0,4 cm.
Stare de conservare: fragment din partea superioară a vasului.
Datare: sec. XVIII – XIX.

7. Borcan de capacitate medie (nr. colecție 113; Fig. 12/1).
Condiții de descoperire: – 1,13 m.
Descriere: pansă din jumătatea inferioară a corpului.
Decor: caneluri orizontale pe tot corpul.
Material/Tehnică: pastă de lut, cu paiete de mică, ardere oxidantă, în interior miez cenuşiu.
Dimensiuni: GR perete: 0,9 cm.
Stare de conservare: fragment.
Datare: sec X.

8. Borcan de capacitate medie (nr. colecție 114; Fig. 12/2).
Condiții de descoperire: – 1,13 m.
Descriere: pansă din jumătatea inferioară a corpului.
Decor: incizii orizontale pe tot corpul.
Material/Tehnică: pastă de lut, cu paiete de mică, ardere oxidantă, în interior miez cenuşiu.
Dimensiuni: GR perete: 0,8 cm.
Stare de conservare: fragment.
Datare: sec X.

Smârdan 41
În strat
1. Oală cu toartă de capacitate medie (nr. colecție 7).
Condiții de descoperire: - 0,50 m.
Descriere: fragment din partea superioară a vasului, buză scurtă, dreaptă, cu marginea rotunjită; se observă amprenta de la ataşul superior al toartei, cu o lățime de 4,3 cm.
Decor: nu are.
Material/Tehnică: pastă de lut semifină în compoziție cu paiete de mică, ardere oxidantă, nesmălțuită.
Dimensiuni: 4 x 5,8 cm (păstrate); GR perete: 0,5 cm.
Stare de conservare: fragment buză.
Datare: sec. XVIII – XIX.

2. Farfurie (nr. colecție 31; fig. 18/1).
Condiții de descoperire: - 0,50 m.
Descriere: farfurie cu buza lată, evazată, cu marginea rotunjită, pereții arcuiți, fund uşor profilat, cu baza dreaptă.
Decor: geometric, în tehnica sgrafitto.
Material/Tehnică: pastă de lut semifină, smalț galben pentru fond şi pete de smalț verde, peste angobă.
Dimensiuni: Î: 6,6 cm; DB: 5 cm.
Stare de conservare: fragment, cu profil complet.
Datare: sec. XVIII – XIX.

Smârdan 39 - 41
Casa 1
1. Farfurie cu picior inelar (nr. colecție 103; fig. 18/2).
Condiții de descoperire: dintre zid şi trotuarul de după pivniță.
Descriere: farfurie cu fund inelar, cu două orificii de prindere.
Decor: pe suprafața interioară o linie în val, sub buză şi şapte linii în spirală ce pornesc din centru şi se dezvoltă echidistant pe pereții vasului; decorul este realizat cu smalț verde deschis pe fond de smalț verde închis.
Material/Tehnică: pastă de lut semifină, în compoziție cu paiete de mică, ardere oxidantă,

smălţuită în interior cu verde deschis şi verde închis.
Dimensiuni: DB: 8,5 cm.
Stare de conservare: fragment din partea inferioară.
Datare: sec. XVI – XVII.

Venera Rădulescu, Gheorghe Mănucu-Adameşteanu (MMB).

Descoperirea monetară de pe strada Smârdan nr. 30, Centrul Istoric Bucureşti – „insula comercial-istorică"

Cu prilejul săpăturilor de salvare din anul 2007, efectuate în „Insula comercial-istorică" a Bucureştiului, cuprinsă în vechiul vad negustoresc al oraşului, în perimetrul dintre străzile -Lipscani, Smârdan, Gabroveni, Selari, Blănari, Covaci, Franceză, Stavropoleos, Sf. Dumitru, Curtea Veche, Hanul cu Tei, Hanul lui Manuc - pe strada Smârdan, la numărul 30, au fost descoperite patru monede de bronz. Este vorba de emisiuni monetare Sadagura, de 1 Para/3 Denghi şi 2 Parale/3 Copeici, bătute în secolul al XVIII-lea în Moldova.

Catalogul monedelor Sadagura descoperite pe str. Smârdan nr. 30:

1 Para/3 Denghi, 1771-1772
Av. MO..... 177.....
Rv. ....ДЕН.....
Monetăria: Sadagura
Tip general: MBR, p. 103, nr. 1083.
1. AE, ↑, 12, 7,59 g, 28,49x27,84 mm. MMB – nr. col 1.
Stare de conservare: nesatisfăcătoare, total ştearsă, roasă de oxizi.
Groapa 1, -2,08 m. Descoperite 3 monede.

2 Parale/3 Copeici, 1772-1774
Av. Ilizibil
Rv. ....ОП.....
Monetăria: Sadagura
Tip general: MBR, p. 104, nr. 1094.
2. AE, ↑, 15,14 g, 34,49x34,00 mm. MMB – nr. col 2.
Stare de conservare: nesatisfăcătoare, total ştearsă, roasă de oxizi.
În exteriorul Z. 1, la baza fundației şi deasupra ultimului nivel al bârnelor din lemn de la vechea stradă, la -1,50.

2 Parale/3 Copeici, 1772-1774
Av. Ilizibil
Rv. ....ОПЪК.....
Monetăria: Sadagura
Tip general: MBR, p. 104, nr. 1094.
3. AE, ↑, 15,49 g, 34,47x33,70 mm. MMB – nr. col 3.
Stare de conservare: nesatisfăcătoare, total ştearsă, roasă de oxizi.
Groapa 1, -2,08 m. Descoperite 3 monede.

2 Parale/3 Copeici, 1772-1774
Av. Ilizibil
Rv. ПАРА / 3 /....ОПЪК.....
Monetăria: Sadagura
Tip general: MBR, p. 104, nr. 1094.
4. AE, ↑, 15,90 g, 34,37x34,20 mm. MMB – nr. col 4.
Stare de conservare: nesatisfăcătoare, total ştearsă, roasă de oxizi.
Groapa 1, -2,08 m. Descoperite 3 monede.

Monedele de tip Sadagura reprezintă bani de necesitate, monede ale momentului, fiind bătute în perioada războiului ruso-otoman din anii 1768-1774, din

bronzul tunurilor capturate de la otomani[38]. În cadrul măsurilor de organizare economică şi fiscală luate de comandantul trupelor de ocupaţie ruseşti din Moldova şi Ţara Românească, feldmareşalul Piotr Alexandrovici Rumeanţev-Zadunaiski, au figurat şi o serie de dispoziţii privind circulaţia monetară. Una din măsurile menite a simplifica încărcatul evantai al tipurilor monetare prezente pe piaţa bănească a celor două Principate a fost emiterea, pentru prima oară, a unor monede comune pentru Moldova şi Ţara Românească. Apariţia lor este considerată o avanpremieră la unificarea circulaţiei monetare în cele două ţări române.

Monedele au fost bătute la Sadagura, lângă Cernăuţi, în monetăria înfiinţată în anul 1770 pe moşia aventurierului şi speculantului baron Nicolae Gartenberg-Sadagurschi[39]. Drept materie primă, armata rusă a pus la dispoziţie aproximativ 1.000 de tunuri şi mortiere otomane capturate. Dintr-un pud[40] de metal s-a convenit să se bată monede în valoare de 21 ruble si 60 copeici, la o rată de schimb oficială de 1 para – 2 denghi si 2 parale – 3 copeici. După mai multe variante, a fost adoptat tipul oficial de monedă, care purta stemele acolate ale celor două Principate române, unite sub o singură coroană. Valoarea nominală este exprimată atât în valută otomană, cât şi în cea rusească. Baterea acestor monede a adus mari prejudicii Principatelor. Nu numai că au fost bătue în stil inflaţionist[41] dar, la scurtă vreme după lansarea acestor emisiuni, s-a produs un adevărat exod de pe piaţa românească al monedelor bune, de aur şi, mai ales, de argint. Noile monede de cupru livrate de Gartemberg trebuiau primite de Divane în contul armatei ruse, iar acestea (Divanele) erau obligate să livreze armatei suma corespunzătoare în monede din aur sau argint. Fenomenul a avut consecinţe dezastruoase, visteriile celor două ţări române fiind secătuite. Principatele au avut de surmontat un greu efort în vederea lichidării "afacerii Gartenberg" chiar după încheierea păcii de la Kuciuk-Kainargi, în 1774.

x

Descoperirile acestor monede sunt foarte numeroase şi frecvente, atât izolat, cât şi în tezaure. Predomină cele din Moldova, în Ţara Românească apărând mai răzleţ. În Bucureşti au mai fost găsite izolat şapte exemplare de bronz de 2 Parale/3 Copeici. Două monede provin tot din „Insula comercial-istorică": un exemplar din zona Hanului lui Manuc - Străzile Căldărari, Halelor şi Franceză, descoperit în 1967[42], al doilea de pe str. Franceză nr. 16, descoperit în 2007[43]. Celelalte cinci exemplare, scoase la lumină fortuit sau cu prilejul unor săpături arheologice, au fost găsite: în cartierul Colentina, str. Atlasului nr. 35 (1 ex), la Biserica Brezoianu, str. Walter Mărăcineanu (1 ex), Biserica Răzvan, str. Biserica Răzvan nr. 3-5 (1 ex), Biserica Sf. Gheorghe Nou, bd. I. C. Brătianu nr. 27 (1 ex)[44] şi Teatrul Naţional, Calea. Victoriei nr. 37B (1 ex)[45].

Ana Maria Velter (MNIR)

[38] Iliescu 1970, p. 51-52; Buzdugan, O. Luchian, C. C. Oprescu 1977, p. 102-105.
[39] Kiriţescu 1964, p. 113.
[40] Un pud este echivalent cu 16,38 kg.
[41] Totalul pieselor emise este evaluat de unii autori la 3.000.000 de ruble, cf. Kiritescu 1964, p. 114.
[42] Mănucu-Adameşteanu, Katiuşa Pârvan, Ana-Maria Velter, A. Vâlcu 2005, p. 255, nr. 27.
[43] Inedit, aflat in lucru.
[44] Pentru cele patru monede vezi Mănucu-Adameşteanu, Katiuşa Pârvan, Ana-Maria Velter, A. Vâlcu 2005, p. 278, nr. 106; p. 280, nr. 110; p. 388, nr. 493; p. 401, nr. 539.
[45] Mănucu-Adameşteanu, Monica Mărgineanu Cârstoiu, Mihaela Mănucu-Adameşteanu, V. Apostol, Şt. Bâlici, E. Oberlander-Târnoveanu, Ana-Maria Velter 2005, p. 379, nr. 3.

Raport preliminar de analiză dendrocronologică
Centrul Istoric - strada Gabroveni

Mostrele provin din Centrul Istoric, de pe Calea Victoriei nr. 12, de la Hanul Constantin Vodă (săpături MNIR 1996, responsabil şantier Eugen S. Teodor) respectiv, strada Gabroveni (săpături MMB şi IAB 2007, responsabil şantier Gh. Mănucu-Adameşteanu).

Colectarea mostrelor

1. Bucureşti – Calea Victoriei nr. 12 (Podul Mogoşoaiei) – Hanul Constantin Vodă (în continuare HCV).

Mostrele se aflau, la data selecționării, în Depozitul de Preistorie a MNIR. Mostrele, trunchiuri în stare bună, fuseseră tăiate în bucăți de cca. 1 m lungime. Proveneau din fundația drumului vechi („Podul Mogoşoaiei"). Din cinci trunchiuri separate a fost luat câte o secțiune (rondelă) în grosime variabilă între 3-8 cm.

2. Bucureşti – strada Gabroveni– (în continuare Gabroveni)[46].

În strada Gabroveni au fost efectuate două sondaje pentru introducerea unui ovoid în rețeaua de canalizare a străzii. Prima intervenție a fost localizată la capătul dinspre intersecția cu bulevardul Brătianu, iar a doua în dreptul numărului stradal 39. Cercetările arheologice din lunile aprilie - mai (arheologi Adina Boroneanț, Meda Toderaş, Elena Gavrilă, Raluca Popescu) au pus în evidență existența unei podiri de lemn a străzii, foarte bine păstrată fiind cea din sondajul nr. 2. Au fost identificate trei faze de construcție, numerotate de la 1 la 3 (1 fiind cea mai recentă). Elementele de construcție ale podirii (grinzi, scânduri, piroane de lemn) au fost numerotate, etichetate şi colectate separate, ele regăsindu-se pe planurile de săpătură realizate la diverse adâncimi.

La data selecției pentru datare probele fuseseră temporar depozitate în Depozitul de Preistorie a MNIR. A fost selectat un număr de opt mostre, din care nr. 6. a fost exclus. Alegerea a fost motivată de numărul inelelor anuale şi existența (presupusă) a inelelor exterioare.

Tabelul de mai jos prezintă numărul probei şi informațiile marcate pe ambalajul mostrelor, respective numele străzii şi faza de construcție a podinei, aşa cum a fost observată pe teren de arheologi:

1.	Gabroveni, nr. 7, faza 1.
2.	Gabroveni, groapa ovoid
3.	Gabroveni, nr. 2, groapa ovoid
4.	Gabroveni nr. 14., faza 2
5.	Gabroveni, nr. 11, faza 2
7.	Gabroveni intersecție cu bulevardul Bratianu
8.	Gabroveni intersecție cu bulevardul Bratianu

Prelucrarea mostrelor

Analiza xylotomică arată că toate mostrele provin din stejar (*Quercus sp.*) iar subspecia nu poate fi definită[47].

Mostrele au fost măsurate cu Lintab, iar datele au fost prelucate cu programele TSAP şi Catras. Atunci când a fost posibil, măsurătorile au fost efectuate de-a lungul mai multor direcții radiale şi pe baza acestor date s-a realizat o serie medie.

[46] Colectivul de arheologi mulțumeşte şi pe această cale conducerii Muzeului Național de Istorie a României şi în special colegului George Trohani, care ne-a pus la dispoziție un spațiu pentru depozitarea temporară a descoperirilor de lemn din Centrul Istoric.

[47] Fritz Schweingruber 1990, p. 144

Datele obținute digital au fost plotate în mărime de A3 şi verificate vizual la masa luminoasă.

Interpretarea datelor

După măsurarea grosimii inelelor anuale a mostrelor, analiza digitală şi compararea vizuală a seriilor, putem afirma că mostrele cu aceeaşi proveniență pot fi comparate atât între ele, cât şi cu celelalte, având segmente comune. Seria medie a mostrelor de pe cele două străzi acoperă un interval de 116 ani.

Relația cronologică relativă a probelor este prezentată în graficele 1 şi 2 unde valorile axei X sunt aceleaşi.

Datorită suprafeței exterioare deteriorate din cauza umidității şi/ sau a prelucrării mostrelor, ultimul an ilustrat în tabelele anexate nu reprezintă obligatoriu şi data de cădere sau tăiere a arborilor. Tocmai de aceea interpretarea şi datarea probelor rămâne o problemă deschisă. Urmează a fi clarificat care este inel final şi care nu (deci – în ce măsură inelul final este prezent pe mostră, sau prelucrarea lemnului a înlăturat acest inel).

Probele HCV nr. 3, 4 şi 5 par a fi componentele aceluiaşi individ, limitele inițiale cât şi cele finale fiind apropiate, coeficientul de concordanță foarte ridicat, iar verificarea vizuală indicând valori aproape paralele.

Proba Gabroveni nr. 5 conținea doar 30 de inele, fiind astfel eliminată din selecție[48]. Deşi proba Gabroveni nr. 2 avea 40 de inele, iar nr. 4 avea 48 de inele, ele nu au putut fi incluse în seria medie, întru-cât datele statistice şi verificarea vizuală nu au generat valori necesare acestei faze.

Seriile analizate nu pot fi comparate cu seriile din nordul Greciei, Transilvania sau Ungaria, deci pentru datare va fi necesară alcătuirea unei serii locale pentru Muntenia.

Mostra cea mai nouă este HCV 1 (vezi Graficul 1), anul tăierii acesteia fiind anul 1702 (sau, maxim, următorii doi-trei ani, în cazul în care ultimul inel analizat nu este cel final). În cele două grafice, anul 1702 este echivalat cu anul 116 al seriei comune HCV-Gabroveni.

Boglárka Tóth, István Botár (Miercurea-Ciuc)

[48] Este necesar un număr minim de 40 de inele pentru ca o probă să fie secționată.

Graficul 1

Bucureşti – Calea Victoriei nr. 12 (Podul Mogoşoaiei) – Hanul Constatin Vodă

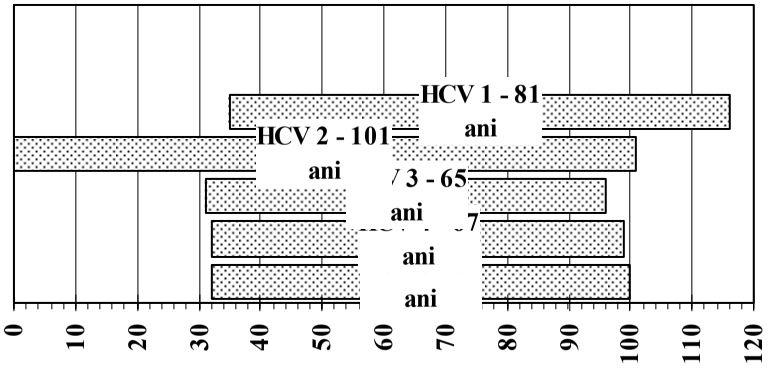

Graficul 2

Bucureşti – strada Gabroveni – podirea de lemn

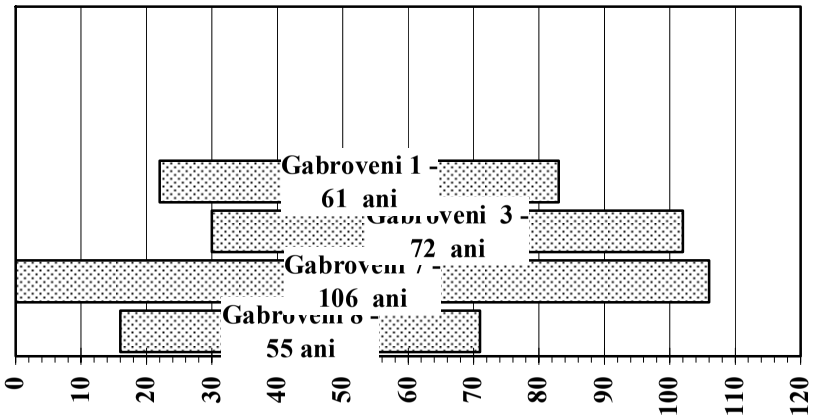

Bibliografie

Almaş, Panait 1974 – D. Almaş, P. I. Panait, *Curtea Veche din Bucureşti*, Bucureşti, 1974.
Bucureşti 1959 – *Bucureştii de odinioară în lumina săpăturilor arheologice* (sub red. prof. I. Ionaşcu), Bucureşti, 1959.
Buzdugan, Luchian, Oprescu 1977 – G. Buzdugan, O. Luchian, C. C. Oprescu, *Monede şi Bancnote Româneşti*, Bucureşti, 1977.
Cantacuzino 2001 – Gh. I. Cantacuzino, *Cetăţi medievale din Ţara Românească în secolele XIII-XVI*, Bucureşti, 2001.
Caselli 1934 – D. Caselli, „Ulița Mare" şi neguțătorii bucureşteni, GM 3, 1934, Nr. 152, p. I-II.
Călători II – *Călători străini despre ţările române*, vol. II (M. M. Alexandrescu Dersca Bulgaru, P. Cernovodeanu ed.), Bucureşti, 1970.
Iliescu 1970 – O. Iliescu, *Moneda în România*, Bucureşti, 1970.
Ionaşcu 1959 – I. Ionaşcu, *Planul cartografic inedit al oraşului Bucureşti din anul 177*0, Studii 5, 1959, p. 113-132.
Ionescu 1961 – Şt. Ionescu, *Podul Mogoşoaiei. Calea Victoriei*, Muzeul de istorie a oraşului Bucureşti, 1961.
Ionnescu-Gion 1899 – G. I. Ionnescu-Gion, *Istoria Bucurescilor*, Bucuresci, 1899.
Florescu 1935 – G. D. Florescu, *Din vechiul Bucureşti. Biserici, curţi boiereşti şi hanuri după două planuri inedite de la sfârşitul veacului al XVIII-lea*, Bucureşti, 1935.
Giurescu 1979 – Constantin C. Giurescu, *Istoria Bucureştilor*[2], Bucureşti, 1979.
Kiriţescu 1964 – C. C. Kiriţescu, *Sistemul bănesc al leului şi precursorii lui*, vol. 1, Bucureşti, 1964.
Mănucu-Adameşteanu 1992 – Gheorghe Mănucu-Adameşteanu, *Aspecte ale culturii materiale vechi româneşti în lumina descoperirilor de la Bucureşti (secolele IX-XI*), CAB 4, 1992, p. 57-74.
Mănucu-Adameşteanu, Căpăţână, Poll, Constantinescu 2001 – Gh. Mănucu-Adameşteanu, D. Căpăţână, Ingrid Poll, B. Constantinescu, *Săpături arheologice de salvare pe strada Colţei*, Bucureşti.MIM 15, 2001, p. 19-55.
Mănucu-Adameşteanu, Căpăţână 2002 – Gh. Mănucu-Adameşteanu, D. Căpăţână, *Ceramica Curţii Domneşti din Bucureşti. Secolele XV-XIX*, Muzeul Municipiului Bucureşti, Seria Patrimoniu, 1, Bucureşti, 2002.
Mănucu-Adameşteanu, Ingrid Poll 2002 – Gh. Mănucu-Adameşteanu, Ingrid Poll, V*ase de sticlă descoperite la Curtea Veche*, CAB 5, 2002, p. 57-78.
Mănucu-Adameşteanu, Elisabeta Drăgan, Ingrid Poll, D. Căpăţână 2002 – Gh. Mănucu-Adameşteanu, Elisabeta Drăgan, Ingrid Poll, D. Căpăţână, Depozitul unui negustor de la hanul Stavropoleos, CAB 5, 2002, p. 95-125.
Mănucu-Adameşteanu, Mărgineanu Cârstoiu, M. Mănucu-Adameşteanu, Apostol, Bâlici, Oberlander-Târnoveanu, Ana-Maria Velter 2005 – Gh. Mănucu-Adameşteanu, Monica Mărgineanu Cârstoiu, Mihaela Mănucu-Adameşteanu, Virgil Apostol, Ştefan Bâlici, Ernest Oberlander-Târnoveanu, Ana-Maria Velter, *Teatrul Naţional din Bucureşti (1846-1947). Cercetări arheologice*, Istoria Oraşului, 1, Muzeul Municipiului Bucureşti, Bucuresti, 2005.
Mănucu-Adameşteanu, Katiuşa Pârvan, Ana-Maria Velter, Vâlcu 2005 – Gh. Mănucu-Adameşteanu, Katiuşa Pârvan, Ana-Maria Velter, A. Vâlcu, *Monede medievale şi moderne descoperite în Bucureşti şi în împrejurimi (secolele XIV-XIX)*, Muzeul Municipiului Bucureşti, Seria Patrimoniu, 3, Bucureşti, 2005.
Olteanu 2002 – –R. Olteanu, *Bucureştii în date şi întâmplări*, Bucureşti, 2002.
Panait 1967 – P. I. Panait, *Începuturile oraşului Bucureşti în lumina cercetărilor arheologice*, BucureştiMIM 5, 1967, p. 7-24.
Panait 1969 – P. I. Panait, *Cetatea Bucureştilor în sec. XIV-XV*, RevMuz 6I, 1969, 4, p. 310-318.
Panait 1971 – P. I. Panait, Evoluţia perimetrului Curţii Vechi în lumina descoperirilor arheologice (sec. XVI-XVIII), BucureştiMIM 8, 1971, p. 81-88.
Panait, Ştefănescu 1973 – P. I. Panait, A. Ştefănescu, *Muzeul Curtea Veche. Palatul voievodal*, Muzeul Municipiului Bucureşti, 1973.
Panait 1973 – P. I. Panait, *Densitatea aşezărilor feudale timpurii pe teritoriul Bucureştilor*, RevMuz 10, 1973, 3, p. 233-237.
Panait 1992 – P. I. Panait, *Oraşul Bucureşti în timpul domniei lui Constantin Vodă Brâncoveanu*, BucureştiMIM 12, 1992, p. 46-67.

Pappasoglu 2000 – Lt. – Col. Dimitrie Pappasoglu, *Istoria fondării oraşului Bucureşti*[2], Bucureşti, 2000.
Păunescu 2002 – Anca Păunescu, *Ceramica descoperită la hanul Constantin Vodă*, CAB 5, 2002, p. 79-94.
Potra 1982 – G. Potra, *Documente privitoare la istoria oraşului Bucureşti (1634-1800)*, Bucureşti, 1982.
Săndulescu 1936 – P. I. Săndulescu, *Istoricul pavajelor bucureştene. Studii şi documente*, cu o prefață ing. Bogdan Alexandrescu, Bucureşti, 1936.
Teodorescu, Teodorescu E. 1997 – V. Z. Teodorescu, Elisabeta Teodorescu, *Nomenclatura străzilor - expresie a gradului de cultură în evoluția unei localități*, HistUrb 5, 1997, 2, p. 245-255.
Theodorescu 1987 – R. Theodorescu, *O epocă de statornicire culturală: Țara Românească la 1400*, în *Marele Mircea Voievod*, coordonator Ion Pătroiu, Bucureşti, 1987, p. 457-468.

Lista planşelor

Pl. 1. Planul săpăturilor
Pl. 2. Strada de lemn: 1 – vedere de ansamblu dinspre NV; 2, 4- detalii- vedere dinspre NV; 3 – detaliu- vedere dinspre SE
Pl. 3. 1- Grund sector C. 2- Grund stradă de lemn, sector B3.
Pl. 4. Profil de N al sectoarelor B1 şi B3. Secvenţă din profilul de E al Z.1
Pl. 5. 1.Vedere dinspre S; 2. Sectorul B, vedere dinspre V
Pl. 6. Profilul de N al sectorului B
Pl. 7. 1. Vedere dinspre SV 2. Vedere dinspre SV
Pl. 8. 1 -Profilul de est al fundaţiilor 1 şi 2. 2 -Profilul de N din Smârdan nr.39
Pl. 9. 1- Strada de lemn, detaliu cu al doilea rând de lemne; 2-Z.6 şi Z.7; 3-Pivnița 2; 4- Vedere de ansamblu canal
Pl. 10. 1- Profilul de vest din Smârdan nr. 41. 2- Strada de lemn din Smârdan nr. 41
Pl.11.Profil exterior zid din Smârdan nr. 41

Lista figurilor

Fig. 1. Smârdan 30, Casa 1; ceramică din secolele XVI-XVII, de la adâncimea de -3,00m: oală cu toartă (1-2); ulcică (3); farfurie (4)
Fig.2. Smârdan 30, Casa 1: vase de sticlă din secolul XIX (1-4)
Fig. 3. Smârdan 30, Groapa 1 (-2,00-2,28m); ceramică din secolele X (6) şi XVIII (1-5): cană (1), farfurie (2-4); platou (5), borcan (6)
Fig. 4. Smârdan 30, Casa 2; ceramică din secolele XVII-XVIII (1-3) şi XIX (4-6): ulcică (1), farfurie (2), castron (3), creuzet (4), vase de sticlă (5-6)
Fig. 5. Smârdan 30, deasupra „podului de lemn"; descoperiri din secolul XIX: oală cu toartă (1-2); ulcică (3), farfurie din faianţă (4), clondir de sticlă (5)
Fig. 6. Smârdan 30, pivnița 1; ceramică din secolul XVIII-XIX: ulcică (1), cană (2), strachină (3-4), castron (5), lulea (6)
Fig. 7. Smârdan 30, pivnița 2; ceramică din secolele XVI-XVII (4), XVII-XVIII (2-3) şi XIX (1): tigaie (1), farfurie (2-4)
Fig. 8. Smârdan 41, interior pivința 2; ceramică din secolele XVIII-XIX: ulcior (1-2), cană (3), bol (4), tub de conductă (5), ornament traforat (6)
Fig. 9. Smârdan 41, exterior Zid A (sub „podul de lemn"); ceramică din secolele XVII-XVIII: ulcior (1), oală cu toartă (2-4), borcan (5)
Fig. 10. Smârdan 41, exterior Zid A (sub „podul de lemn"); ceramică din secolele XVII-XVIII (1,2,4) şi secolul XIX (3) de la adâncimea de -1,45-1,62 m: farfurie (1-2), castron (3), tub de conductă (4)
Fig. 11. Smârdan 41, exterior Zid B (sub „podul de lemn"); ceramică din secolele XVIII (1), XIX (2): piesă decorativă (1), ulcior (2)
Fig. 12. Smârdan 41, exterior Zid C (sub „podul de lemn"); ceramică din secolele X (1, 2) şi XVIII-XIX (3,4): borcan (1,2), cană (3), farfurie (4)
Fig. 13. Smârdan 30, Sondaj B1, Casa 1; ceramică din secolele XVI-XVII (1,2) şi XVIII (3-5): oală cu toartă (1), farfurie (2-4), platou (5)
Fig. 14. Smârdan 30; descoperiri din secolele XVIII-XIX: sfeşnic (1), farfurie (2-3), creuzet (4), vas de sticlă (5)
Fig. 15. Smârdan 30, pivnița 2; ceramică din secolele XVII-XVIII (1-2, 5-6) şi XVIII-XIX (3-4): oală cu toartă (1), căniță (2), sfeşnic(3), castron (4), farfurie (5-6)
Fig. 16. Smârdan 37 şi 41, ceramică din secolele XVII-XVIII (2,4) şi XIX (1,3,5): sfeşnic (1), borcan (2), bol (3), cană (4), castronaş (5)
Fig. 17. Smârdan 41, exterior Zid B (sub „podul de lemn"); piesă decorativă din secolul XVIII
Fig. 18. Smârdan 41, în strat; ceramică din secolele XVI-XVII (2) şi XVIII-XIX (1): farfurie (1-2)

List of plates

Pl.1. Plan of the excavations
Pl.2. The wooden street: 1- general view from NW; 2,4- details – view from NW; 3- detail, view from SE
Pl.3. 1- Plan of sector C. 2- Plan of the wooden street from sector B3
Pl.4. North profile of sectors B1 and B3. Detail of the East profile of Z.1

Pl.5. 1.View from the south; 2. Sector B, view from the West
Pl.6. North profile of sector B
Pl.7. 1. View from SW; 2. View from SW
Pl.8. East profile of foundations 1 and 2. 2- North profile of Smârdan 39
Pl.9. 1- The wooden street, detail of the second timber layer; 2- Z.6 and Z.7; 3- Cellar no.2; 4 – General view of the draining system
Pl.10. 1- West profile of Smârdan 41; 2- Wooden street in Smârdan 41
Pl.11. Profile of wall exterior from Smârdan no. 41

List of figures

Fig. 1. Smârdan 30, House 1, pottery from XVI-XVII centuries, depth – 3.00m
Fig.2. Smârdan 30, House 1: glass pots from the XIX century
Fig. 3. Smârdan 30, Pit 1 (-2,00-2,28m); pottery from the X century (6), XVIII (1-5)
Fig. 4. Smârdan 30, House 2; pottery from the XVII-XVIII (1-3) and XIX (4-6)
Fig. 5. Smârdan 30, on the top of the „wooden street"; finds from the XIX century
Fig. 6. Smârdan 30, Cellar 1; pottery from the XVIII-XIX centuries
Fig. 7. Smârdan 30, Cellar 2; pottery from the XVI-XVII (4), XVII-XVIII (2-3) and XIX (1) centuries
Fig. 8. Smârdan 41, interior of cellar 2; pottery from the XVIII-XIX centuries
Fig. 9. Smârdan 41, exterior of wall A (underneath the „wooden street"); pottery from the XVII-XVII centuries
Fig. 10. Smârdan 41, exterior wall A (underneath the „wooden street"); pottery from the XVII-XVIII centuries
Fig. 11. Smârdan 41, exterior of wall B (underneath the „wooden street"); pottery from the XVIII (1), XIX (2) centuries
Fig. 12. Smârdan 41, exterior of wall C (underneath the „wooden street"); pottery from the X (1, 2) and XVIII-XIX (3,4) centuries
Fig. 13. Smârdan 30, Trench B1, House 1; pottery from the XVI-XVII (1,2) and XVIII (3-5) centuries
Fig. 14. Smârdan 30; finds from the XVIII-XIX centuries
Fig. 15. Smârdan 30, Cellar no. 2; pottery from the XVII-XVIII (1-2, 5-6) and XVIII-XIX (3-4) centuries
Fig. 16. Smârdan 37 and 41; pottery from the XVII-XVIII (2,4)and XIX (1,3,5):
Fig. 17. Smârdan 41, exterior of wall B (underneath the „wooden street"); decorative piece from the XVIII century
Fig. 18. Smârdan 41, from the cultural layer; pottery from the XVI-XVII (2) and XVIII-XIX (1) centuries

BUCUREŞTI 2007
CENTRUL ISTORIC STR. SMÂRDAN

PL. 1. PLANUL SĂPĂTURILOR
1. PLAN OF THE EXCAVATIONS

BUCUREŞTI 2007
CENTRUL ISTORIC STR. SMÂRDAN, NR. 30

1

2

3

4

PL. 2. STRADA DE LEMN: 1-VEDERE DE ANSAMBLU DINSPRE NV
2, 4-DETALII -VEDERE DINSPRE NV; 3-DETALIU -VEDERE DINSPRE SE.
THE WOODEN STREET: 1-GENERAL VIEW FROM THE NW,
2,4- DETAILS-VIEW FROM THE NW; 3-DETAIL-VIEW FROM THE SE

BUCUREŞTI 2007
CENTRUL ISTORIC STR. SMÂRDAN, NR. 30

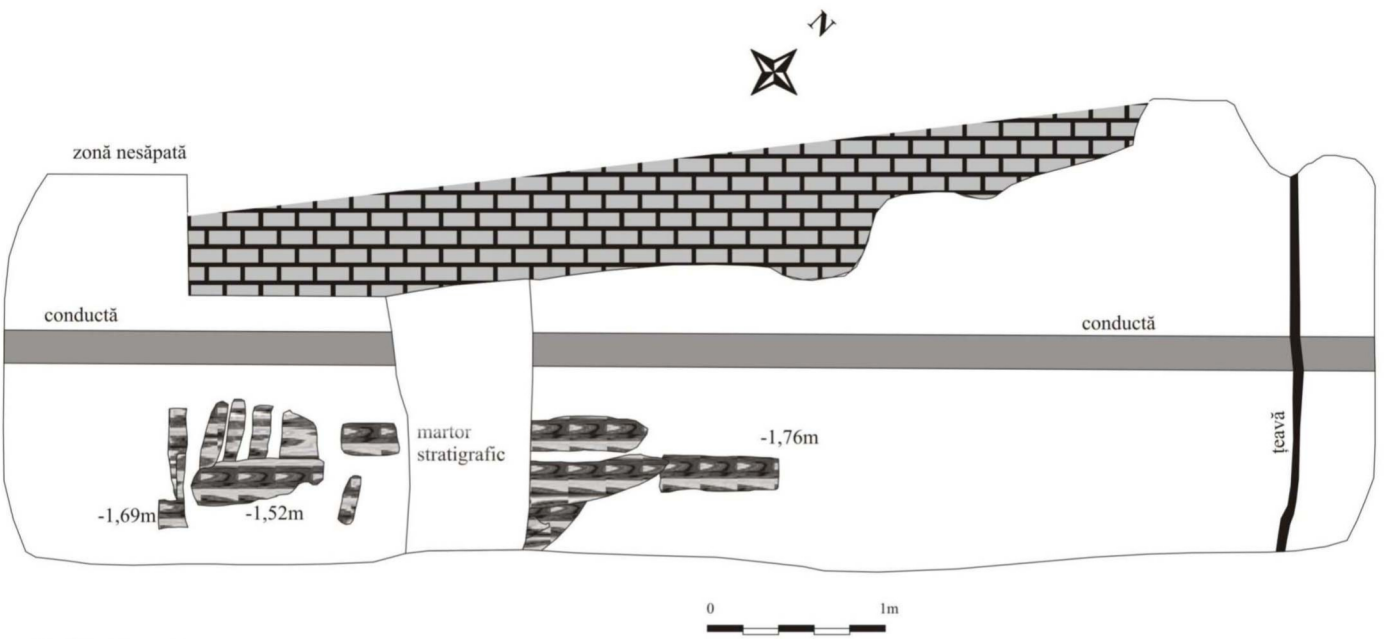

lemn

țeavă fier

țeavă Pb

1

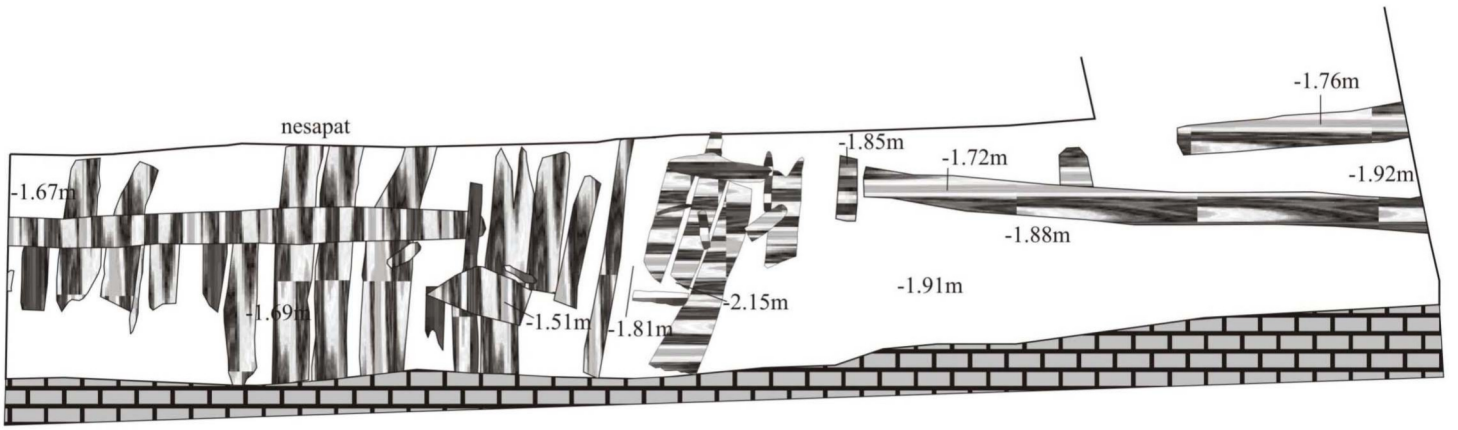

lemn

2

PL. 3. 1 GRUND SECTOR C; 2 GRUND STRADĂ DE LEMN, SECTOR B 3
1 PLAN OF SECTOR C; 2 PLAN OF THE WOODEN STREET, SECTOR B 3

BUCUREŞTI 2007
CENTRUL ISTORIC STR. SMÂRDAN, NR. 30

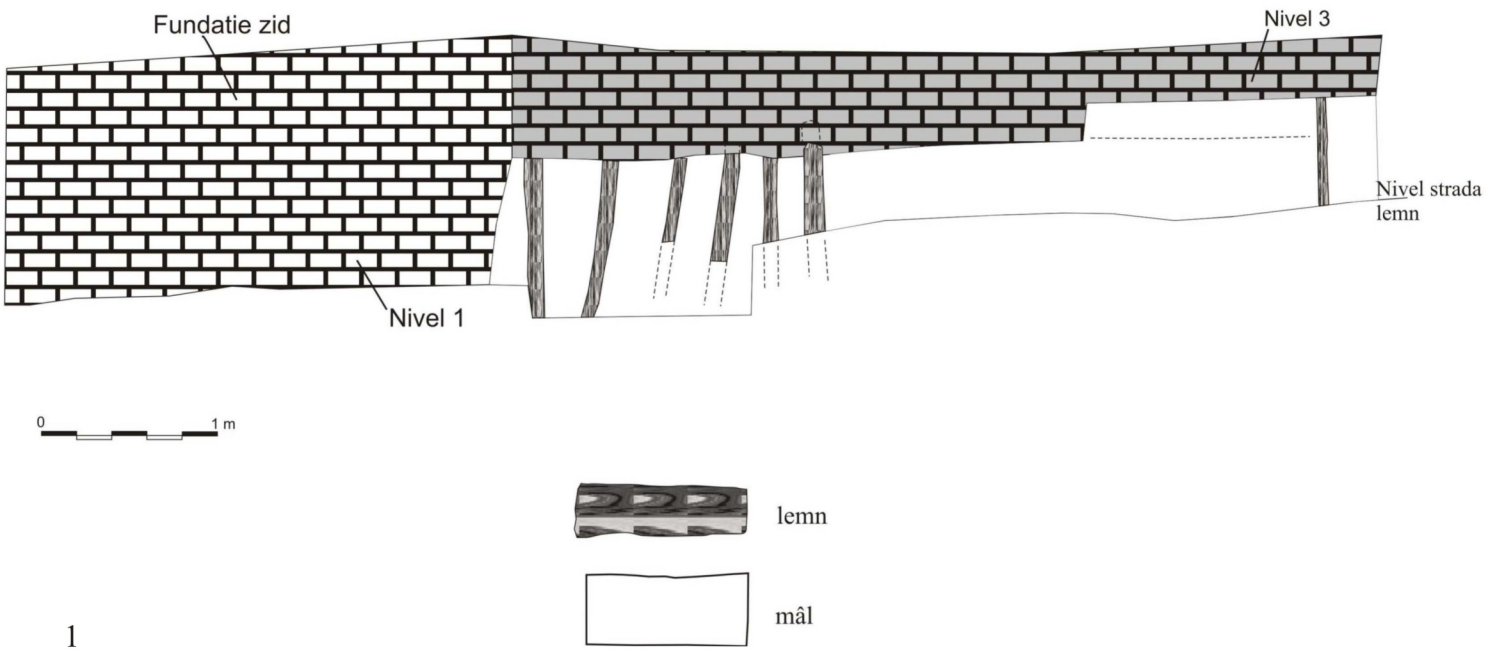

1

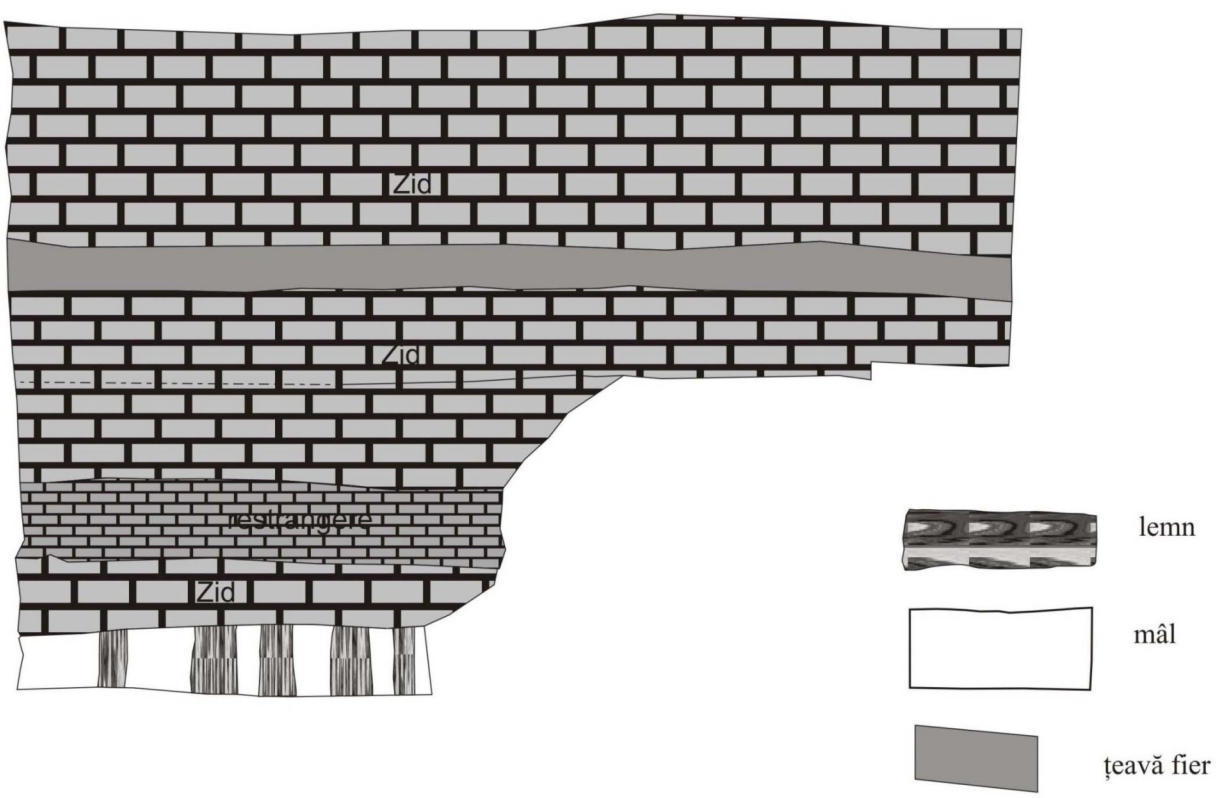

2

PL. 4. 1 PROFILUL DE NORD AL SECTOARELOR B 1 ŞI B 3; 2 SECVENŢĂ DIN PROFILUL DE EST AL Z. 1
1 NORTH PROFILE OF SECTORS B 1 AND B 3; DETAIL OF EAST PROFILE OF Z 1

BUCUREŞTI 2007
CENTRUL ISTORIC STR. SMÂRDAN NR. 37

1

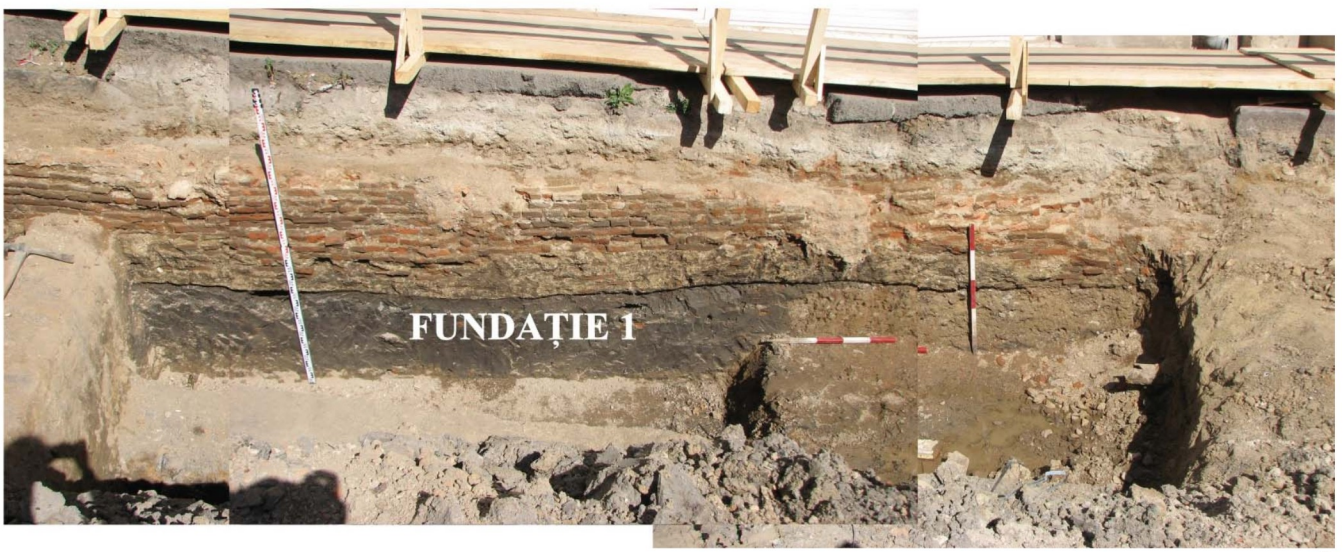

2

PL. 5. 1 VEDERE DINSPRE SUD; 2 SECTORUL B, VEDERE DINSPRE VEST
1 VIEW FROM THE SOUTH; 2 SECTOR B,VIEW FROM THE WEST

BUCUREŞTI 2007
CENTRUL ISTORIC STR. SMÂRDAN NR. 37

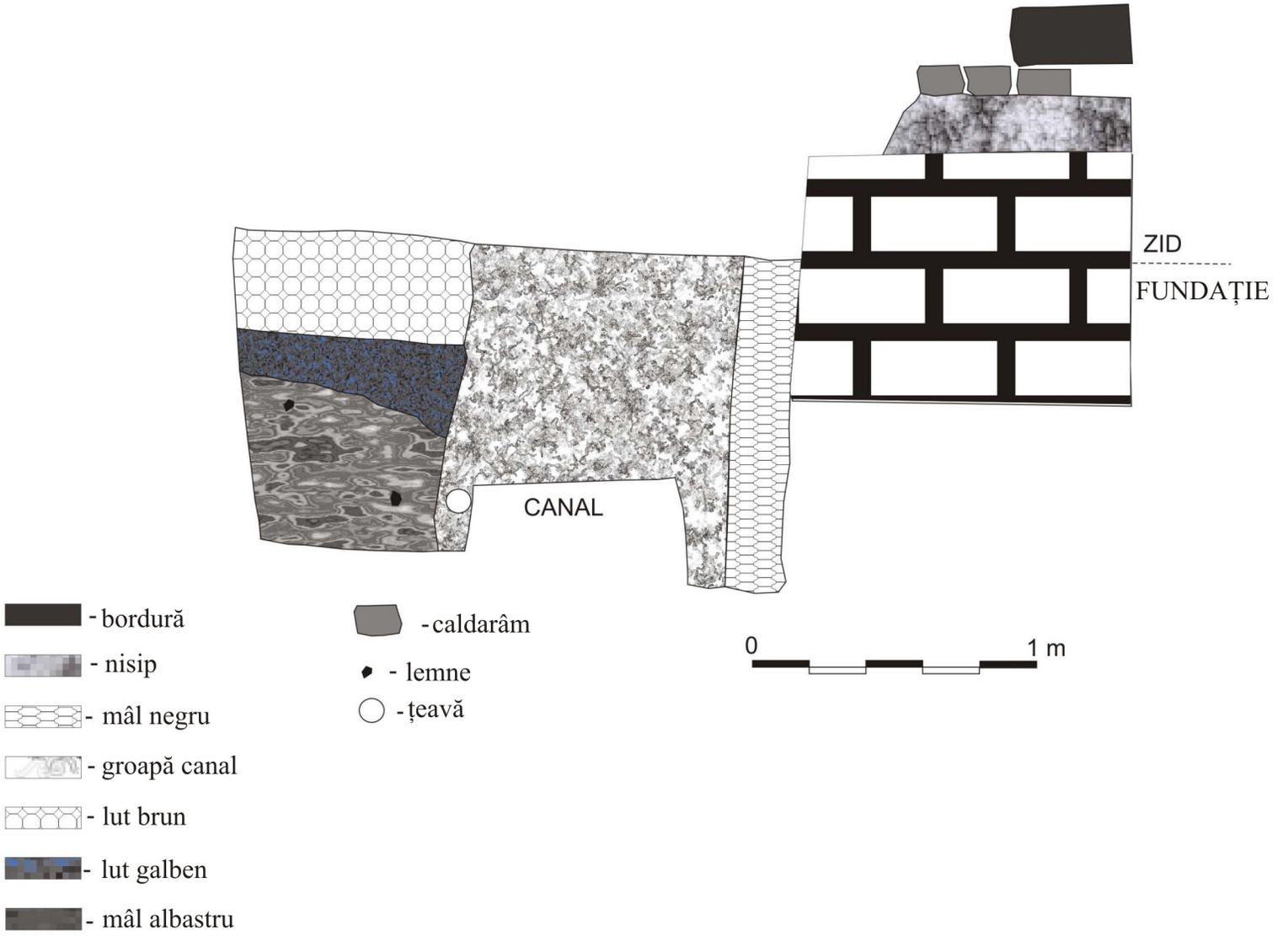

PL. 6. PROFILUL DE NORD AL SECTORULUI B
NORTH PROFILE OF SECTOR B

BUCUREŞTI 2007
CENTRUL ISTORIC STR. SMÂRDAN NR. 39

1

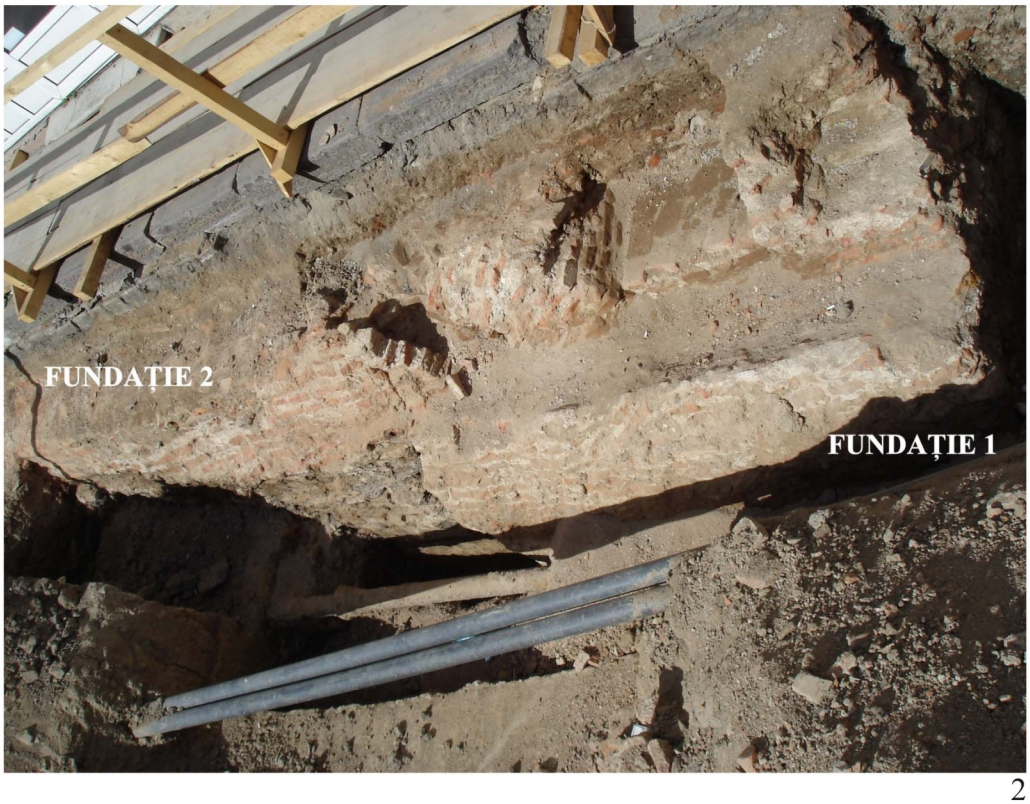

2

PL. 7. 1 VEDERE DINSPRE SV; 2 VEDERE DINSPRE SV
1 VIEW FROM SW; 2 VIEW FROM SW

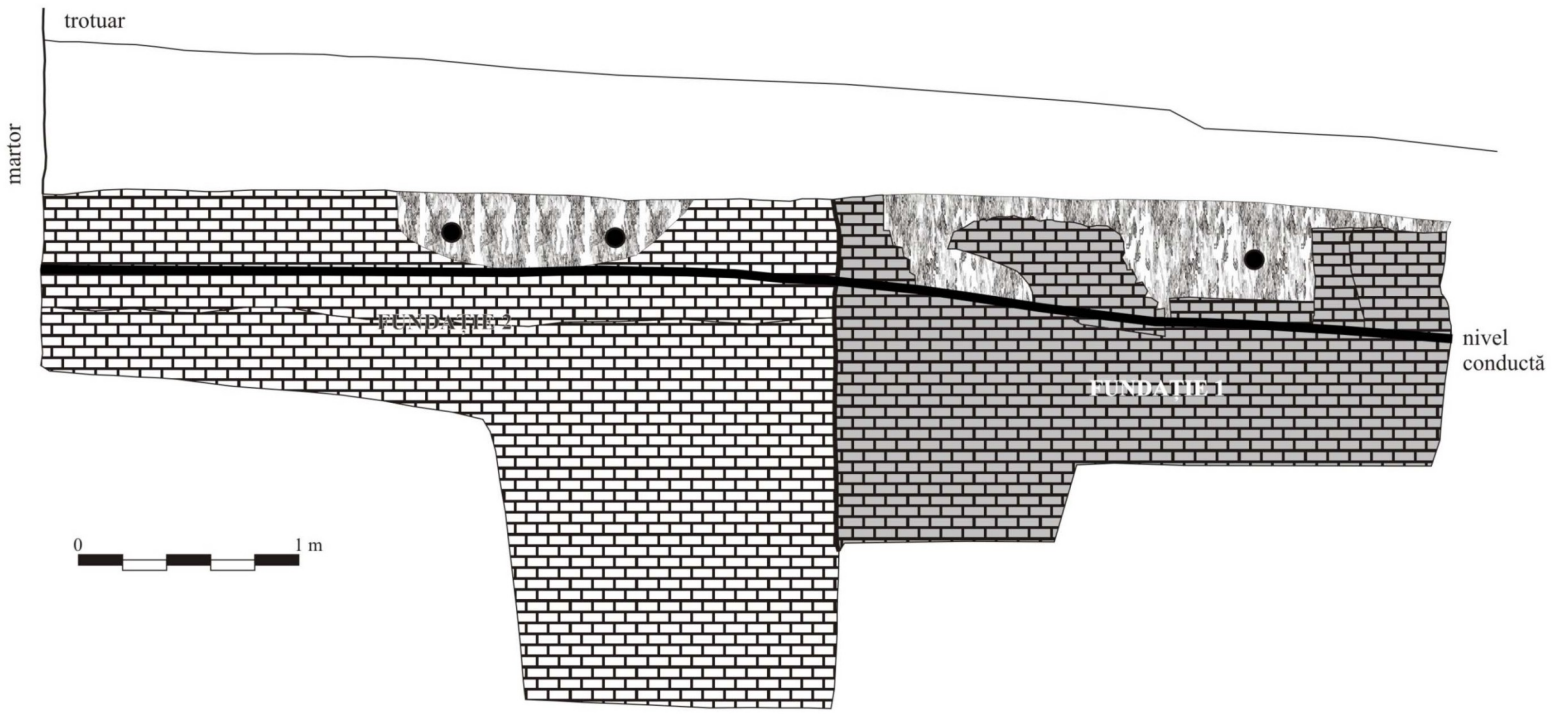

1

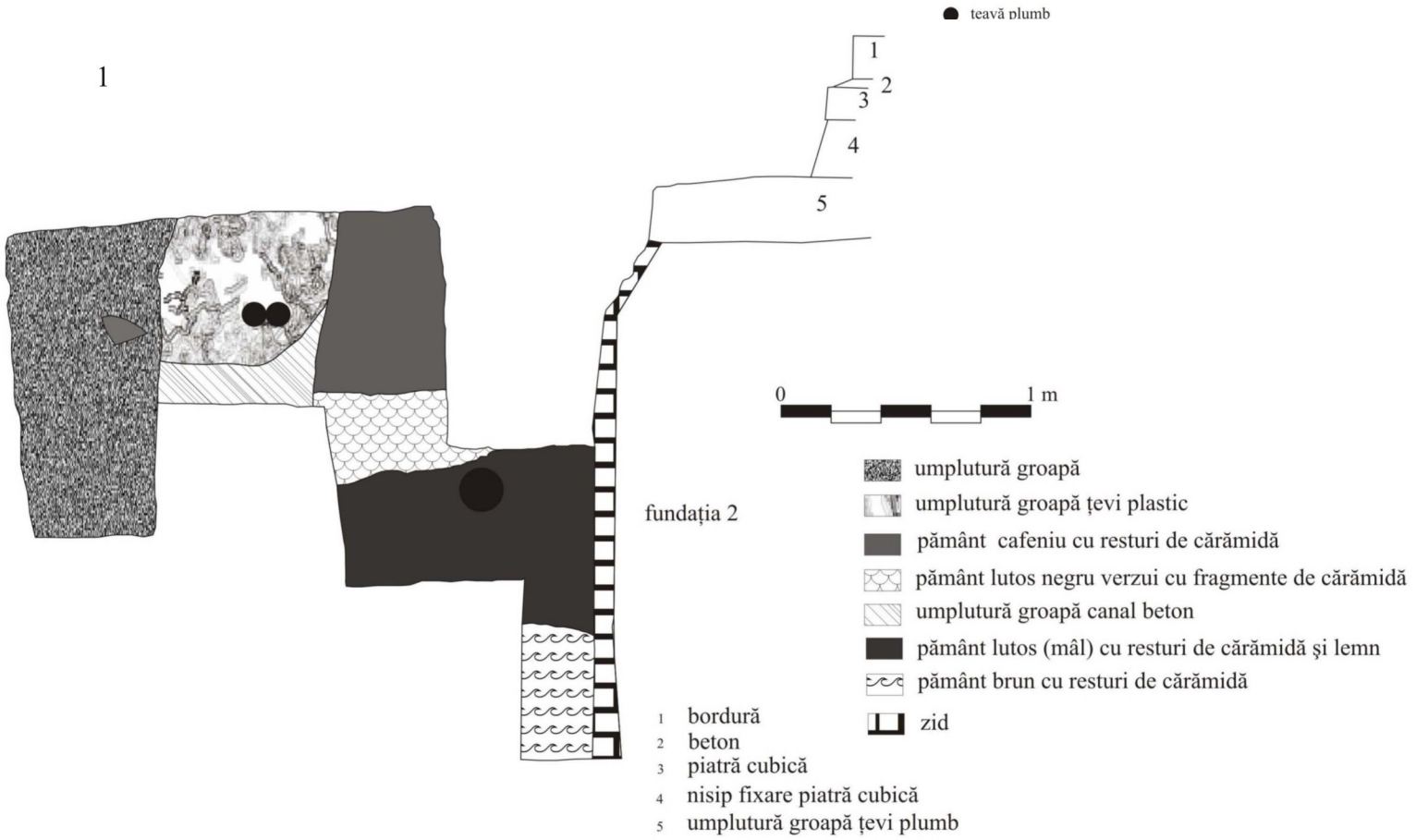

2

PL. 8. 1 PROFILUL DE EST AL FUNDAȚIILOR 1 ŞI 2; 2 PROFILUL DE N
1 EAST PROFILE OF FOUNDATIONS 1 AND 2; 2 NORTH PROFILE

1

2

3

4

PL. 9. 1- STRADA DE LEMN, DETALIU CU AL DOILEA RÂND DE LEMNE;
2-Z 6 ŞI Z 7; 3-PIVNIŢA 2; 4- VEDERE DE ANSAMBLU CANAL
1-THE WOODEN STREET, DETAIL OF THE SECOND LAYER OF TIMBER ;
2- Z 6 AND Z 7; 3- THE CELLAR; 4- GENERAL VIEW OF THE DRAINING SYSTEM

BUCUREŞTI 2007
CENTRUL ISTORIC STR. SMÂRDAN, NR. 41

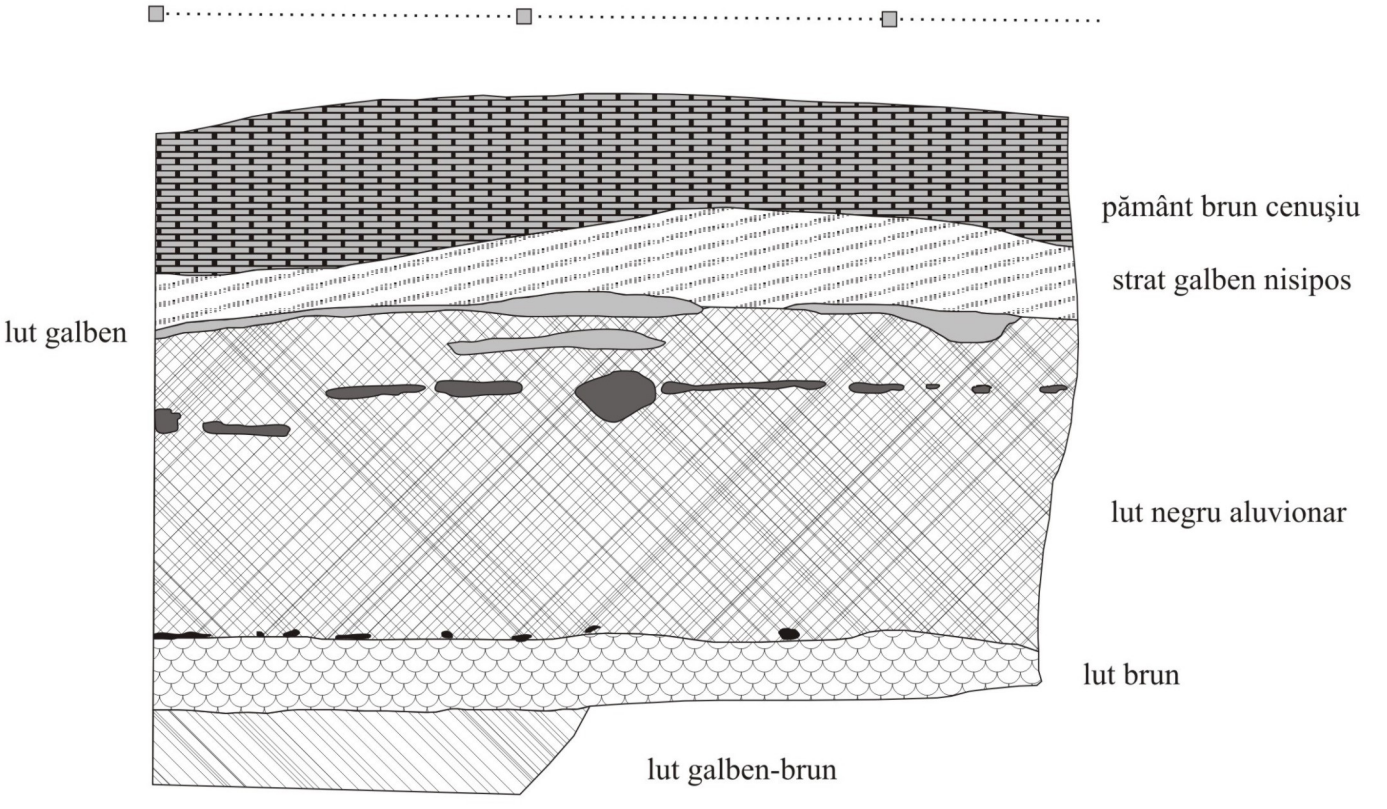

1.

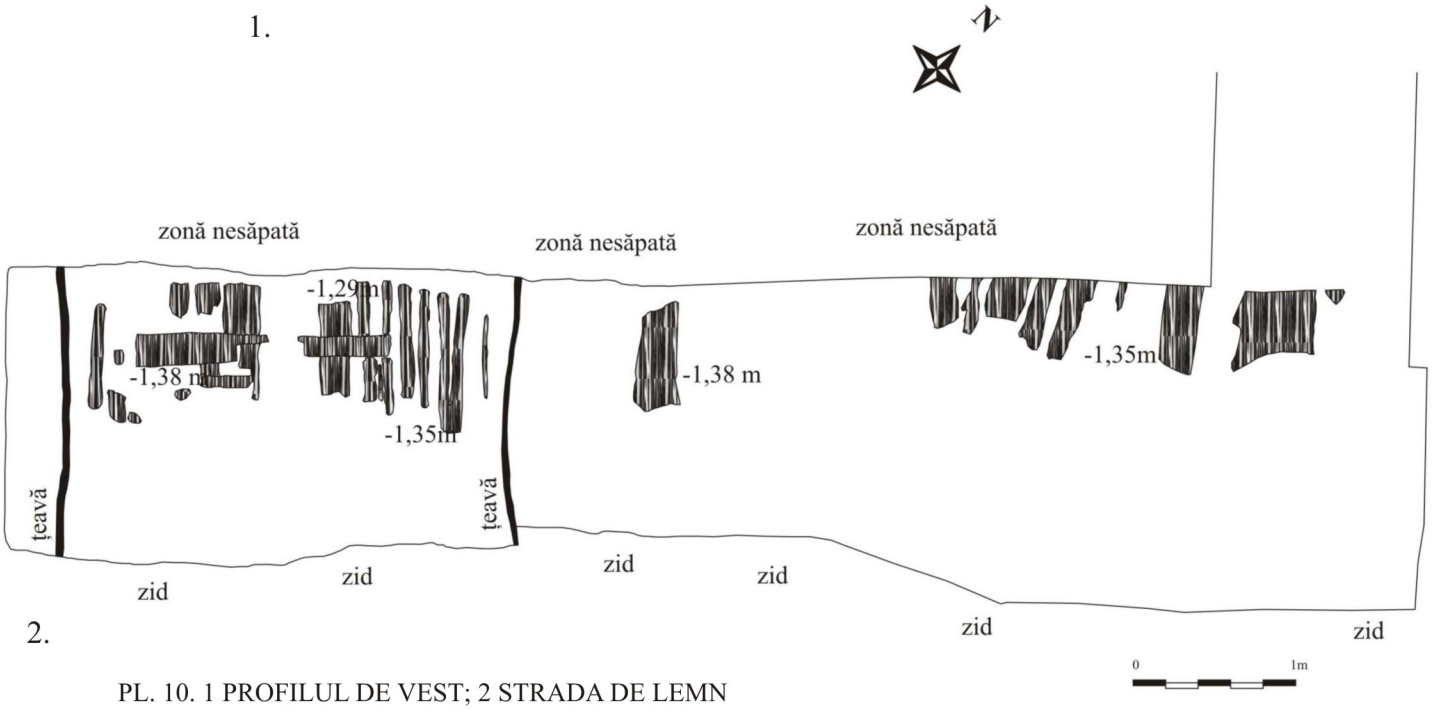

2.

PL. 10. 1 PROFILUL DE VEST; 2 STRADA DE LEMN
1 WEST PROFILE; 2 THE WOODEN STREET

BUCUREŞTI 2007
CENTRUL ISTORIC STR. SMÂRDAN, NR. 41

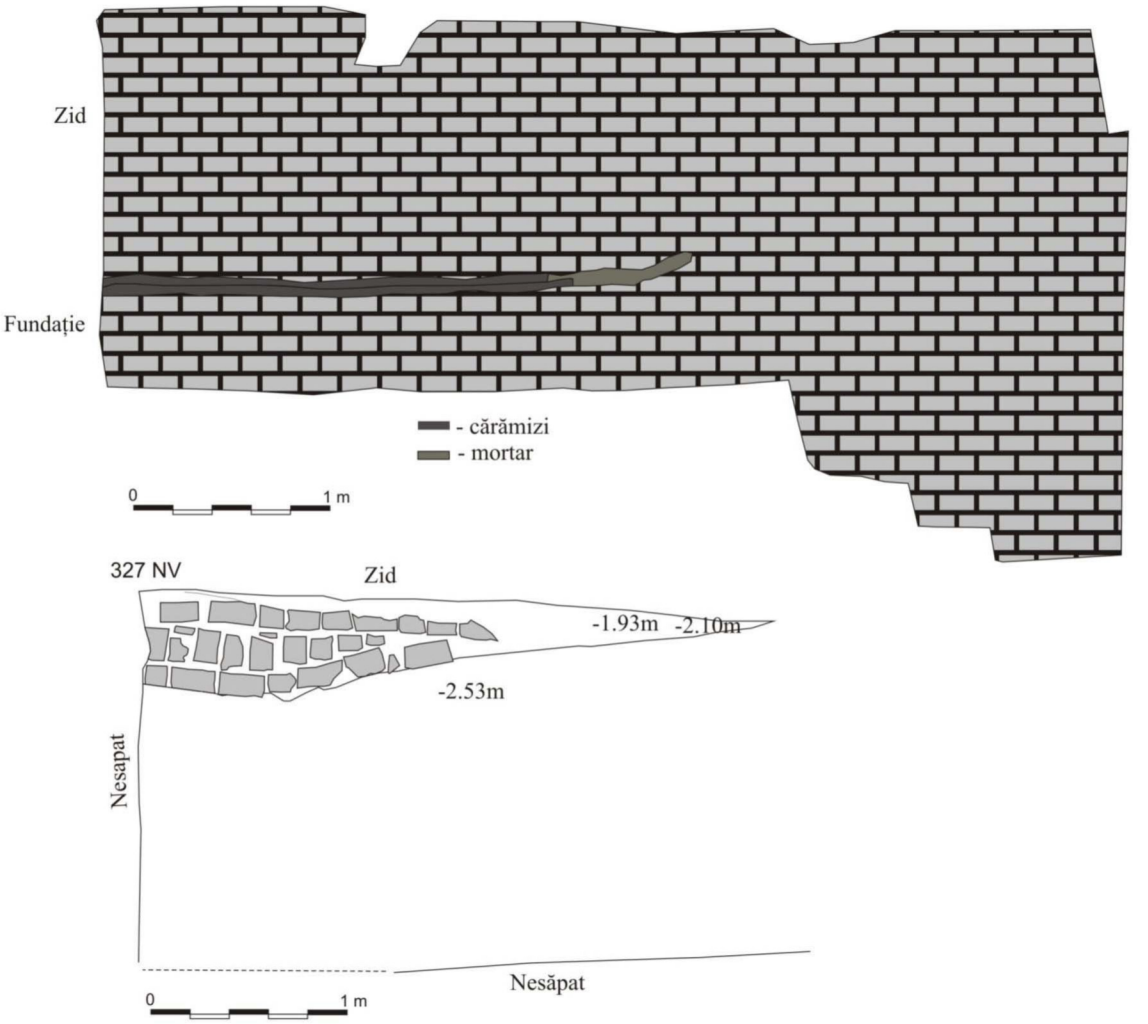

PL. 11 . PROFIL EXTERIOR ZID
PROFILE OF WALL EXTERIOR

1

2

3

4

Fig. 1. Ceramică din secolele XVI-XVII, de la adâncimea de -3,00 m:
Oală cu toartă (1-2); Ulcică (3); Farfurie (4).
Pottery from the XVI-XVII centuries, depth -3,00 m.

BUCUREŞTI 2007
CENTRUL ISTORIC STR. SMÂRDAN, NR. 30, CASA 1

1

-1,72 m

2

după demontare trotuar

3

-1,00-1,60 m

4

Fig. 2. Vase de sticlă din secolul XIX (1-4).
Glass pots from the XIX century.

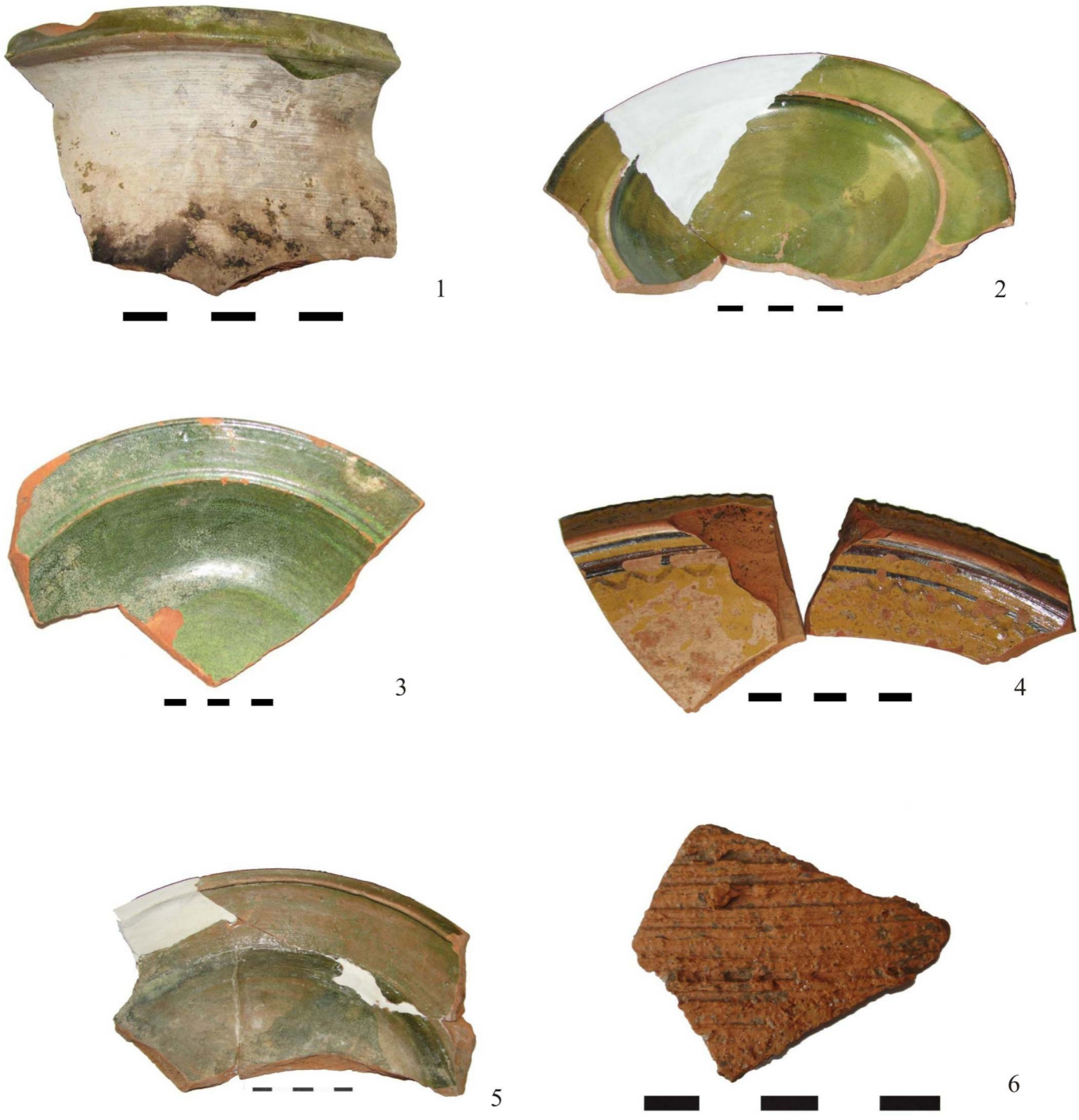

Fig. 3. Ceramică din secolele X (6) şi XVIII (1-5):
Cană (1); Farfurie (2-4); Platou (5); Borcan (6).
Pottery from the X (6) and XVIII (1-5) centuries.

1

-1,71 m

2

-0,20-0,50 m

3

4

5

-0,20-0,50 m

6

-0,20-0,50 m

Fig. 4. Ceramică din secolele XVII-XVIII (1-3) şi XIX (4-6):
Ulcică (1); Farfurie (2); Castron (3); Creuzet (4); Vase de sticlă (5-6).
Pottery from the XVII-XVIII (1-3) and XIX (4-6) centuries

1

2

3

4

5

Fig. 5. Descoperiri din secolul XIX:
Oală cu toartă (1-2); Ulcică (3); Farfurie din faianță (4); Clondir de sticlă (5).
Finds from the XIX century.

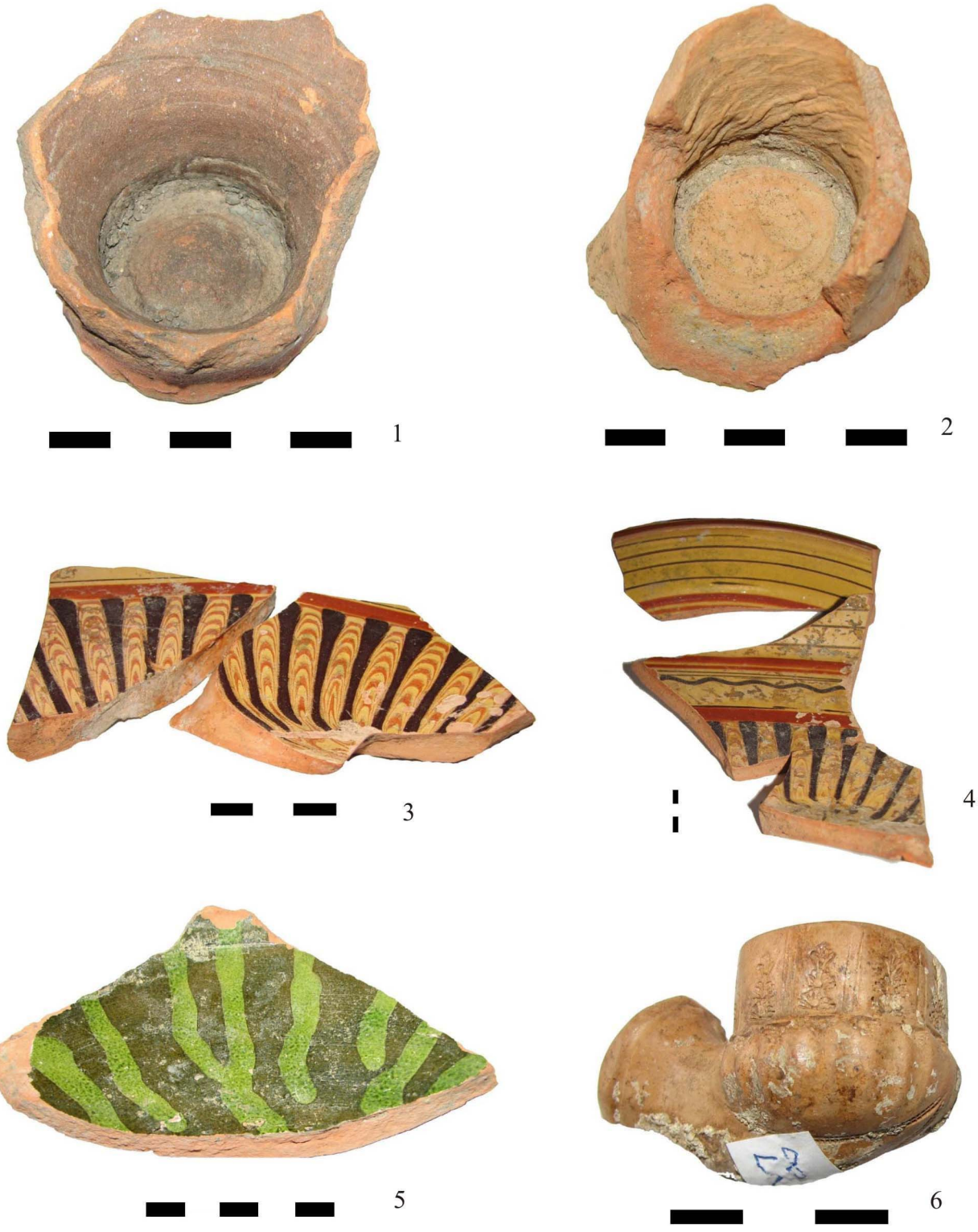

Fig. 6. Ceramică din secolele XVIII-XIX:
Ulcică (1); Cană (2); Strachină (3-4); Castron (5); Lulea (6).
Pottery from the XVIII-XIX centuries.

Fig. 7. Ceramică din secolele XVI-XVII (4), XVII-XVIII (2-3) şi XIX (1):
Tigaie (1); Farfurie (2-4).
Pottery from the XVI-XVII (4), XVII-XVIII (2-3) and XIX (1) centuries.

Fig. 8. Ceramică din secolele XVIII-XIX:
Ulcior (1-2); Cană(3); Bol (4); Tub de conductă (5); Ornament traforat (6).
Pottery from the XVIII-XIX centuries.

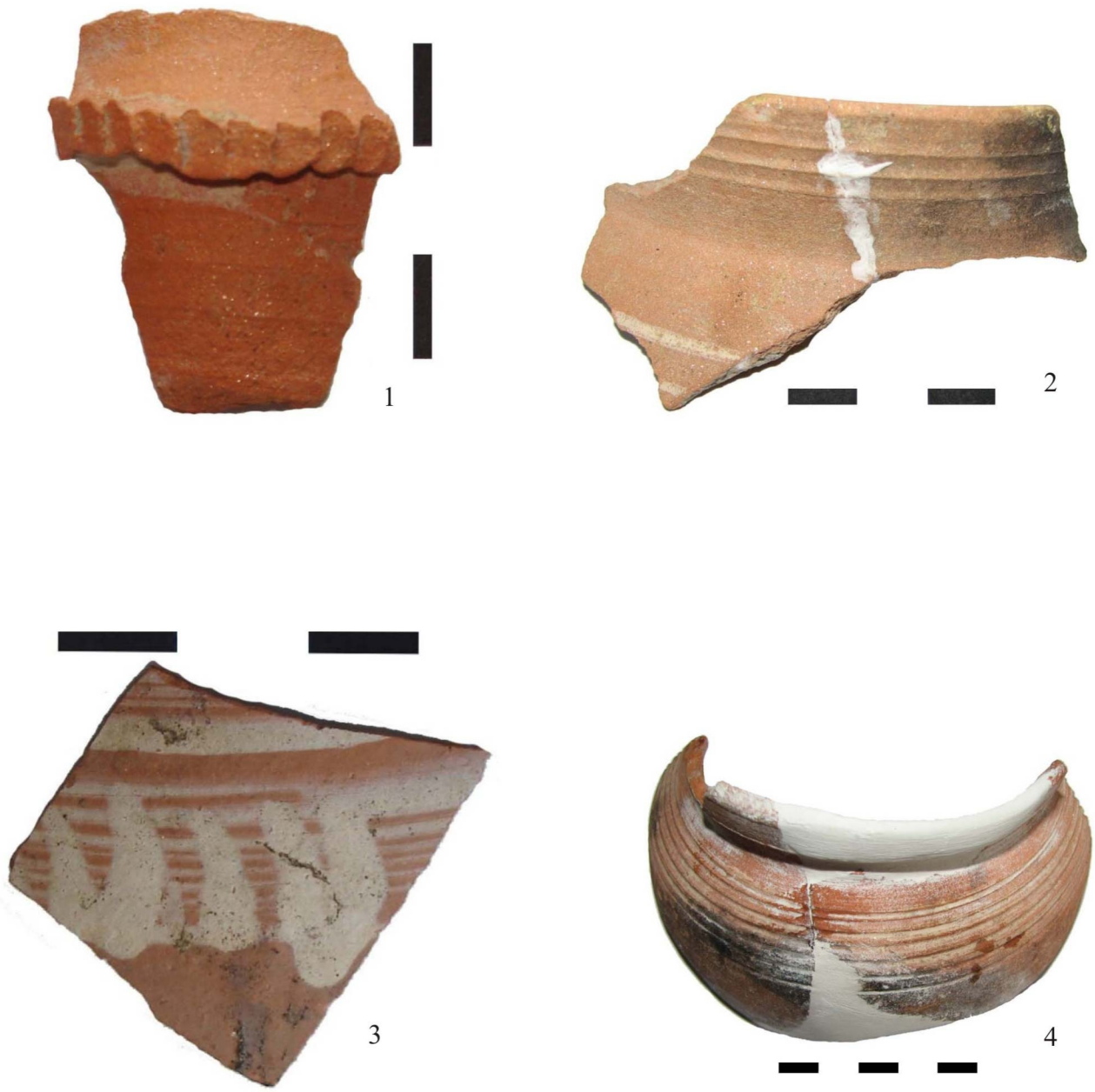

Fig. 9. Ceramică din secolele XVII-XVIII:
Ulcior (1); Oală cu toartă (2-4); Borcan (5).
Pottery from the XVII-XVIII centuries.

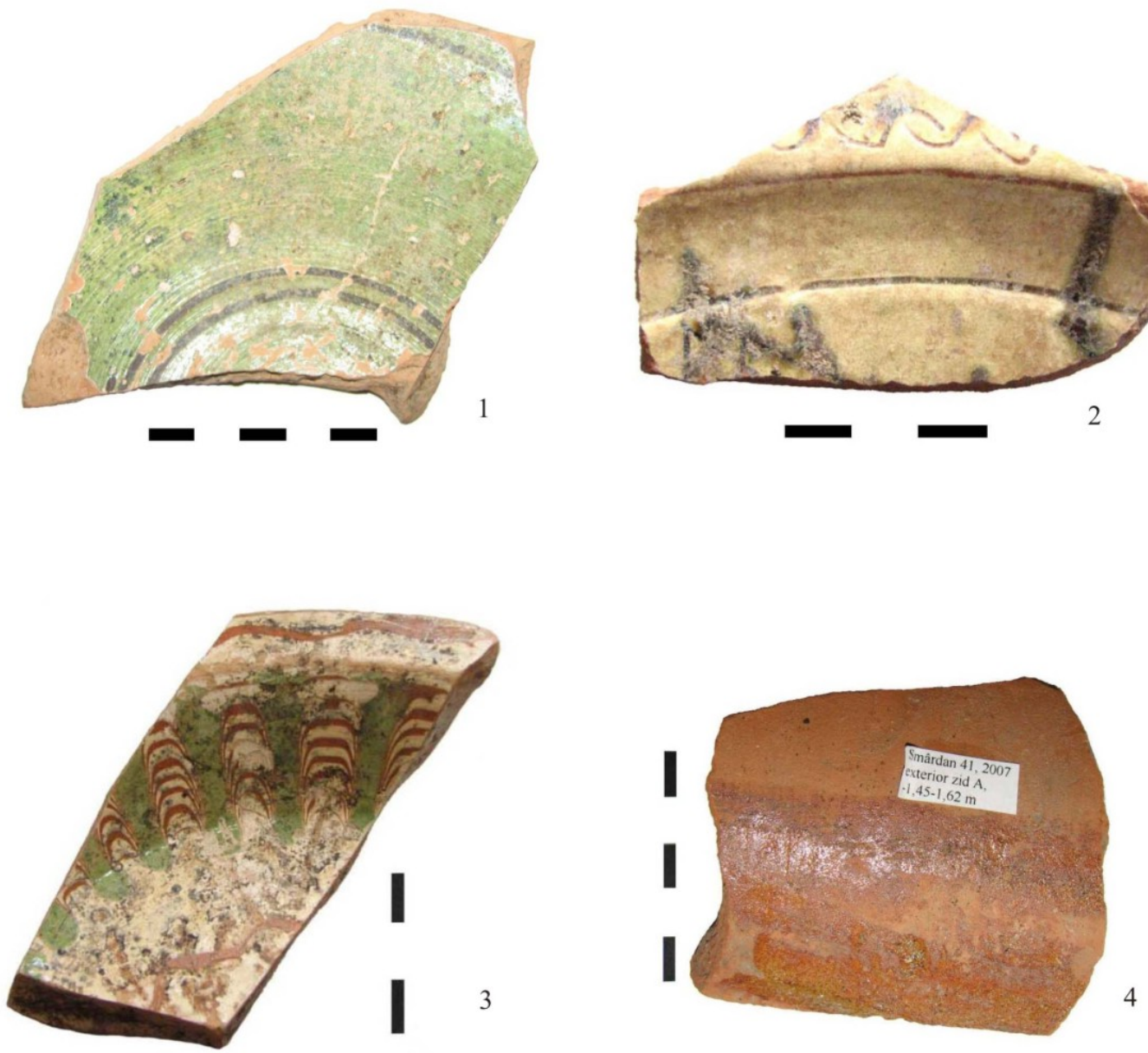

Fig. 10. Ceramică din secolele XVII-XVIII (1-2, 4) şi secolul XIX (3), de la adâncimea de -1,45-1,62 m : Farfurie (1-2); Castron (3); Tub de conductă (4)
Pottery from the XVII-XVIII centuries

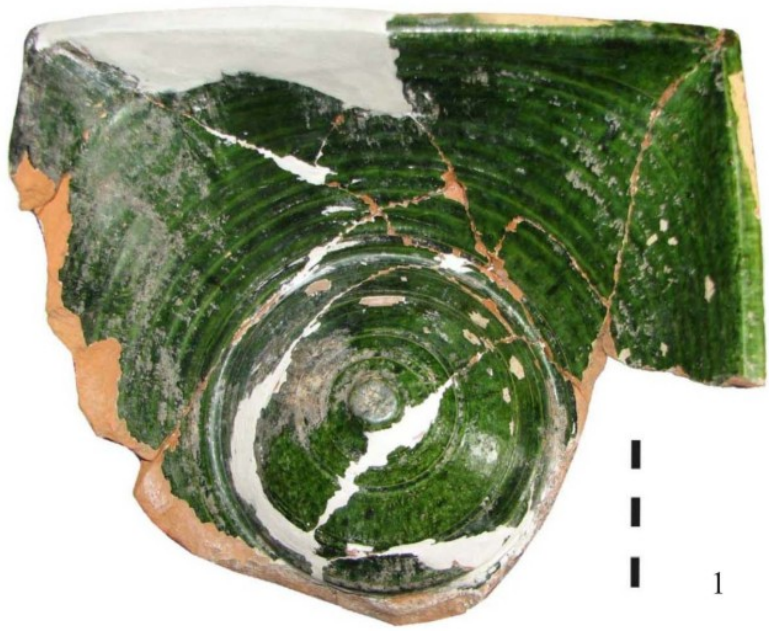

1

2

Fig. 11. Ceramică din secolele XVIII (1), XIX (2):
Piesă decorativă (1); Ulcior (2).
Pottery from the XVIII (1) and XIX (2) centuries

Fig. 12. Ceramică din secolele X (1-2) şi XVIII-XIX (3-4):
Borcan (1-2); Cană (3); Farfurie (4).
Pottery from the X (1-2) and XVIII-XIX (3-4) centuries

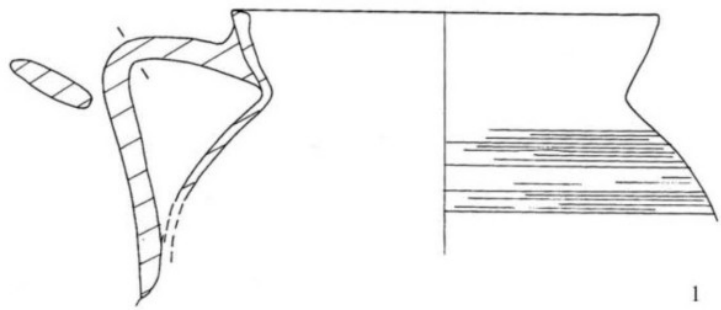

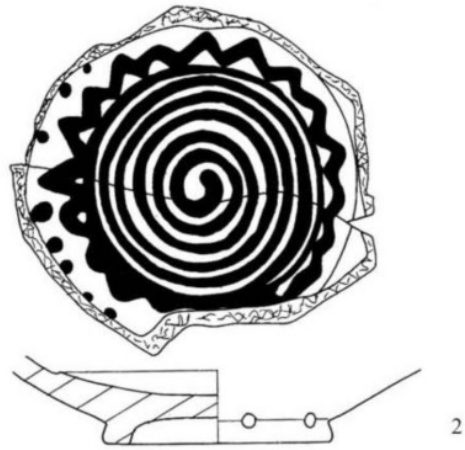

STR. SMÂRDAN, NR. 30, SONDAJ B 1

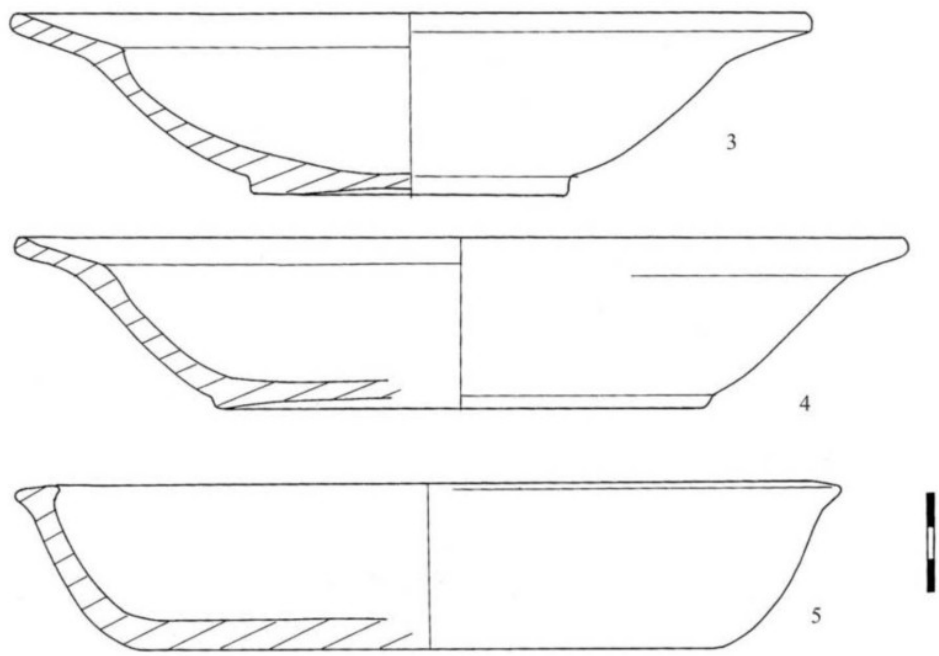

Fig. 13. Ceramică din secolele XVI-XVII (1-2) şi XVIII (3-5):
Oală cu toartă (1); Farfurie (2-4); Platou (5).
Pottery from the XVI-XVII (1-2) and XVIII (3-5) centuries

Sondaj B 3 (deasupra străzii)

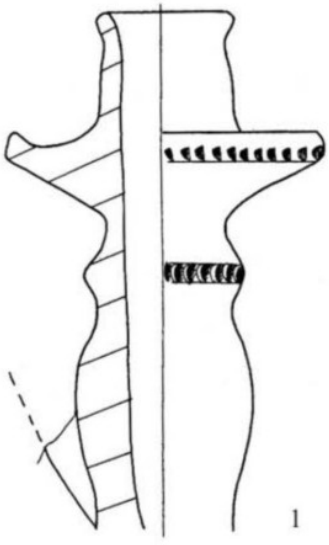

1

Casa 2

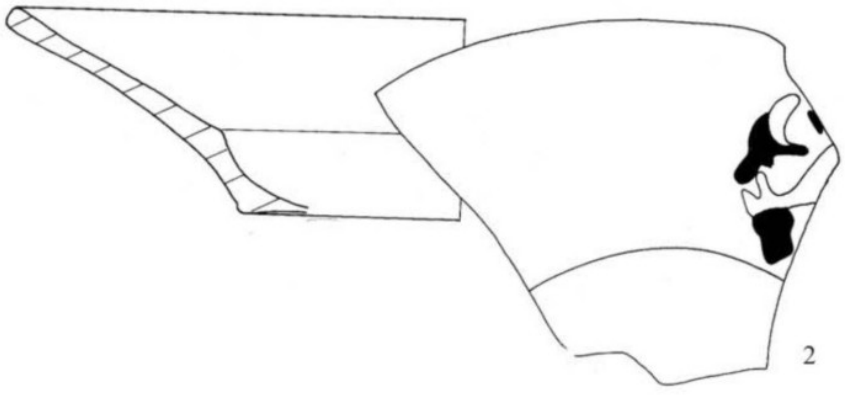

2

Casa 2

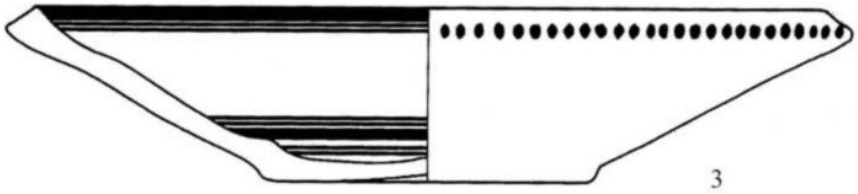

3

Casa 2

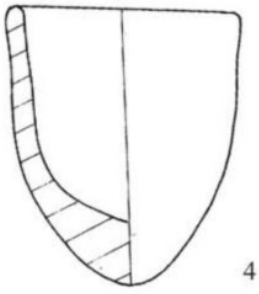

4

Casa 2

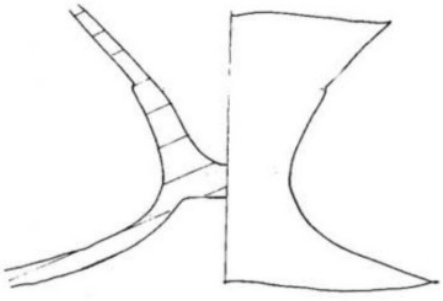

5

Fig. 14. Descoperiri din secolele XVIII-XIX:
Sfeşnic (1); Farfurie (2-3); Creuzet (4); Vas de sticlă (5).
Finds from the XVIII-XIX centuries

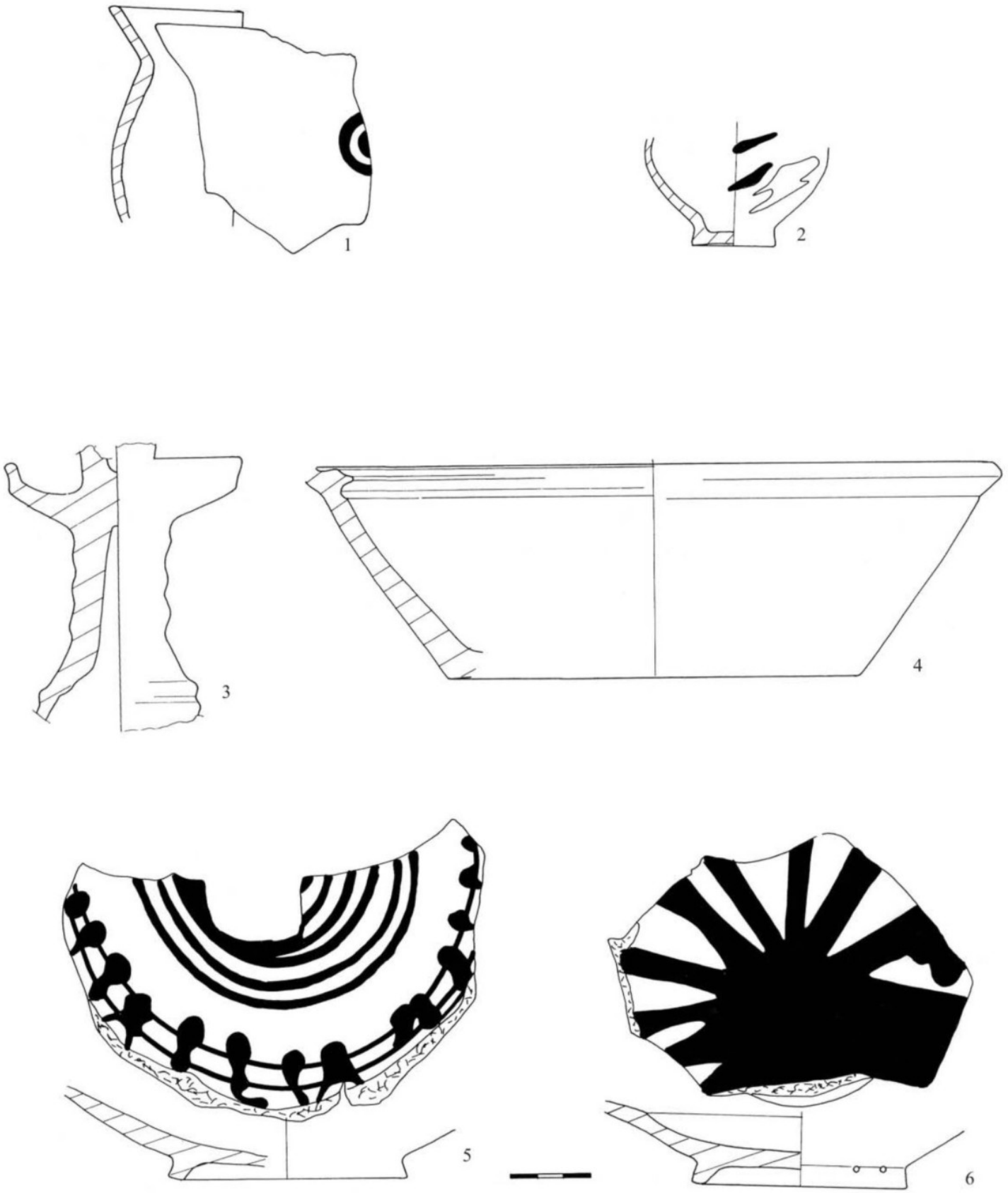

Fig. 15. Ceramică din secolele XVII-XVIII (1-2, 5-6) şi XVIII-XIX (3-4):
Oală cu toartă (1); Căniţă (2); Sfeşnic (3); Castron (4); Farfurie (5-6).
Pottery from the XVII-XVIII (1-2, 5-6) and XVIII-XIX (3-4) centuries

Strada Smârdan, nr. 37, fundația 1

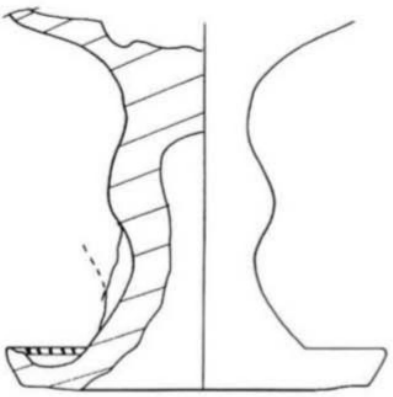

1

Strada Smârdan, nr. 41, exterior zid A,
sub podul de lemn

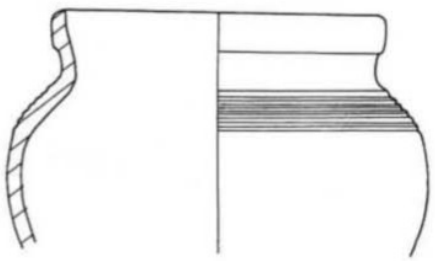

2

Strada Smârdan, nr. 41, exterior zid A,
sub podul de lemn

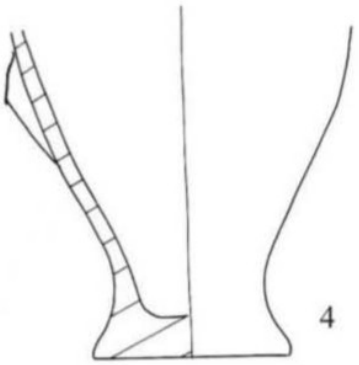

4

Strada Smârdan, nr. 41, interior pivnița 2

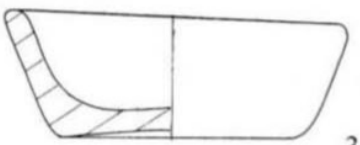

3

Strada Smârdan, nr. 41, exterior zid A,
sub podul de lemn

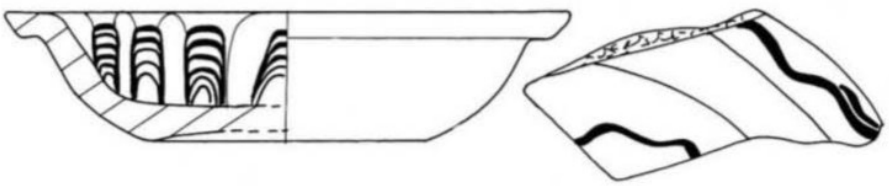

5

Fig. 16. Ceramică din secolele XVII-XVIII (2, 4) şi XIX (1,3 şi 5):
Sfeşnic (1); Borcan (2); Bol (3); Cană (4); Castronaş (5).
Pottery from the XVII-XVIII (2,4) and XIX (1,3 and 5)

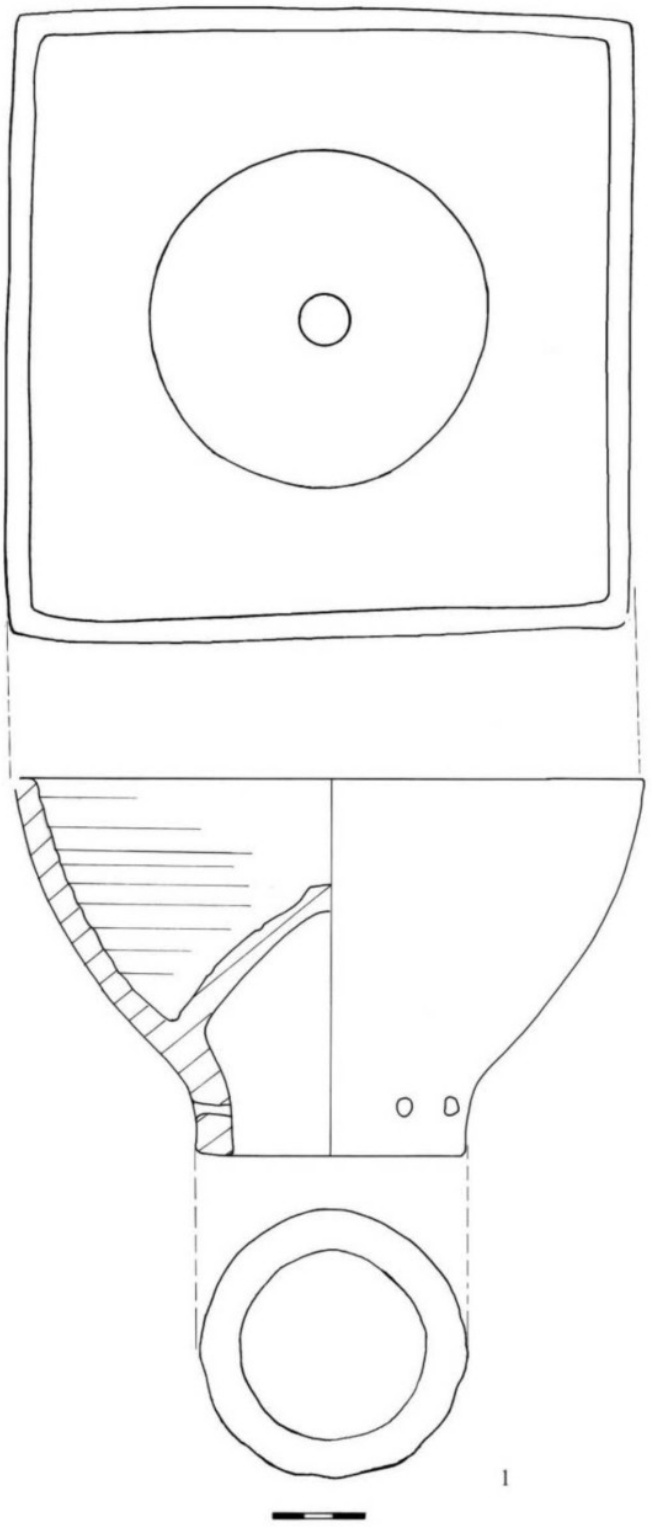

Fig. 17. Piesă decorativă din secolul XVIII.
Decorative piece from the XVIII century

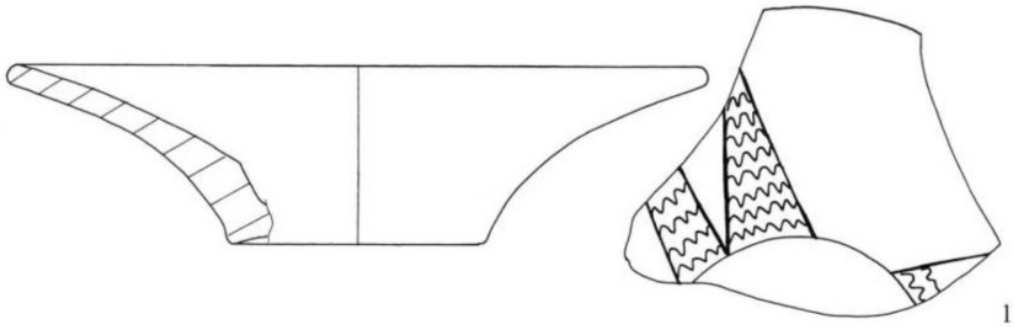

STRADA SMÂRDAN, NR. 39-41, CASA 1

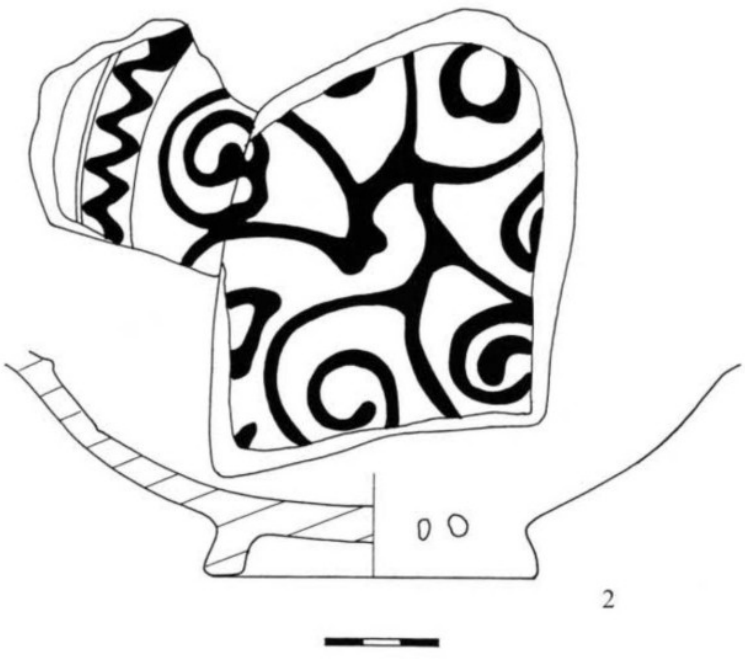

Fig. 18. Ceramică din secolele XVI-XVII (2) şi XVIII-XIX (1):
Farfurie (1-2).
Pottery from the XVI-XVII (2) and XVIII-XIX (1) centuries